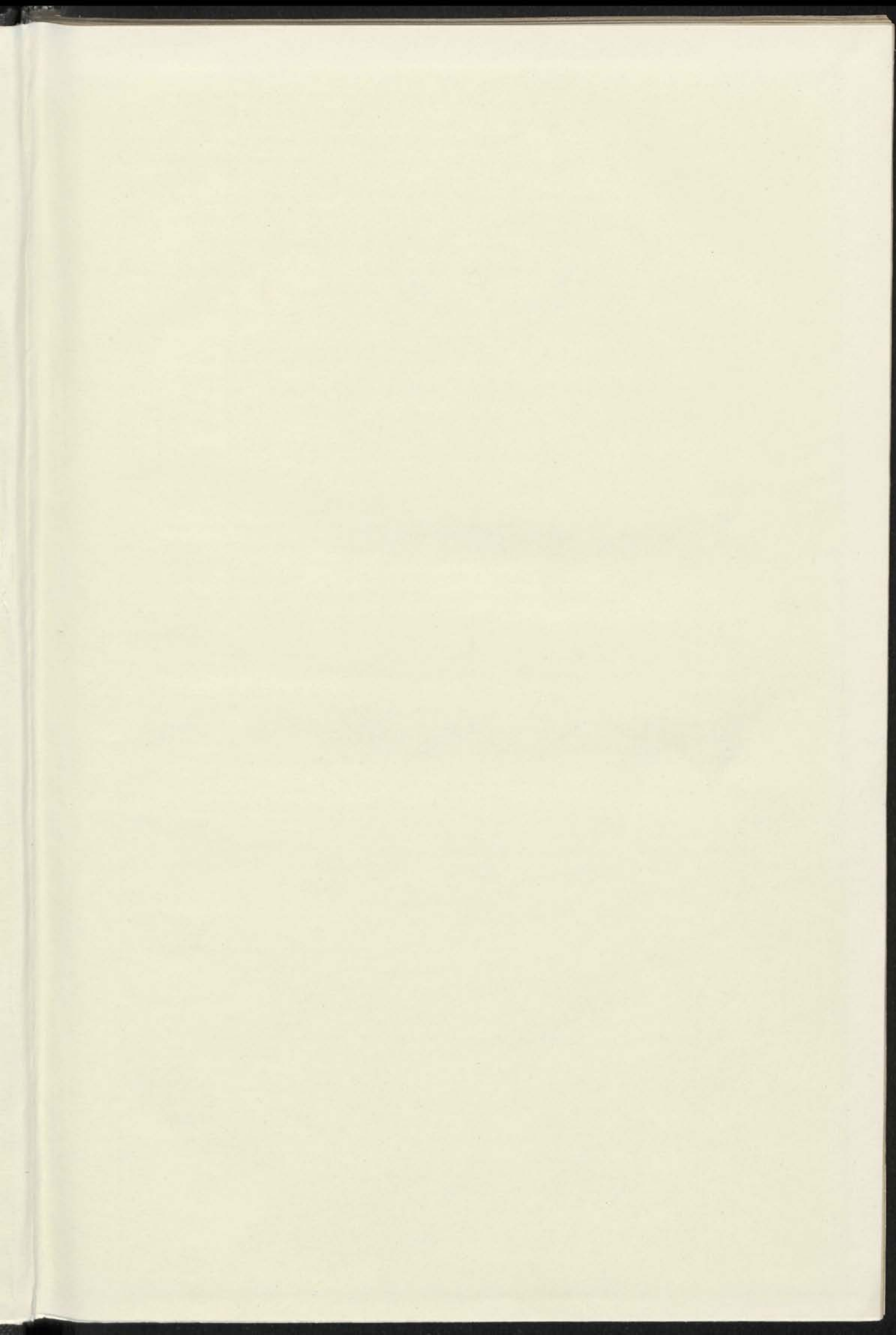

BIBLIOTHEEK KITLV

0154 2636

VERSLAG WEGENS SURINAME.

N°. 8.

VERSLAG van het beheer van Suriname en van
den staat waarin de Kolonie zich bevindt over
het jaar 1851.

EERSTE HOOFDSTUK.

Grondgebied en bevolking waarover beheer gevoerd wordt.

A. Grondgebied.

De bepaling van de grensscheiding tusschen Nederland en Fransch Guyana, waarvan in het Verslag over 1850 gesproken werd, is in 1851 nog niet tot stand gekomen.

Bij de publicatie van 9 Maart 1836 (*Gouvernementsblad* n°. 2), is het district Nickerie verdeeld in twee deelen, onder de benamingen van *Opper-* en *Neder-district Nickerie*. Die verdeeling of benaming is in 1851, als minder strookende met het sedert jaren aangenomen gebruik, veranderd bij publicatie van 10 October (*Gouvernementsblad* n°. 10), en daarbij bepaald, dat voortaan het *Opper-district Nickerie* den naam zal voeren van *Coronie* en het *Neder-district* uitsluitend dien van *Nickerie*.

B. Bevolking.

De bevolking van Suriname bedroeg onder ultimo December 1851 (de bemanning der oorlogsbodems en koopvaardijochepen niet mede gerekend), als volgt:

in de stad Parimaribo en hare buitenwijken:

vrije personen	10,174
niet-vrije.	5,669
	15,843
te zamen.	15,483

in de forten Zeelandia en Nieuw-Amsterdam en de verschillende posten in de divisien en districten:

vrije personen	1,035
niet-vrije	104
	1,139
te zamen.	1,139

in de verschillende divisien en districten :

vrije personen	1,173
niet-vrije	33,384

te zamen. 34,557

uitmakende een totaal van 51,539 zielen, verdeeld als volgt :

	BEVOLKING.						TOTAAL-GENERAAL.
	VRIJEN.			NIET-VRIJEN.			
	GESLACHTEN.						
	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	Totaal.	
De stad Paramaribo en hare buitenwijken	4,351	5,823	10,174	2134	3535	5669	15,843
De forten Zeelandia en Nieuw Amsterdam en de verschillende posten in de divisien en districten	899	136	1035	51	53	104	1139
De divisie Boyen-Suriname en Thorarica	96	22	118	2298	2333	4631	4749
„ „ Para	117	79	196	1696	1810	3506	3702
„ „ Beneden-Commewijne	52	14	66	1654	1607	3261	3327
„ „ Beneden-Cottica	92	25	117	2982	3044	6027	6144
„ „ Matappica	54	32	86	1371	1544	2915	3001
„ „ Boven-Commewijne	50	15	65	1329	1400	2729	2794
„ „ Boven-Cottica en Perica	65	19	84	1898	2146	4044	4128
„ „ Saramacca	49	27	76	1008	1011	2019	2095
„ „ Etablissement van Europeche kolonisatie aan de Saramacca.	48	50	98	„	„	„	98
District Nickerie	117	97	214	904	879	1783	1997
„ „ Coronie	24	10	34	1081	948	2029	2063
Etablissement Batavia aan de Coppenname	17	2	19	202	238	440	459
	6031	6351	12,382	18,609	20,548	39,157	57,539

Bovenstaande opgaaf wijst eene vermindering der bevolking in 1851 tegen over 1850 aan van 541 zielen, welke vermindering hoofdzakelijk moet worden toegeschreven aan de in eerstgemeld jaar in Suriname geheerscht hebbende gele koorts, opgevolgd door de zoogenaamde griep, welke mede vele slagtoffers heeft gemaakt.

De geboorten bedroegen in 1851 onder de vrije bevolking 384, de sterfgevallen 742.

Onder de slavenbevolking hebben 1250 geboorten en 1544 sterfgevallen plaats gehad; 215 slaven zijn weggelopen, doch 156 teruggekeerd.

331 slaven zijn vrijgegeven.

Ten aanzien van den maatschappelijken toestand der bevolking kan herhaald worden wat ten verleden jare werd gezegd, namelijk dat dezelve niet ongunstig is, en dat blijken van meerdere arbeidzaamheid worden waargenomen.

Van de Indianen valt niets bijzonders te zeggen.

Bij de Boschnegers vertoont zich meer en meer toenadering tot de vrije bevolking, blijkbaar uit de gedurige aanzoeken hunnentwege tot het verhuren van hunne personen bij de vrije bevolking, ter verrigting van veldarbeid. De meesten hunner echter houden zich op den duur bezig met het vellen van boomen tot het bewerken van vierkant hout, hetwelk zij bij vloten naar de plantagien en de stad vervoeren.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Middelen van beheer en staat waarin hetzelfde zich bevindt.

A. Algemeen beheer.

§ 1. Gouverneur.

Bij Koninklijk besluit van 29 December 1851, n°. 1, werd aan den generaal-majoor titulair *R. F. baron van Raders* een eervol ontslag verleend uit de betrekking van Gouverneur der kolonie Suriname en de voorloopige waarneming van dat ambt opgedragen aan mr. *P. de Kanter*, procureur-generaal bij het Geregtschhof en oudste lid van den Kolonialen Raad aldaar.

§ 2. Koloniale Raad.

§ 3. Gouvernements-secretarie.

Hieromtrent valt niets bijzonders over 1851 te vermelden dan alleen dat het raadslid *J. F. Rouw*, die volgens de bestaande bepalingen op 1 Januarij 1851 moest aftreden, als zoodanig herkozen is en dat deze herkiezing is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 10 Februarij 1851 n°. 86. Ook werd in plaats van den heer *G. C. Boschreitz Jr.*, op 23 December 1851 overleden, de heer *F. L. Pichot* tot lid van den Kolonialen Raad benoemd.

De redenen die geleid hebben den gouvernements secretaris mr. *J. A. Lisman* tijdelijk van de uitoefening zijner functien te ontheffen en hem als zoodanig provisioneel door mr. *A. Kikkert Schotborgh* te doen vervangen, zijn onder de afdeeling regtswezen en politie opgegeven.

B. Gewestelijk beheer.

De organieke bepalingen daaromtrent hebben geene wijzingen ondergaan.

C. Militair beheer.

§ 1. Landmagt.

De in 1851 geheerscht hebbende epidemische ziekte is niet zonder invloed geweest op de getalsterkte der troepen.

In 1851 zijn bij Koninklijk besluit maatregelen beraamd, de strekking hebbende om het kader der officieren van de landmagt in de West-Indische bezittingen zooveel mogelijk te doen bestaan uit officieren die vroeger als zoodanig hier te lande hebben gediend, of althans het voor den rang van 2den luitenant voorgeschreven examen hier te lande hebben afgelegd, alsmede om de officieren, tijdens het nemen van dat besluit tot de landmagt in West-Indie behoorende, alvorens daarbij tot hooger rang te worden bevorderd, eenigen tijd bij het leger in Nederland te laten dienen, ten einde hen in de gelegenheid te stellen blijken te geven van geschiktheid voor dien hooger rang.

Als een uitvloeisel daarvan is te beschouwen het Koninklijk besluit van 20 December 1851, n°. 73, waarbij bepalingen op dat stuk zijn daargesteld en hetwelk als bijlage onder litt **A** hiernevens is gevoegd.

Hetgeen in het Verslag van Curaçao en onderhoorigheden over 1851 is gezegd opzigtelijk de examens der officieren van gezondheid en apothekers en het daarvoor vastgestelde nieuwe programma, is mede op Suriname van toepassing.

Te gelijk wordt hierbij nog als bijlage onder litt. B, medegedeeld eene statistieke opgave nopens de sterfte onder het Europeesche garnizoen in de kolonie, opgemaakt door eenen officier van gezondheid en loopende over de jaren 1816—1851, waaruit blijken kan, dat de verhouding der sterfte tot het aantal manschappen verre is van ongunstig te zijn en gemiddeld de sterfte bij het leger in Nederland niet veel te boven zal gaan.

De schutterij te Paramaribo en de buitenwijken telde op ultimo December 1851 :

28 officieren en
504 onderofficieren en manschappen.

Totaal 532 man.

De gewapende burgermagt te Nieuw Rotterdam en onderhoorend district Nickerie bestond uit :

4 officieren, en
72 onderofficieren en manschappen.

Totaal 76 man.

§ 2. Inrigtingen welke tot de troepen in verband staan.

In 1851 is eene proef genomen met de aanbesteding in de kolonie zelve van de bevoordigdheden voor de militaire rantsoenen enz., welke vroeger door het koloniaal bestuur uit Noord-Amerika werden ontboden.

De proef is, althans aanvankelijk, gelukt, doordien de levering door eenen koopman te Paramaribo is aangenomen tot prijzen gelijkstaande aan de vroeger in Noord-Amerika besteede.

§ 3. Zeemagt.

De zeemagt, gedurende het jaar 1851 in de West-Indien aanwezig, heeft bestaan uit :

de korvetten *Amphitrite* en de *Heldin* ;

de brikken *Venus*, de *Sperwer* en de *Pijl* ;

de schoenerbrik *Ternate* ;

de schoeners de *Schorpioen*, *Adder* en *Vos* ;

den schoener *Atalante* ;

het stoomschip *Curaçao* ; en

het transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*.

De brik *Venus* en de schoener *de Vos* zijn respectivelijk den 10den Junij en 28sten Mei uit de West-Indien naar Nederland vertrokken.

De korvet *Heldin* is den 15den October van gemeld jaar in de West-Indien aangekomen. Het transportschip voornoemd was slechts naar de West-Indien gezonden ter overbrenging van levensmiddelen en behoeften, en vertoefde er slechts van 9 Mei tot 12 Junij.

De schoener *Atalante* is den 7den Mei 1851 te Paramaribo aangekomen, den 21sten daaraanvolgende naar Curaçao vertrokken en na den 28sten dier maand aldaar te zijn aangekomen, heeft die bodem den 8sten Junij 1851 de terugreis naar Nederland aanvaard.

De korvet *Heldin* is te Paramaribo gestationeerd geweest, zomede de brik *Venus*.

De brik *Sperwer* en het stoomschip *Curaçao* waren bij afwisseling te Paramaribo en Curaçao gestationeerd, zijnde door eerstgemelde tevens een togt gedaan naar Puerte Cabello en door laatstgenoemde naar de Nickerie en Saramacca met den gouverneur van Suriname.

De andere vaartuigen zijn in kruisposten of stations verdeeld geweest, als : St. Martin, St. Eustatius en Curaçao, Nickerie en Saramacca.

De schoener *de Adder* heeft almede eene reize naar de Bovenwinds-eilanden en de schoenerbrik *Ternate* eene naar Demerary gedaan.

D. Regtswezen en politie.**I. REGTERLIJKE MAGT.**

Bij Koninklijk besluit van den 23sten November 1851, n°. 56, werd, op zijn daartoe gedaan verzoek, met ingang van 1°. April 1852, eervol ontslag met genot van pensioen verleend aan *mr. P. Fiers Smeding*, zich met verlof hier te lande bevindende, uit de door hem laatstelijk bekleede betrekking van president van het Gerechtshof in de kolonie Suriname, tevens president van het militair gerechtshof voor de Nederlandsche West-Indische kolonien, en arbiter in het gemengd gerechtshof tot wering van den slavenhandel in de kolonie Suriname gevestigd.

Ten gevolge van den min gunstigen staat der gezondheid van den procureur-generaal *mr. Ph. de Kanter*, is het noodig geoordeeld eene provisionele afscheiding te doen plaats hebben tusschen de aan dat ambt verbondene werkzaamheden en bemoeijingen als hoofd der politie en die van ambtenaar van het openbaar ministerie, en is dienvolgens bij resolutie van den Gouverneur van Suriname van 27 September 1851, n°. 1198, bepaald:

1°. den procureur-generaal *mr. Ph. de Kanter* provisioneel te ontheffen van de functien van ambtenaar van het openbaar ministerie, waarnemende het regt der hooge overheid bij de verschillende regtscollegien in de kolonie, en van die van advocaat-fiscaal bij het militair gerechtshof der Nederlandsche West-Indische bezittingen, en alzoo provisioneel alleen als hoofd der politie werkzaam te blijven;

2°. den gouvernements-secretaris *mr. J. E. Lisman* tijdelijk te ontheffen van al de ambtsbetrekkingen welke door hem werden bekleed, en aan denzelfden provisioneel op te dragen;

a. al de functien van het openbaar ministerie en de waarneming van het regt der hooge overheid bij de verschillende regts-collegien in de kolonien, onder den titel van waarnemenden procureur-generaal voor het openbaar ministerie, met bepaling dat de artt. 4, 5, 6, 7, 9, 35, 36, 37 en 38 der instructie voor den procureur-generaal, gearresteerd bij Koninklijk besluit van den 25sten Junij 1837, n°. 2, en opgenomen in het Gouvernementsblad 1843, n°. 2, en alle andere voor die functien daargestelde bepalingen, voor hem als instructie zullen gelden;

b. de functien van advocaat-fiscaal bij het militair gerechtshof der Nederlandsche West-Indische bezittingen;

3°. het lid van het gerechtshof *mr. A. Kikkert Schotborgh* tijdelijk te ontheffen van die betrekking en denzelfden provisioneel te belasten met de waarneming van die van gouvernements-secretaris der kolonie;

4°. den heer jhr. *mr. J. M. A. Martini van Geffen*, auditeur-militair, te bestemmen om provisioneel zitting te nemen als lid van het gerechtshof, met tijdelijke ontheffing van denzelfden als plaatsvervangend assessor bij het collegie van kleine zaken.

Nog is, na het plaats gehad hebbende overlijden van den lands-advocaat *mr. P. Sichterman*, de procureur *H. F. Wesenhagen* voorloopig tot ultimo December 1853 gequalificeerd geworden, om als practizijn voor het Koloniaal Gouvernement op te treden en te ageren in alle zaken en gedingen, hetzij ter zake van verschuldigde belastingen als anderzins, waarin het bestuur als partij zal betrokken zijn.

Bij het gerechtshof zijn in 1851 121 civile zaken bij vonnis en arrest afgedaan; voorts 15 strafzaken, waaronder 3 wegens diefstal, 1 wegens feitelijk geweld, 1 wegens moord, 1 wegens provocatie, 1 wegens manslag, 1 wegens verwonding, 7 in cas van hooger beroep van het collegie van kleine zaken.

Bij het collegie van kleine zaken zijn in civile gedingen 239 en in strafzaken 123 vonnissen gewezen.

II. POLITIE.

Bij publicatie van den 11den October 1851 (*Gouvernementsblad* n°. 11) zijn reglementaire bepalingen voor de plaatselijke en landelijke politie in het district Nickerie daargesteld.

Ook is noodig geoordeeld om, in verband tot de nieuwe ingevoerde slaven-reglementen, de §§ 6 en 7 van de Instructie aan den procureur-generaal en de landdrosten der beide

districten Nickerie, bij publicatie van 3 Junij 1851 (*Gouvernementsblad* n°. 5) af te kondigen en ter kennis van het algemeen te brengen.

Wijders is, bij publicatie van den 13den September 1851 (*Gouvernementsblad* n°. 9), het reglement op het havenen voor de rivier Suriname en de reede van Paramaribo, gearresteerd den 7den October 1828 (*Gouvernementsblad* n°. 14), met alle daarin gebragte of nog te brengen wijzigingen, voor zoover de locale gesteldheid zulks toelaat, verbindend verklaard voor de rivier Nickerie en de reede van Nieuw Rotterdam.

III. MIDDELEN VAN BEHEER MET HET REGTSWEZEN IN VERBAND.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 4den December 1851 n°. 24, is de Gouverneur van Suriname gemagtigd geworden de uitvoering van art. 19 van het bij Koninklijk besluit van 8 October 1835, n°. 3, vastgesteld reglement voor het departement der onbeheerde boedels en weezen te schorsen, zoo dikwijls de toepassing van hetzelfde betrekking heeft op schepen buiten het gebied der kolonie Suriname te huis behoorende, en waarvan het beheer, krachtens art. 6 van dat reglement, door het departement der onbeheerde boedels is aanvaard.

De schorsing mag niet langer duren dan een jaar, tenzij de verlenging van dit tijdvak uitdrukkelijk verzocht is door of van wege den afwezigen eigenaar of reeder van het betrokken schip.

In 1851 is het ook doelmatig geacht, de slavenregisters van het parket van den procureur-generaal over te brengen naar het bureau van den burgerlijken stand, en is dit dan ook, op 15 Junij van dat jaar, bewerkstelligd.

E. Eeredienst.

I. PROTESTANTSCHÉ.

De Hervormde gemeente telt ruim 3600 zielen, waarvan ongeveer 1800 ledematen. Gedurende het jaar 1851 zijn bij dezelve 77 tot ledematen aangenomen en 207 kinderen benevens 6 bejaarden gedoopt.

Bij 's Koning besluit van 27 Mei 1851, n°. 10, is goedkeuring verleend op het verrigte in de bijeenkomsten van meerderjarige ledematen der Hervormde gemeente te Paramaribo, gehouden den 20sten Julij en 22sten September 1850, met het doel om te voorzien in hare geldelijke ongelegenheden en ter regeling van de kerkelijke administratie, terwijl tevens is bekrachtigd het in laatstgemelde vergadering behandeld en aangenomen *Provisioeneel reglement op het beheer der kerkelijke fondsen en de kosten van de Eeredienst bij de Hervormde Christelijke gemeente te Paramaribo.*

Aan den predikant *A. Roeloffs* werd met ingang van 1 Mei 1851 pensioen verleend. Dit gaf aanleiding tot onderscheidene adressen van den kerkeraad en verdere leden van de Hervormde gemeente te Paramaribo, strekkende om in plaats van den met pensioen afgetreden predikant, twee predikanten bij die gemeente te erlangen.

Het verzoek om twee predikanten bij gemelde gemeente was vroeger reeds bij herhaling gedaan, doch uit hoofde van bezwaren van geldelijken aard was daarin toen niet getreden.

De vervanging van den predikant *Roeloffs* gaf thans de gelegenheid om aan de herhaalde vertoogen ten deze van verschillende zijden gedaan toe te geven en zijn dan ook bij Koninklijke besluiten van 6 September en 24 October 1851, n°. 55 en 3, tot predikanten bij de Hervormde gemeente in de kolonie Suriname benoemd de heeren: *J. H. Betting*, tot dusverre buitengewoon predikant te Curaçao, en *C. van Schaick*, predikant te Dwingeloo, in de provincie Drenthe.

Ten behoeve van noodzakelijke herstellingen aan het kerkgebouw der Hervormde gemeente in het Neder-district Nickerie is, als bijdrage daartoe uit de koloniale kas, bij 's Konings besluit van 8 Maart 1851, n°. 49, beschikbaar gesteld eene som van twee duizend gulden.

Bij de Evangelisch-Luthersche gemeente, omstreeks 2000 zielen groot, zijn 88 kinderen en een volwassen persoon gedoopt, terwijl bij dezelve 26 ledematen zijn aangenomen.

De Moravische broedergemeente telde in 1851:

te Paramaribo.	4,845
in de onderscheidene divisien en districten.	13,986

te zamen . . . . 18,831 zielen.

De voorstanders dezer gemeente hebben reeds in het laatst van 1850 het plan gevormd om eene centrale school tot vorming van onderwijzers voor de plantagien op te rigten op den voet en de wijze aangegeven in de onder lit. C in afschrift hiernevens gevoegde circulaire, dd. 14 September van dat jaar, gerigt aan de eigenaren of administrateurs van plantagien.

Het Gouvernement, door het bestuur der gemeente daarvan kennis bekomen hebbende, heeft in 1851 op zich genomen deze onderneming, welke zeer doelmatig voorkomt, zooveel zulks van de Regering afhangt, te ondersteunen en ook twee jonge slaven van de gouvernementsplantagie voor die school toegezegd.

II. ROOMSCH-KATHOLIJKE.

Deze gemeente telde zoo te Paramaribo als te Coronie en op het etablissement Batavia, 1,181 vrije en 5,671 niet-vrije personen.

Omtrent het getal gedoopten als anderzins zijn geene bijzonderheden medegedeeld.

III. ISRAËLITISCHE.

De beide Israëlitische gemeenten, namelijk de Nederlandsch-Portugese en de Nederlandsche tellen ieder bij de 700 leden; bij de eerste had eene vermindering van 3 personen plaats.

F. Burgerlijke geneeskundige dienst.

De berigten omtrent den gezondheidstoestand in de kolonie Suriname luiden over 1851 niet zoo gunstig als die over 1850 ontvangen, en was de sterfte in eerstgemeld jaar aanzienlijk.

Deze betreurenswaardige uitkomst is bij uitsluiting te wijten aan de in 1851 in de kolonie, ook onder de schepelingen geheerscht hebbende gele koorts, die opgevolgd werd door de zoogenaamde griep, welke mede vele slagtoffers heeft gemaakt.

Volgens de bekomene mededeelingen, zou de verschrikkelijke plaag der melaatschheid, niet afnemen, doch het zamenstellen van een volledig en juist rapport aangaande deze ziekte is tot hiertoe niet mogelijk geweest, waartoe vooral bijdraagt, dat men er niet ingeslaagd is tot de kennis van het juiste getal der lijdens aan die ziekte te geraken.

Dit is dan ook eene der oorzaken, waarom tot nu toe de aangewende pogingen tot wering of althans tot stuiting van den loop dezer ongelukkige ziekte nog met geen gewenschten uitslag zijn bekrond geworden.

Er werd echter in laatsten tijd met verdubbelde werkzaamheid toegezien om de besmettingen op het spoor te komen, ten einde tot hunne meer strikte afzondering en opzending naar het etablissement Batavia te geraken.

Het getal lijdens aan deze ziekte op dat etablissement was op 1 Januarij 1851 als volgt:

Vrije bevolking.

Van het mannelijk geslacht	17
" " vrouwelijk "	2
	—
Te zamen	19

Gedurende het jaar 1851 overleden :

van het mannelijk geslacht.	4
" " vrouwelijk "	1
	—

Te zamen

Opgezonden 3 mannen.

Zoodat op het einde van 1851 aldaar aanwezig waren 17.

Slavenbevolking.

Het getal der daar aanwezige slaven was op 1 Januarij 1851 :

van het mannelijk geslacht	202
„ „ vrouwelijk „	238
	—
Te zamen	440

Sedert gemeld tijdstip zijn aldaar geboren :

van het mannelijk geslacht	4
„ „ vrouwelijk „	2
	—
Te zamen	6

derwaarts opgezonden 11 mannen en 10 vrouwen, te zamen 21.

Overleden :

van het mannelijk geslacht	21
„ „ vrouwelijk „	17
	—
Te zamen	38

Zoodat op het einde van 1851 het getal besmettelingen van den slavenstand aldaar bedroeg :

van het mannelijk geslacht	196
„ „ vrouwelijk „	233
	—
Te zamen	429

In 1851 overleed op het etablissement Batavia de aldaar geplaatste geneesheer *Deutschbein*. Hij was te kort op het etablissement om eenige afdoende proeven omtrent het ontstaan en den oorsprong van de ziekte der melaatschheid te nemen, zoodat men verstoken is gebleven van een omstandig verslag zijnerzijds betreffende de verschillende verschijnselen en zijne denkbeelden omtrent de mogelijkheid eener genezing der lepra. Zijn overlijden kan terecht worden aangemerkt als eene teleurstelling in de gegronde verwachting, welke de plaatsing van dien voor de hem toevertrouwde taak zoo ijverig gestemde geneesheer had doen ontstaan.

G. Onderwijs.

Bij de gehoudene prijsuitdeeling aan de schooljeugd, bij welke gelegenheid tevens verslag is gedaan van hetgeen bij de commissie van onderwijs voor het lager onderwijs is verrigt en van de gebeurtenissen welke hierin hebben plaats gevonden, heeft het Bestuur der kolonie met genoegen opgemerkt, dat aan deze gewigtige zaak vele zorgen worden besteed.

Het getal scholen is in 1851 weder vermeerderd, hoewel niet opgegeven is met hoeveel. Op de scholen te Pamaribo is in dat jaar onderwijs gegeven aan 1216 leerlingen. 426 van dit getal genoten hetzelfde op kosten van het Gouvernement.

De school in het district Nickerie telde 27 leerlingen.

H. Geldelijk beheer.

In het begin van 1851, werd van den Gouverneur van Suriname het berigt ontvangen van den finalen afloop der inwisseling tegen specie van de bank- en schatkistbiljetten welke in de kolonie in omloop zijn geweest.

De staat onder letter **D** wijst de begrootingscijfers voor 1851, alsmede derzelve uitkomsten aan.

Bij publicatie van den 18den Augustus 1851 (*Gouvernementsblad* n°. 8) is verklaard

dat art. 10 der wet van 12 April 1850 (*Staatsblad* n°. 15), opgenomen in de publicatie dd. 1/2 Julij 1850 (*Gouvernementsblad* n°. 9), voor de posterij in Suriname niet van toepassing is.

I. Europeische kolonisatie.

Behalve de ambtenaren en geëmploijeerden bestond de Europeische kolonisatie te Groningen, aan de Saramacca, op het einde van 1851 uit 91 personen, waarvan:

41 van het mannelijke en

50 " " vrouwelijke geslacht.

Gedurende dat jaar hebben er 7 geboorten en 27 sterfgevallen plaats gehad en werd er een huwelijk gesloten.

Onder die sterfgevallen, voornamelijk toe te schrijven aan de ook aldaar geheerscht hebbende gele koorts en griep, hebben de kolonisten te betreuren gehad, het verlies van den schoolonderwijzer *van Hateren*.

Deze Europeische nederzetting verkeerde overigens ook in 1851 in eenen toestand van achteruitgang, zoodat de Regering tot het besluit is moeten komen om de kosten daarvan op den tot nu toe gevolgden voet niet langer voor rekening van de koloniale kas te nemen dan tot ultimo December 1852.

Ten gevolge daarvan is aan de kolonisten aangekondigd, dat gerekend van den 1sten Januarij 1853 alle geldelijke ondersteuning, tot dusverre door het koloniaal bestuur aan hen verleend, zou ophouden; dat hun van dat tijdstip af geene levensmiddelen meer zouden worden verstrekt; dat zij, van af den dag dezer aankondiging, zelve in de herstelling hunner woningen zouden moeten voorzien; dat het werken in daghuur nog zou kunnen worden voortgezet tot ultimo December 1852, maar reeds met den 1sten Junij 1852 tot op de helft zou worden verminderd, ten einde hun tijd te geven om behoorlijk hunne tuinen te bewerken; dat zij alzoo na den 31sten December 1852 geheel aan hunne eigene krachten zouden zijn overgelaten en er dus dadelijk op bedacht behoorden te zijn, om hunnen veestapel te vermeerderen en hun land behoorlijk te bebouwen; dat allen, die bewijzen konden bij hunne aankomst aan de Saramacca geen vee of landbouwwerktuigen bekomen te hebben, zich alsnog daartoe bij het koloniaal bestuur konden aanmelden; dat mitsdien de kolonisten zich den tijd tot het einde des jaars 1852 behoorden ten nutte te maken als spaarzame en vlijtige kolonisten, vermits het Gouvernement na dezen naderen proeftijd zich ten eenen male onverplicht achtte voor hunnen terugvoer naar het moederland te zorgen.

Tevens werden zij op eene ernstige wijze aangemaand tot ondergeschiktheid, onderlinge eendragt, matigheid en spaarzaamheid, als zijnde de eenige middelen om zich zonder ondersteuning van gouvernementswege staande te houden, terwijl hun na verloop van den gestelden termijn de eigendom verzekerd bleef van hunne huizen en tuinen, alsmede het gebruik der gemeene weiden.

DERDE HOOFDSTUK.

Nijverheid.

A. Landbouw.

Op ultimo December 1851 bedroeg het aantal plantagien en bewerkte gronden 265.

De ineensmelting van de slavenmagt der landsplantagien Vlammenburg, Mijn Vermaak, Anna Maria en van het etablissement van houtvelling aan de Coppename, Andrésa, naar de landsplantagie Catharina Sophia, belooft voor die plantagie goede resultaten en geeft alle hoop, dat daardoor betere resultaten, dat is ruimere en betere producten van die bezitting zullen worden verkregen.

Onder de slavenmagt heerschte eene gewenschte stemming en eene goede gezindheid tot werken.

De 265 plantagien en gronden aan particulieren toebehoorende, hadden in concessie ruim 366,651 akkers, waarvan in bewerking 131,746.

De verdeeling derzelve was als volgt:

	GETAL PLANTAGIEN EN GRONDEN IN ELKE DIVISIE.									Getal akkers van al de concessien in elke divisie.	
	Suiker.	Koffij.	Koffij en katoen.	Koffij en kakao.	Kakao.	Katoen.	Hout.	Rijst.	Kost.		TOTAAL.
Divisie Boven-Suriname en Thorarica	21	1	»	»	»	»	5	»	5	32	37,789
Divisie Para	9	3	»	2	»	»	11	»	19	44	107,694
» Beneden-Commewijne.	7	15	»	»	»	»	»	»	4	26	23,620
» » Cottica	11	19	»	1	»	7	»	»	1	39	34,651
» Matappica	4	8	»	»	»	6	»	»	2	20	21,961
» Boven-Commewijne	18	»	»	»	»	»	2	1	»	21	50,173
» » Cottica en Perica.	13	15	»	»	»	4	»	»	1	33	42,243
» Saramacca	3	3	»	10	2	»	3	»	4	25	25,912
District Nickerie	5	3	»	1	»	1	»	»	1	11	10,598
» Coronie	1	»	»	»	»	13	»	»	»	14	12,010
	92	67	»	14	2	31	21	1	37	265	366,651

Ingevolge de ingekomen plantagie-staten, hebben de plantagien opgeleverd aan:

Suiker	26,456,215 pond.
Rhum	84,361 gallons.
Dram	200,406 »
Melassie	1,006,171 »
Koffij	307,394 pond.
Kakao	147,919 »
Katoen	906,418 »

De hoeveelheden rijst, maïs, hout, arrowroot enz., bovendien verkregen, zijn niet opgegeven.

Geldwaardig bedrag der opgenoemde producten.		AANMERKINGEN.
Suiker	f 1,883,682.50 ^{4/5}	Ten aanzien van de suiker wordt aangemerkt dat op sommige der ingekomene staten het aantal ponden en op andere weder het getal vaten dat verkregen is, opgegeven is geworden, zoodat, om het juiste gewigt te verkrijgen, de vaten tot ponden, het vat gerekend op 1200 pond netto, zijn gereduceerd geworden.
Rhum, proefhoudend .	50,616.60	Onder deze opgaven zijn begrepen de producten van de gouvernementsplantagie Catharina Sophia aan de Saramacca.
Dram	80,162.40	Onder dezen staat zijn niet begrepen de producten van de na te noemen plantagien, waarvan de opgaven op de statistieke tabellen niet zijn ingevuld, als:
Melassie	201,234.20	Van de koffijplantagie Clifford's Koegshoven.
Koffij	79,922.44	" " " " Goosen.
Kakao	25,885.82 ^{1/2}	" " " " Clarenbeek.
Katoen	285,521.67	" " " " Manheim en Elk 't zijn.
		" " " " Koegswoud.
		" " katoen- " Johanna Charlotte.
		" " " " Persévérance.
		" " " " Bellevue.
		" " " " Mary's hope.
	f 2,607,025.64 ^{3/10}	De berekening der waarde van de producten is geschied naar den gemiddelden prijs door het Gouvernement in het jaar 1851 ter heffing van de uitgaande regten bepaald, namelijk:
		Suiker . . . . . 73 ^{3/25} ct. per pond.
		Rum . . . . . 60 " " gallon.
		Dram . . . . . 40 " " "
		Melassie . . . . . 20 " " "
		Koffij . . . . . 26 " " "
		Kakao . . . . . 17 ^{1/2} " " "
		Katoen . . . . . 31 ^{1/2} " " "
		Uit hoofde op de ingekomene opgaven niet gespecificeerd is het getal heele en gebroken koffij, en gezuiverde en ongezuiverde katoen, is het verkregen gewigt derzelve als heele koffij en gezuiverde katoen berekend geworden.

In 1851 is in de kolonie weinig lust of genegenheid bespeurd tot verbetering van het fabriekwezen. Dit moet in de eerste plaats worden toegeschreven aan gebrek aan de noodige middelen daartoe. Ook schijnt het denkbeeld, dat eene eventuele emancipatie der bestaande orde van zaken zou kunnen veranderen en de belangen der industrielen mogt benadeelen, van het doen van proefnemingen te hebben teruggehouden, en zulks te meer, daar bijna alles wat men van dien aard tot nog toe in Suriname ondernomen heeft tegen gevallen is.

Door tusschenkomst van den Gouverneur van Curaçao en Onderhoorigheden zijn in Suriname kakao-plantjes en zaden van de meer veredelde soort van kakao aan den Nederlandschen consul-generaal in Columbia ontvangen.

De zaden zijn echter bedorven aangekomen en van de plantjes is slechts een gering gedeelte in groeizamen staat ontvangen, hetwelk in den tuin achter het gouvernements-huis is gepoot, in de hoop dat het onder eene goede verzorging den grondslag zal leggen eener mogelijke uitbreiding der cultuur van de betere soort kakao, en Suriname in tijd en wijle een product moge opleveren dat gelijke waarde zal hebben als de Caraçaosche kakao, welke op de Europosche markten nagenoeg 20 cent per pond hooger genoteerd staat dan voor de tegenwoordige Surinaamsche kakao kan worden verkregen.

Ook de uitbreiding der rijstcultuur wordt door het koloniaal bestuur als eene wensche-lijke zaak beschouwd, daar telken jare, nu eens in mindere dan weder in meerdere hoeveelheid, rijst moet aangevoerd worden ter voeding van de plantagie-slaven, ten gevolge

van het te kort schieten van den voorraad bananen, en zulks aanzienlijke sommen in betaling vordert.

Het Surinaamsche Bestuur heeft dan ook getracht aldaar meer en meer belangstelling voor die cultuur in te boezemen, en ten dien einde, ook door middel van de *Surinaamsche courant en Gouvernements advertentieblad* van 15 Julij 1851, ter openbare bekendheid gebragt den zakelijken inhoud eener missive van den heer *J. F. Meijer*, eigenaar der plantagie Magaretha's gift, gelegen aan de Saramacca, betreffende eene proeve met de rijstcultuur.

In de kolonie Suriname mogten, ingevolge de bepalingen der publicatie van 19 November 1828 (*Gouvernementsblad* n° 20), geene openbare verkoopingën worden gehouden dan door de vendumeesters.

Dit bragt te weeg dat in die kolonie nimmer producten van plantagien openbaar verkocht werden, met uitzondering van de voortbrengselen der houtgronden. In plaats der openbare verkooping bezigde men tot dusverre ten aanzien van alle producten het middel van inschrijving na voorafgaande openbare aankondiging in de couranten, eene wijze van handelen voor den planter minder voordelig dan waarschijnlijk de openbare verkooping zijn zoude, indien de lasten en onkosten daaraan verbonden niet zoo zwaar waren.

Ten einde nu de gelegenheid daar te stellen om de voortbrengselen afkomstig van plantagien en gronden op eene minder kostbare wijze in het openbaar te kunnen doen verkoopen, is, bij Koninklijk besluit van 19 April 1851, n° 46, eene publicatie goedgekeurd, regelende de wijze van dien verkoop, welke voortaan geschieden kan te Paramaribo ten overstaan van een der gezworen klerken, zonder tusschenkomst van vendumeesteren.

Nadere bedenkingen van den Kolonialen Raad welke evenwel tot geene verandering in de bepalingen, zoo als die door voormeld Koninklijk besluit waren goedgekeurd, hebben geleid, gaven echter aanleiding dat die publicatie eerst in 1852 is afgekondigd, zijnde dezelve opgenomen in het *Gouvernementsblad* van dat jaar, onder n° 11.

B. Veeteelt.

De veestapel erlangt van lieverlede een gunstiger aanzien. Naar het uiterlijke van het vee te oordeelen, geraakt men tot de gunstige gevolgtrekking, dat het nut en voordeel van den veestapel al meer en meer wordt ingezien.

Staat van den veestapel der kolonie Suriname op 31 December 1851.

	Rund- vee.	Paar- den.	Muil- ezels.	Ezels.	Var- kens.	Scha- pen.	Gei- ten.
De stad Paramaribo en derzelve buitenvijken	1196	19	6	70	20	71	12
Divisie Boven-Suriname en Thorarica	534	26	27	7	571	254	28
» Para	831	31	18	28	383	222	49
» Beneden-Commewijne	328	12	1	4	577	131	27
» » Cottica	776	21	1	16	794	396	54
» Matappica	181	2	»	5	254	96	63
» Boven-Commewijne	279	5	»	»	359	107	76
» » Cottica en Perica	439	»	»	7	385	349	50
» Saramacca	224	8	2	34	379	33	60
District Nickerie	693	40	16	8	177	348	103
» Coronie	915	16	»	16	303	664	20
	6396	180	71	195	4202	2671	542

C. Uitgifte van nieuwe gronden.

Gedurende het jaar 1851 zijn aan particulieren in allodialen eigendom afgestaan een perceel groot 500 akkers, en in pacht 9 perceelen, groot te zamen 19³/₄ akkers.

Bij resolutie van den Gouverneur van Suriname, dd. 6 Junij, 1851 n°. 714, (*Gouvernementsblad* n°. 6), zijn bepalingen vastgesteld omtrent het bekomen van kleine perceelen landsgrond tot den aanbouw van huizen te Nieuw Rotterdam of elders.

D. Handel en Scheepvaart.

Het getal koopvaardij-schepen, in den loop van het jaar 1851, in Suriname aangekomen, bedroeg:

uit Nederland	65
» Noord-Amerika	27
» andere vreemde plaatsen	96

dus 188 schepen,

te zamen metende 11,214 lasten.

Met deze schepen is voor eene geldswaarde van f 1,881,146.04 ingevoerd, en wel:

uit Nederland	f 1,024,338.13
» Noord-Amerika	540,808.345
» andere vreemde plaatsen	315,999.565

te zamen. . . . f 1,881,146.04

De uitvoer geschiedde met 192 schepen als:

Nederlandsche	70
Noord-Amerikaansche	29
van andere vreemde plaatsen	93

te zamen. . . . 192 schepen,

metende 11,585 lasten.

De waarde van het uitgevoerde bedroeg:

naar Nederland	f 1,891,004.975
» Noord-Amerika	335,065.325
» andere vreemde plaatsen	267,309.035

te zamen. . . . f 2,493,379.335

De uitgevoerde Surinaamsche producten hebben bedragen f 2,448,816.935, en de overige artikelen, niet tot de producten van Suriname behoorende, f 44,562.40.

De met Nederlandsche schepen ingevoerde artikelen bestonden in het navolgende en bedroegen:

Manufacturen, huisraad, kleederen, kramerijen, lederwerk, parfumerien, schrijfbehoeften en diverse goederen	f 457,032.40
Diverse provisien	f 151,068.30
Boter	68,004.55
Kaas	23,489.00
Lichtstoffen	33,128.02
	275,689.87
Bier	f 11,388.75
Jenever	27,441.35
Wijn	22,058.00
	60,888.10
Bouwmaterialen, metselsteenen, kalk, cement, pannen, tighels, timmerhout, verwwaren enz.	109,569.325
Machinerien, gereedschappen, duigen, hoepels, touwwerk.	100,779.035
Geneesmiddelen	20,286.85
Vee van allerlei soort	92.00
	f 1,024,338.13

De invoer met Noord-Amerikaansche schepen bestond uit het volgende:

Manufacturen, huisraad, kleederen, kramerijen, lederwerk, parfumerien, schrijfbehoeften en diverse goederen	f	10,940.37	
Diverse provisien	f	55,235.71 ⁵	
Visch.		184,054.16	
Blom		124,785.00	
Spek		35,709.72 ⁵	
Vleesch		41,307.30	
Lichtstoffen.		23,353.08	
Zeep		8,415.43	
		<hr/>	472,860.41
Wijn	f	260.17 ⁵	
Bier		36.00	
		<hr/>	296.17 ⁵
Bouwmaterialen, metselsteenen, kalk, cement, pannen, tighchels, timmerhout, verwwaren enz.			42,019.40
Machinerien, gereedschappen, duigen, hoepels en touwwerk			3,965.53
Geneesmiddelen			1,544.46
Paarden	f	6,800.00	
Ezels		2,400.00	
		<hr/>	9,200.00
			<hr/>
	f		540,806.34 ⁵

Uit andere vreemde plaatsen werden de volgende artikelen ingevoerd, als:

Manufacturen, huisraad, kleederen, kramerijen, lederwerk, parfumerien, schrijfbehoeften en diverse goederen.	f	37,740.75	
Diverse provisien	f	143,010.67	
Visch.		32,658.66	
Blom		35,326.70	
Spek		3,555.00	
Zout		4,872.25	
Zeep		4,894.64	
Lichtstoffen.		2,493.38	
		<hr/>	226,311.30
Sterke dranken	f	1,986.90	
Wijn		6,963.28	
Bier		3,747.50	
		<hr/>	12,679.68
Bouwmaterialen, metselsteenen, kalk en cement, pannen, tichels, timmerhout en verwwaren enz.			20,339.57
Machinerien, gereedschappen, duigen, hoepels en touwwerk.			9,879.59
Geneesmiddelen			2,187.67 ⁵
Paarden	f	1,800.00	
Ezels		2,880.00	
Rundvee.		2,040.00	
Schapen		141.00	
		<hr/>	6,861.00
			<hr/>
	f		315,999.56 ⁵

RECAPITULATIE VAN DEN INVOER.

Manufacturen, huisraad, kramerijen, kleederen, lederwerk, parfumerien, schrijfbehoeften en diverse goederen.

Uit Nederland.	f	457,032.40	
» Noord-Amerika.		10,940.37	
» andere vreemde landen		37,740.75	
		<hr/>	f 505,713.52
			<hr/>
Transporteren f			505,713.52

Per transport f 505,713.52

Provisien, lichtstoffen, tabak, zeep enz.

Uit Nederland	f	275,689.87	
» Noord-Amerika		472,860.41	
» andere vreemde landen		226,311.30	
			974,861.58

Dranken, bier, wijn en gedistilleerd.

Uit Nederland	f	60,888.10	
» Noord-Amerika		296.17 ⁵	
» andere vreemde landen		12,679.68	
			73,863.95 ⁵

Bouwmaterialen, metselsteenen, kalk en eement, pannen, tegchels, timmerhout, veruwaren enz.

Uit Nederland	f	109,569.82 ⁵	
» Noord-Amerika		42,019.40	
» andere vreemde landen		20,339.57	
			171,928.79 ⁵

Machinerien, gereedschappen, dwigen, hoepels, touwwerk.

Uit Nederland	f	100,779.08 ⁵	
» Noord-Amerika		3,965.53	
» andere vreemde landen		9,879.59	
			114,624.20 ⁵

Geneesmiddelen.

Uit Nederland	f	20,286.85	
» Noord-Amerika		1,524.46	
» andere vreemde landen		2,187.67 ⁵	
			23,998.98 ⁵

Vee van allerlei soort.

Uit Nederland	f	92.00	
» Noord-Amerika		9,200.00	
» andere vreemde landen		6,861.00	
			16,153.00

te zamen f 1,881,144.04

De uitvoer bedroeg:

Naar Nederland.

22,249,664 ponden suiker	f	1,594,502.46 (a)
10,552 gallons melassie		2,110.40 (b)
41,723 » rhum en dram		24,824.80 (c)
34,176 ponden koffij		8,800.37 (d)
741,381 » katoen		242,978.11 ⁵ (e)
2,235 » kakao		386.40 (f)
Verschillende producten		9,115.03 (g)
Houtwaren		1,674.00
Verschillende vreemde artikelen		6,481.30 (h)
Verschillende vreemde dranken		132.00
		f 1,891,049.07 ⁵

Naar Noord-America.

2,426,381 ponden suiker.	f 169,458.585 (a)
677,569 gallons melassie	135,513.80 (b)
230 " rhum en dram.	138.00 (c)
16,568 ponden koffij.	4,385.28 (d)
106,911 " kakao.	18,902.01 (f)
Verschillende producten.	1,380.65 (h)
Houtwaren	140.00
Verschillende vreemde artikelen	4,903.00 (l)
Verschillende vreemde dranken	244.00
	<hr/>
	f 335,065.325

Naar andere vreemde landen.

1,604,396 ponden suiker.	f 116,756.595 (a)
30,513 gallons melassie	6,102.60 (b)
23,129 " rhum en dram.	13,311.40 (c)
1,481 ponden koffij.	363.59 (d)
224,156 " katoen	74,802.44 (e)
Verschillende producten.	5,703.05 (i)
Houtwaren	17,467.26
Verschillende vreemde artikelen	28,390.50 (m)
Verschillende vreemde dranken	4,411.60
	<hr/>
	f 267,309.035

RECAPITULATIE VAN DEN UITVOER.

Suiker.

Naar Nederland	22,249,664 pond.	f 1,594,502.46
" Noord-Amerika	2,426,381 "	169,458.581 ²
" andere vreemde landen	1,604,396 "	116,756.591 ²
	<hr/>	
	26,280,441 pond.	f 1,880,717.64

Melassie.

Naar Nederland	10,552 gallons.	f 2,110.40
" Noord-Amerika	677,569 "	135,513.80
" andere vreemde landen	30,513 "	6,102.60
	<hr/>	
	718,634 gallons.	f 143,726.80

- a) Berekend tegen $7\frac{1}{2}$, $7\frac{1}{4}$, $6\frac{3}{4}$ en 7 cent per pond.
b) " " 20 cent per gallon.
c) " " 60 en 40 cent per gallon.
d) " " 25, 30 en 24 cent het pond heele en 16 en 20 cent het pond gebroken koffij.
e) " " 34, 31 en 27 cent het pond gezuiverde, 17, 15 $\frac{1}{2}$ en 13 $\frac{1}{2}$ cent het pond ongezuiverde katoen.
f) " " 17 en 18 cent het pond kakao.
g) Waaronder kwassiehout f 6,429.45. huiden f 1,339.78.
h) " " 278.45. " 726.70.
i) " maïs 3,215.77. rijst 480.00.
k) " koper 4,898.80. lood 42.80 en tin f 18.50.
l) " " 3,442.00. " 23.00.
m) " spek 1,715.00. visch 1,477.50.
vleesch 2,730.00. blom 3,300.00.
lichtstoffen 1,502.00. tabak 1,080.00.

Rhum en Dram.

Naar Nederland	41,723 gallons.	f	24,824.80
” Noord-Amerika	230 ”		138.00
” andere vreemde landen.	23,129 ”		13,311.40
	<hr/>		<hr/>
	65,082 gallons.	f	38,274.20
	<hr/>		<hr/>

Koffij.

Naar Nederland	34,176 pond.	f	8,800.37
” Noord-Amerika	16,568 ”		4,385.28
” andere vreemde landen.	1,481 ”		363.59
	<hr/>		<hr/>
	52,225 pond.	f	13,549.24
	<hr/>		<hr/>

Katoen.

Naar Nederland	741,381 pond.	f	242,978.11 ¹ / ₂
” Noord-Amerika	”		”
” andere vreemde landen.	224,156 ”		74,802.44
	<hr/>		<hr/>
	965,537 pond.	f	317,780.55 ¹ / ₂
	<hr/>		<hr/>

Kakao.

Naar Nederland	2,235 pond.	f	386.40
” Noord-Amerika	106,911 ”		18,902.01
” andere vreemde landen.	”		”
	<hr/>		<hr/>
	109,146 pond.	f	19,288.41
	<hr/>		<hr/>

Verschillende producten.

Naar Nederland.	f	9,115.13
” Noord-Amerika		1,380.65
” andere vreemde landen		5,703.05
	<hr/>	<hr/>
	f	16,198.83
	<hr/>	<hr/>

Houtwaren.

Naar Nederland	f	1,674.00
” Noord-Amerika.		140.00
” andere vreemde landen		17,467.26
	<hr/>	<hr/>
	f	19,281.26
	<hr/>	<hr/>

Verschillende vreemde artikelen.

Naar Nederland	f	6,481.30
” Noord-Amerika		4,903.00
” andere vreemde landen		28,390.50
	<hr/>	<hr/>
	f	39,774.80
	<hr/>	<hr/>

Vershillende vreemde dranken.

Naar Nederland	f	132.00
» Noord-Amerika		244.00
» andere vreemde landen		4,411.60
	f	4,787.60

De waarde der uitgevoerde koloniale producten en verdere artikelen is alzoo:

Suiker.	f	1,880,717.64
Melassie		143,726.80
Rhum en dram.		38,274.20
Koffij		13,549.24
Katoen.		317,780.55 ⁵
Kakao.		19,288.41
Vershillende producten.		16,198.83
Houtwaren		19,281.26
Vershillende vreemde artikelen		39,774.80
Vershillende vreemde dranken		4,787.60
	f	2,493,379.33 ⁵
In 1850 was dezelve		2,877,101.59 ⁵
dus minder in 1851	f	383,722.26

Staat van het entrepôt gedurende het jaar 1851.

Van waar gekomen, waarheen gevoerd.	Manufac- turen.	Provisien.	Dranken.	Diverse producten.	Te zamen.
Aanwezig op 1 Januarij	»	f 492.00	f 29,675.83	f 48.20	f 30,216.03
Van Nederland	»	»	5,185.00	455.20	5,640.20
» elders	f 200.00	15,742.90	825.77	990.00	17,758.67
	f 200.00	f 16,234.90	f 35,686.60	f 1,493.40	f 53,614.90
In consumtie gebragt.	»	f 10,388.40	f 14,586.27	f 1,493.40	f 26,468.07
Naar Nederland.	»	»	»	»	»
» elders	f 200.00	5,846.50	12,115.33	»	18,161.83
	f 200.00	f 16,234.90	f 26,701.60	f 1,493.40	f 44,629.90

De vele ziekten en sterfgevallen voortdurende plaats hebbende onder de bemanning der Europeische en Noord-Amerikaansche schepen aan welke verlof werd verleend tot het opvaren der Nickerie-rivier, om voor de plantagien zelve lading in te nemen of te lossen, vooral wanneer het verblijf in dezelve van langen duur was, hebben het Bestuur er op bedacht doen zijn, beperkende maatregelen te dien aanzien vast te stellen.

De landdrost van het district Nickerie is alzoo, onder dagteekening van 18 October 1851, gemagtigd geworden, in den vervolge elken zich daartoe anmeldenden scheepsgezaghebber toe te staan, met zijnen onderhebbenden bodem de Nickerie op te varen, en zoowel Europeische als Noord-Amerikaansche schepen voor de aldaar gelegene plantagien en gronden te doen lossen en laden, mitsalvorens, ten genoegen van hem landdrost, zij voldaan aan de navolgende voorwaarden:

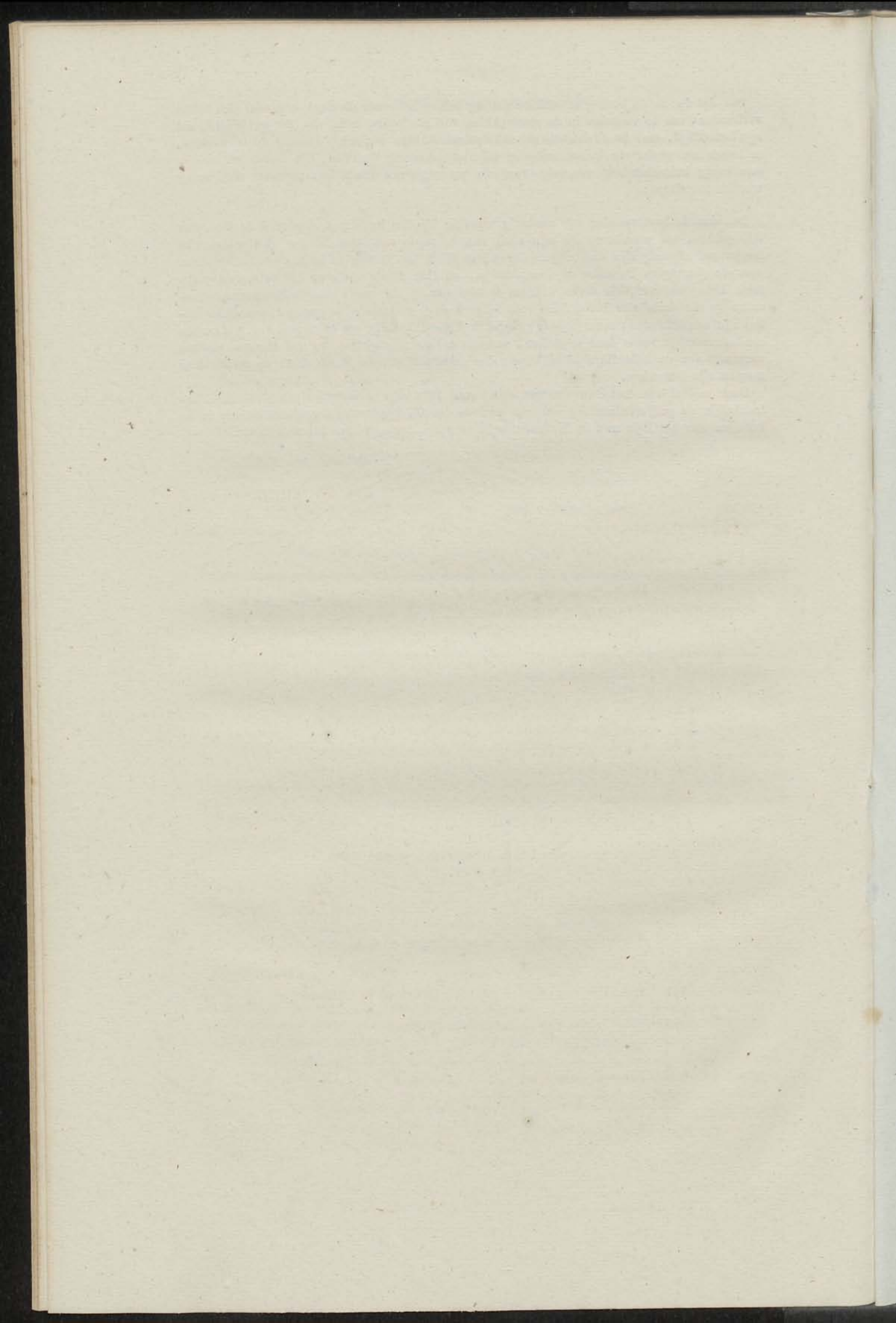
1°. dat de in de lossing of weder-inlading belang hebbende plantagie-eigenaar zich hebbe verbonden, om te voorzien in de verstrekking van zoodanige hulp, als, des gevorderd, zal zijn benoodigd, om, in adsistentie der scheepsbemanning, het schip spoedig op te werken, te lossen en weder te laden; zullende bij niet-nakoming daarvan, het lossen of inladen van eenig buitenlandsch vaartuig voor de plantagie van dusdanigen eigenaar niet weder worden toegelaten;

2°. dat de bevelvoerder van zoodanig vaartuig bij den landdrost deponere de som van 500 gulden, ten waarborge dat zijn schip van de reede van van Nieuw Rotterdam niet langer zal afwezig zijn dan negen dagen, wanneer de lossing of lading geschieden moet voor de plantagien Paradise of daarbeneden, en tien dagen wanneer het betreft de plantagie Hamptoncourt, de dagen van en terugkomst op de reede daaronder begrepen, en zulks op verbeurte van 100 gulden voor iederen dag waarmede de gezegde termijnen zullen zijn overschreden; reserverende zich het koloniaal bestuur om eventueel van die boeten een afzonderlijk fonds daar te stellen, waaruit eenige tegemoetkoming zal kunnen worden verstrekt aan de behoeftige betrekkingen der schepelingen, die in de vaart op de Nickerie mogten zijn bezweken.

Door middel van het Gouvernementsblad van 1851 zijn onderscheidene besluiten, betreffende de gelijkstelling der schepen van de daarbij opgenoemde vreemde Staten in de kolonien van het Rijk met de Nederlandsche schepen, ter openbare kennis gebracht.

De Minister van Kolonien,

Cns. F. PAHUD.

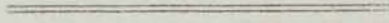
INHOUD.

EERSTE HOOFDSTUK. <i>Grondgebied en bevolking waarover beheer gevoerd wordt.</i>	Blz.	1
A. Grondgebied	”	1
B. Bevolking	”	1
TWEEDE HOOFDSTUK. <i>Middelen van beheer en staat waarin hetzelfde zich bevindt.</i>	”	3
A. Algemeen beheer	”	3
§ 1. Gouverneur.	”	3
§ 2. Koloniale Raad	”	3
§ 3. Gouvernements-secretarie.	”	3
B. Gewestelijk beheer	”	3
C. Militair beheer	”	3
§ 1. Landmagt	”	3
§ 2. Inrigtingen welke tot de troepen in verband staan	”	4
§ 3. Zeemagt	”	4
D. Regtswezen en politie	”	5
I. Regterlijke magt	”	5
II. Politie	”	5
III. Middelen van beheer tot het regtswezen in verband.	”	6
E. Eeredienst	”	6
I. Protestantsche	”	6
II. Rooms-katholijke.	”	7
III. Israëlitische	”	7
F. Burgerlijke geneeskundige dienst	”	7
G. Onderwijs.	”	8

INHOUD.

H. Geldelijk beheer	Blz. 8
I. Europesche kolonisatie	" 9
DERDE HOOFDSTUK. <i>Nijverheid</i>	" 9
A. Landbouw	" 9
B. Veeteelt	" 12
C. Uitgifte van nieuwe gronden.	" 13
D. Handel en scheepvaart	" 13

INHOUD

SURINAME.

BIJLAGE: A.

N°. 9.

WIJ WILLEM III, *bij de gratie Gods, Koning
der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau,
Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.*

Overwegende dat het belang van de dienst in de Nederlandsch West-Indische bezittingen vordert, dat het kader der officieren van de landmagt aldaar zooveel mogelijk worde zamengesteld uit officieren die vroeger in dien rang hier te lande hebben gediend, of althans het voor den rang van 2den luitenant voorgeschreven examen hier te lande hebben afgelegd;

Overwegende dat het, met het oog daarop, evenzeer hoogst wenschelijk is, dat de officieren thans tot de landmagt in West-Indie behoorende, alvorens daarbij tot hoogereren rang te worden bevorderd, althans eenigen tijd bij het leger hier te lande dienen, ten einde hen in de gelegenheid te stellen, blijken te geven dat zij voor den hoogereren rang geschikt zijn;

Op de voordragten van Onze Ministers van Kolonien en van Oorlog, van den 14den December 1851, n°. 318 Geheim, en den 18den dezer Kabinet H²²,

Hebben besloten en besluiten :

Art. 1.

Aan de thans tot Onze landmagt West-Indie behoorende officieren, die aldaar geacht worden tot bevordering in aanmerking te kunnen komen, zal bij opvolging de gelegenheid worden geopend, om bij Ons leger in Nederland eenigen tijd te dienen, ten einde daarbij van hunne geschiktheid voor hoogereren rang te doen blijken.

Art. 2.

Aan die officieren zal daartoe, naar ouderdom van rang en in elken rang, een verlof worden aangeboden naar Nederland, onder genot van drie vierde gedeelten van het activiteits-tractement in West-Indie, zonder meer, naar rang en wapen, en overtocht voor rekening van den Lande, zooveel mogelijk met rijksvaartuigen, een en ander ten laste der koloniale geldmiddelen; zullende het bedrag van twee maanden van voormeld tractement in voorschot worden betaald vóór het vertrek uit West-Indie en vóór het aannemen der terugreis uit Nederland, en zij zelven moeten voorzien in de kosten voor de kajuitstafel gedurende de reizen.

Art. 3.

De officieren, die geen gebruik wenschen te maken van het aanbod bij art. 2 vermeld, zullen beschouwd worden van het uitzigt op bevordering te hebben afgezien.

Zij die zich met verlof herwaarts begeven, zullen op het koloniaal werfdepôt worden gedirigeerd en van daar gedetacheerd bij een der corpsen van Ons leger in Nederland, waarbij zij zooveel mogelijk tot zoodanige diensten zullen worden geroepen en zolang zullen verblijven, als noodig zal zijn om te beslissen, of zij al dan niet de vereischte bekwaamheid en geschiktheid bezitten voor den hooger rang dan dien zij bekleeden. Geschikt bevondende, zullen zij, na hunne terugkomst in West-Indie, werwaarts zij zoodra mogelijk zullen worden teruggezonden, bij eene eerstvolgende gelegenheid in aanmerking worden gebragt ter bevordering.

Art. 4.

Het in art. 3 bedoeld verlof zal zoodanig worden geregeld, dat van het wapen der infanterie niet meer dan

een kapitein;

een 1ste luitenant; en

twee 2de luitenants

zich, in voege voorschreven, gelijktijdig uit West-Indie afwezig bevinden.

Ten aanzien van de officieren der artillerie zal, in verhouding tot het getal officieren van dat wapen, op denzelfden voet kunnen worden gehandeld, zoodra van de noodzakelijkheid daartoe aan Onzen Minister van Kolonien zal zijn gebleken. De alzoo met verlof naar Nederland bestemde officieren zullen de reize derwaarts aannemen naar gelang de bij het volgende artikel bedoelde officieren uit Nederland zullen zijn aangekomen in West-Indie en daardoor de gelegenheid zal zijn ontstaan, om in de dienst te voorzien.

Art. 5.

In verband tot het bepaalde bij art. 4 en tot de eerlang te ontstane vacature in den rang van majoor bij het bataillon jagers n°. 27 in West-Indie, zal al dadelijk bij het leger hier te lande de gelegenheid worden geopend aan vijf officieren, om voor den tijd van vijf jaren (met inbegrip der uit- en t'huisreizen), te worden gedetacheerd bij de landmagt in West-Indie, en wel: een in den rang van majoor, een in den rang van kapitein, een in den rang van 1sten luitenant, twee in den rang van 2den luitenant, onder genot der voordelen verbonden aan eene overplaatsing in de voormelde rangen van het leger hier te lande, bij de landmagt in West-Indie, zullende het koloniaal tractement ingaan met den dag van inschrijving naar West-Indie, en ophouden van en met den dag na de terugkomst van daar in Nederland.

Art. 6.

Voortaan zal geen onder-officier van de landmagt in West-Indie daarbij tot 2den luitenant worden benoemd, tenzij hij vooraf hier te lande op de gewone wijze het officiers-examen voor het wapen waartoe hij behoort, bepaald, behoorlijk zal hebben afgelegd, zullende dien ten gevolge, doch altijd naar gelang van de behoefte van de dienst, diegenen der onder-officiëren, die aldaar geacht worden zich tot het afleggen van het examen te hebben voorbereid, waarvan door een in West-Indie te ondergaan tentamen zal moeten blijken en, voor zooveel zij uit hoofde van onberispelijk gedrag en beschaving tot den officiers-rang in aanmerking verdienen te komen, herwaarts worden opgezonden, op den voet als zulks ten aanzien van naar Nederland vertrekkende militairen gebruikelijk is, en bij het koloniaal werfdepôt in subsistentie worden geplaatst, ten einde, na, des noodig, vooraf eenigen tijd bij eenig korps van het leger te zijn gedetacheerd geweest, aan het voorgescreven officiers-examen te worden onderworpen.

Art. 7.

De onder-officiëren die het examen op eene voldoende wijze hebben afgelegd, zullen, naar gelang er bij de landmagt in West-Indie vacatures in den rang van 2den luitenant bestaan of openvallen, opvolgelijk naar rangorde van kunde bij het examen verkregen, tot eene bevordering in aanmerking worden gebragt na hunne terugkomst in West-Indie, voor zooverre namelijk zij door voortdurend goed gedrag zich zoodanige onderscheiding blijven waardig maken.

Art. 8.

De onder-officieren die het examen niet naar behooren hebben afgelegd zullen, ingeval hunne loopende verbindtenis reeds zoo verre mogt zijn verstreken, dat zij geen twee jaren meer te dienen hebben, zich op nieuw moeten verbinden aan de koloniale dienst voor den tijd van vier jaren, in te gaan bij het einde van het loopende accoord.

Daartoe ongenegen zijnde, zullen zij hier te lande worden gepasporteerd in den loop der maand volgende op die, waarin het examen zal hebben plaats gehad.

Art. 9.

Behoudens diegenen, welke de koloniale dienst, naar luid van art. 8, met paspoort verlaten, zullen de belanghebbenden zoo spoedig mogelijk na afloop van het examen naar West-Indie worden teruggezonden.

Tot den overtocht uit en naar West-Indie zal zooveel mogelijk gebruik worden gemaakt van uit die gewesten terugkeerende en derwaarts vertrekkende rijksvaartuigen.

Art. 10.

Boven en behalve de ter militaire academie te Breda toe te laten kadets, bestemd voor Ons leger in Oost-Indie, zullen, op den voet van het voor die inrigting bestaande reglement, ook eenige kadets kunnen worden toegelaten, bestemd voor de landmagt in West-Indie, met bepaling dat zij, ingeval op het tijdstip van hunne benoeming tot 2den luitenant geene andere vacatures bij de landmagt in West-Indie in den rang van officier mogten bestaan of eerlang te wachten zijn, dan die vervuld kunnen worden door de bij art. 7 bedoelde onder-officieren, alsdan zullen worden bestemd voor de dienst in Oost-Indie.

Het getal der jaarlijks voor de landmagt in Oost- en West-Indie op de voornoemde academie toe te laten kadets voor de verschillende wapens, wordt door Onzen Minister van Kolonien bepaald naar gelang van de behoefte der dienst in die gewesten.

Onze Ministers van Kolonien en van Oorlog zijn belast met de uitvoering dezes, voor zooveel ieder aangaat.

s Gravenhage, den 20sten December 1851.

(Get.) WILLEM.

De Minister van Kolonien,

(Get.) CHS. F. PAHUD.

De Minister van Oorlog,

(Get.) VAN SPENGLER.

Accordeert met deszelfs origineel.

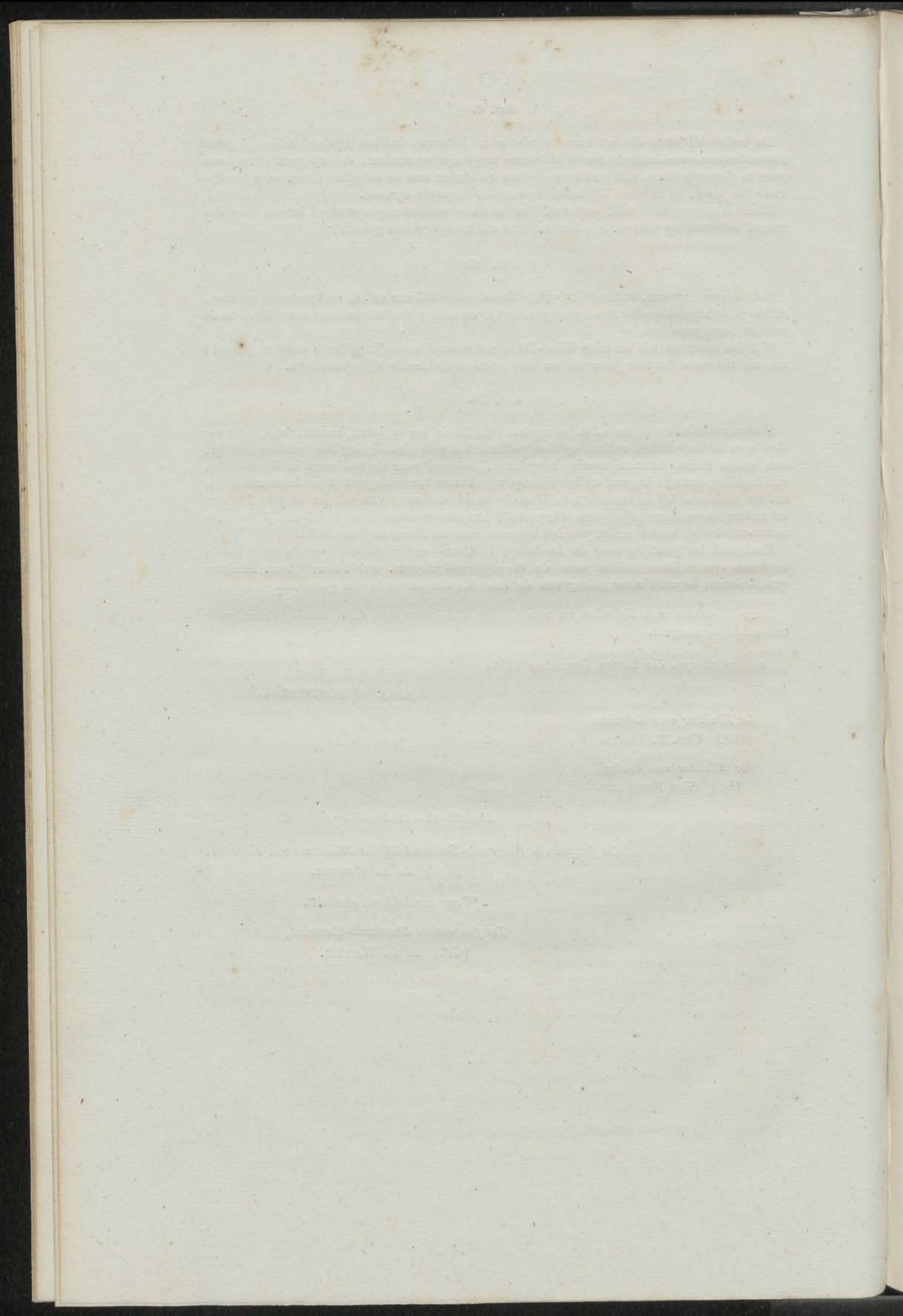
De fungerende Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Kolonien,

(Get.) A. L. WEDDIK.

Voor eensluidend afschrift.

De fungerende Secretaris-Generaal,

(Get.) A. L. WEDDIK.

*Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

SURINAME.

BIJLAGE B.

N°. 6.

STATISTIEKE OPGAVE der sterfte onder de militairen
van het Europeesche garnizoen in de kolonie Suriname,
van af 1816 — 1851.

JAARTAL.	OVERLEDEN.	AANMERKINGEN.
1816	1 van de 29.90	
1817	" " " 17.40	
1818	" " " 21.40	
1819	" " " 27.00	
1820	" " " 11.27	
1821	" " " 29.45	
1822	" " " 19.55	
1823	" " " 13.60	
1824	" " " 12.20	
1825	" " " 17.45	
1826	" " " 23.75	
1827	" " " 26.80	
1828	" " " 21.07	
1829	" " " 45.25	
1830	" " " 16.12	
1831	" " " 14.70	
1832	" " " 15.79	
1833	" " " 16.13	
1834	" " " 32.10	
1835	" " " 13.89	Epidemie van gele koorts.
1836	" " " 7.00	
1837	" " " 19.32	
1838	" " " 25.60	
1839	" " " 20.20	
1840	" " " 21.96	
1841	" " " 9.32	Epidemie van gele koorts.
1842	" " " 11.11	
1843	" " " 23.96	
1844	" " " 34.22	
1845	" " " 18.80	
1846	" " " 52.23	
1847	" " " 24.38	
1848	" " " 40.25	
1849	" " " 40.43	
1850	" " " 39.70	
1851	" " " 4.21	Epidemie van gele koorts.

De gemiddelde jaarlijksche sterfte is ruim 5 per cent of één van 19.80, terwijl het verlies over alle leeftijden door elkander genomen was:

Eerste jaar	1	van de	9
2de	"	"	12
3de	"	"	18
4de	"	"	24
5de	"	"	23.80
6de	"	"	19
7de	"	"	15
8ste	"	"	19
9de	"	"	23.5
10de	"	"	24
11de	"	"	26
12de	"	"	28
13de	"	"	26
14de	"	"	25
15de	"	"	20.21
16de	"	"	14
17de	"	"	15
18de	"	"	16

Na 10 jaren verblijf in de kolonien zijn dus gemiddeld van de 100 man overig geweest 54.
 Na 15 jaren. . . . . 44.
 " 20 jaren . . . . . 31.

Gedurende het eerste zestal jaren was de gemiddelde sterfte jaarlijks op de verschillende leeftijden, waarin zij in de kolonien zijn aangenomen:

van 15 tot 20 jaren	1	van de	24
" 20 " 25	"	"	23.5
" 25 " 30	"	"	19.3
" 30 " 35	"	"	18.4
" 35 " 40	"	"	14.7
" 40 " 45	"	"	11.5
" 45 " 50	"	"	12

Gedurende het tweede zestal jaren jaarlijks van de overgeblevenen:

van 15 tot 20 jaren	1	van de	42
" 20 " 25	"	"	30
" 25 " 30	"	"	24
" 30 " 35	"	"	20
" 35 " 40	"	"	21
" 40 " 45	"	"	12
" 45 " 55	"	"	8

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

SURINAME.

BIJLAGE **B.**

N°. 6.

STATISTIEKE OPGAVE der sterfte onder de militairen
van het Europeesche garnizoen in de kolonie Suriname,
van af 1816 — 1851.

JAARTAL.	OVERLEDEN.	AANMERKINGEN.
1816	1 van de 29.90	
1817	" " " 17.40	
1818	" " " 21.40	
1819	" " " 27.00	
1820	" " " 11.27	
1821	" " " 29.45	
1822	" " " 19.55	
1823	" " " 13.60	
1824	" " " 12.20	
1825	" " " 17.45	
1826	" " " 23.75	
1827	" " " 26.80	
1828	" " " 21.07	
1829	" " " 45.25	
1830	" " " 16.12	
1831	" " " 14.70	
1832	" " " 15.79	
1833	" " " 16.13	
1834	" " " 32.10	
1835	" " " 13.89	Epidemie van gele koorts.
1836	" " " 7.00	
1837	" " " 19.32	
1838	" " " 25.60	
1839	" " " 20.20	
1840	" " " 24.96	
1841	" " " 9.32	Epidemie van gele koorts.
1842	" " " 11.11	
1843	" " " 23.96	
1844	" " " 34.22	
1845	" " " 18.80	
1846	" " " 52.23	
1847	" " " 24.38	
1848	" " " 40.25	
1849	" " " 40.43	
1850	" " " 39.70	
1851	" " " 4.21	Epidemie van gele koorts.

De gemiddelde jaarlijksche sterfte is ruim 5 per cent of één van 19.80, terwijl het verlies over alle leeftijden door elkander genomen was:

Eerste jaar	1	van de	9
2de	"	"	12
3de	"	"	18
4de	"	"	24
5de	"	"	23.80
6de	"	"	19
7de	"	"	15
8ste	"	"	19
9de	"	"	23.5
10de	"	"	24
11de	"	"	26
12de	"	"	28
13de	"	"	26
14de	"	"	25
15de	"	"	20.21
16de	"	"	14
17de	"	"	15
18de	"	"	16

Na 10 jaren verblijf in de kolonien zijn dus gemiddeld van de 100 man overig geweest	54.
Na 15 jaren	44.
" 20 jaren	31.

Gedurende het eerste zestal jaren was de gemiddelde sterfte jaarlijks op de verschillende leeftijden, waarin zij in de kolonien zijn aangenomen :

van 15 tot 20 jaren	1	van de	24
" 20 " 25	"	"	23.5
" 25 " 30	"	"	19.3
" 30 " 35	"	"	18.4
" 35 " 40	"	"	14.7
" 40 " 45	"	"	11.5
" 45 " 50	"	"	12

Gedurende het tweede zestal jaren jaarlijks van de overgeblevenen :

van 15 tot 20 jaren	1	van de	42
" 20 " 25	"	"	30
" 25 " 30	"	"	24
" 30 " 35	"	"	20
" 35 " 40	"	"	21
" 40 " 45	"	"	12
" 45 " 55	"	"	8

*Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

SURINAME.

BIJLAGE C.

N°. 11.

PARAMARIBO, den 14den September 1850.

Weledele Heeren!

Eene veeljarige ondervinding in ons zendelingswerk, zoo hier als elders, heeft ons geleerd, dat, om de onder de negers heerschende afgoderij en het heidensche bijgeloof met den wortel uit te roeijen en Christelijken wandel en zedelijkheid onder dit onwetend volk algemeen in te voeren, het niet genoeg is, slechts de oudere in het heidendom opgegroeide negers het zaligmakend Evangelie van tijd tot tijd te verkondigen, maar dat het vooral noodig is, de aankomende jeugd reeds vroeg te onderrigten, met Gods woord bekend te maken en Christelijk op te leiden. Ofschoon wij nu tot dat oogmerk reeds op eenige onzer vestigingen voor de negerkinderen scholen hebben aangelegd, zoo zijn deze, naar verhouding, slechts voor weinigen toegankelijk en worden zij in den regel niet zòd bezocht, als wij het wel zouden wenschen. Daar het nu onze innige wensch is, dat Christelijk onderwijs en kennis onder de negerbevolking dezer kolonie nog meer worde verbreid dan het tot nu toe mogt plaats vinden, en daar wij overtuigd zijn, dat de bereiking van dezen onzen wensch bevorderd en onze zendelingsbemoeijingen ondersteund zullen worden daardoor, dat de negers Gods Woord in hunne eigene taal kunnen lezen, zoo veroorloven wij ons de vrijheid, U, Weled. Heeren, onze daartoe betrekkelijke wenschen, voorstellen en plannen, met vriendelijk verzoek om uwe welwillende beoordeeling en medewerking, voor te dragen.

Wij vermeen, dat er eerst dan eene algemeene verbreiding van Christelijke kennis en beschaving der zeden kan bereikt worden, wanneer op veel, zoo mogelijk alle plantagien dezer kolonie scholen worden opgerigt, waar door daartoe geschikt gemaakte slaven-jongens aan de kinderen onderwijs gegeven wordt in het lezen, zingen en de bijbelsche geschiedenis, zoo als dit op eenige weinige plantagien, bijvoorb. op Johan en Margaretha aan de Beneden-Commewijne, bereids met goed gevolg geschiedt. Het is onze bedoeling niet, dat door deze scholen de aankomende jeugd aan den arbeid zal worden onttrokken. Daarom zouden wij voorstellen, dat het een zoodanig opgeleiden slaaf wierd vergund, drie malen 's weeks, telkens 3 achtereenvolgende voormiddag-uren, dus 9 uren in de week, al de Creolen der plantagie, van 4 tot 12 jaren, in een daartoe ingerigt lokaal te verzamelen, om hun het bovenvermelde onderwijs te verstrekken. En kon het zijn, zoo zoude hij ook eenige keeren in de week, na volbragten arbeid, eene avondschool houden voor zoodanige jongelieden en volwassenen, als daartoe zouden willen toetreden; wij zouden in dat geval tevens om de noodige verlichting van het schoollocaal verzoeken. Wij gelooven, dat het verlies aan arbeid voor eene plantagie bij eene zoodanige school-inrigting slechts onbeduidend zal zijn, terwijl het voordeel daarentegen uit de onmisbare verbreiding van Christelijke grondbeginselen, uit het toenemen van gehoorzaamheid, vlijt en liefde tot orde, welke het Woord Gods ons leert en tot pligt stelt, dat verlies ruim zal opwegen.

Waar nu op eene plantagie zich reeds een jonge negerslaaf bevindt, die in staat is, de

kinderen te onderwijzen, zouden wij verzoeken, zoodanige scholen dadelijk te mogen instellen en bij onze bezoeken op de plantagien te mogen nazien en in goeden gang houden.

Daar echter zulke behoorlijk onderwezene en tot het geven van onderrigt bekwame slaven slechts op weinige plantagien zullen gevonden worden, zoo zijn wij voornemens, op de ons toebehoorende plantagie Beekhuizen eene centrale school tot vorming van onderwijzers voor de plantagien op te rigten onder de leiding van een bekwamen, bepaaldelijk voor het vak van onderwijs gevormden zendeling, die reeds door veeljarige ondervinding in het geven van onderrigt is geoefend. Wij zullen, wanneer gij, Weled. Heeren, deze onderneming goedkeurt, en genegen zijt, die door Uwe medewerking te schragen, zooveel jongelieden van omstreeks 15 jaren, als gij ons zult willen toevertrouwen (ten getale van ongeveer 30 of 40), van elke plantagie eenen, opnemen. Deze zouden wij, gedurende twee jaren (in hunne eigene taal), in de godsdienst, in het lezen van Gods Woord, in de bijbelsche geschiedenis en in het zingen onderwijzen, waarmede wij nog een weinig rekenen uit het hoofd zouden verbinden. Buiten de dagelijksche schooluren zouden wij hun (des Zondags uitgenomen) opleggen, om, zooverre zij daartoe in staat zijn, zelven den hun noodigen kost, onder behoorlijk opzigt, te bouwen, en hen in 't algemeen voortdurend bezig te houden, opdat zij niet, later op hunne plantagien teruggekeerd, aan den arbeid en de werkzaamheid ontwend mogen zijn. Voor versnapering zoude mede niet behoeven gezorgd te worden. Zouten visch en alles wat verder tot het onderhoud behoort, zouden wij hun uit de ons toegezegde giften van Christelijke vrienden in het moederland verstrekken. Alleen van kleeding zouden zij moeten voorzien zijn, en gedurende hun verblijf bij ons door hunne plantagien voorzien worden. Dat overigens het onderrigt kosteloos gegeven wordt, zal van zelf begrepen worden. Ook zouden wij de leerlingen van de tot hun eigen gebruik benoodigde schoolboeken voorzien.

De eenige voorwaarde, die wij op het aannemen van leerlingen zouden stellen, is deze: dat aan de aldus door ons opgeleide onderwijzers, wanneer zij na verloop van twee jaren op hunne plantagien zullen zijn teruggekeerd, worde toegestaan, om zoodanige scholen, als wij boven bedoeld hebben, te houden, en dat wij die van tijd tot tijd mogen komen in oogenschouw nemen. Het zal ons overigens altijd aangenaam zijn, wanneer diegene Uwer, welke ons leerlingen toezenden, nu en dan onze centrale school willen bezoeken en zich van de vorderingen der leerlingen overtuigen. De voldoende resultaten eener dergelijke school op Rust en Werk, alwaar de heeren *Chevalier* en *Gulcher* te Amsterdam onzen waardigen mede-arbeider, den heer *Wunsche*, sedert eenigen tijd hebben in staat gesteld, om negen knapen van hunne plantagien tot aanstaande plantagie-onderwijzers op te leiden, bemoedigen ons, om eene zoodanige school op eene grootere schaal te ondernemen, en wij vertrouwen, dat de zegenrijke invloed daarvan niet alleen op de daarbij betrokkene plantagien, maar in de geheele kolonie merkbaar zal zijn.

Vergunt ons, Weled. Heeren, hierbij nog de uitdrukkelijke verzekering te geven, indien dit noodig mogt zijn, dat het hoofd-, ja eenig doel, hetwelk wij daarbij in het oog hebben, de uitbreiding is der godsdienst van onzen Heer en Heiland Jezus Christus en den daarmede steeds hand in hand gaanden Christelijken wandel en zedelijke beschaving des volks, en dat wij ons allen invloed, die niet daartoe strekt, zorgvuldig zullen verwijderd houden; dat wij derhalve de ons toevertrouwde slaven noch aan hun standpunt zullen trachten te ontrukken, noch hen daarmede ontevreden te maken, maar dat ons streven in tegendeel zal zijn, om hen in den stand, waartoe zij door Gods beschikking behooren, nog nuttiger, gelukkiger en tevredener te doen zijn.

Wij eindigen deze met het verzoek, om het U voorgehouden plan aan een ernstig onderzoek te onderwerpen, en, in geval het, zoo als wij hopen en wenschen, Uwe goedkeuring en ondersteuning mogt verwerven, Uwe aanmeldingen spoedig aan den ondergeteekende te doen toekomen, die steeds met genoegen zal bereid zijn, om, wanneer dit noodig mogt zijn, nadere inlichtingen te geven.

Met de meeste hoogachting noemen wij ons

de Voorstanders van de Zendingen der Evangelische
Broedergemeente in de Kolonie Suriname,

Namens dezelve

H. R. WULLSCHLÄGEL.

ZITTING 1853—1854.—(XXXVI.)

---

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

SURINAME.

BIJLAGE *D.*

N°. 12.

STAAT

DER

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

VAN DE KOLONIE

SURINAME

OVER 1851,

vergeleken met de raming van dat jaar.

I N K O M S T E N .

GERAAMD	WERKELIJK
BEDRAG.	BEDRAG.

Hoofdgelden	f 190,000.00	f 229,192.85 ⁵
Personeel	20,000.00	20,164.37
Quota van suikerplantagien en houtgronden	18,000.00	19,877.33 ⁵
Landtaksen of akkergelden	9,000.00	11,275.77 ⁵
Erfpachten	500.00	921.00
Huurwaarde van huizen	17,000.00	19,087.51
Bruggen- en weggelden	300.00	460.00
Pleizier-paarden- en rijtuiggelden	300.00	218.00
Patentregt	37,000.00	33,151.33
Zegelregt	60,000.00	44,793.25
Inkomende, uitgaande en entrepôt-regten	230,000.00	231,655.22 ⁵
Lastgeld van schepen	38,000.00	32,358.50
Baak-, los- en steigergeld	3,000.00	1,985.00
Venduregten	18,000.00	19,645.39 ⁵
Transportregten	14,000.00	15,653.00
Collaterale, successie- en overgangsregten	15,000.00	9,059.41
Waag- en rooigelden	7,000.00	8,597.97
Diverse inkomsten	50,000.00	61,742.49 ⁵
Begraafplaats- of kerkhofsregten	2,500.00	4,326.00
Kortingen op de inkomsten der ambtenaren	25,000.00	27,132.67
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van het voormalig pensioenfonds der West-Indische ambtenaren	10,950.00	10,947.28
Inkomsten der particuliere West-Indische Bank	60,000.00	60,000.00

	f 825,550.00	f 862,314.37
--	--------------	--------------

UITGAVEN.

UITGAVEN.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
Kosten van het algemeen bestuur	f 60,000.00	f 64,997.67 ⁵
" " politie en justitie	84,000.00	84,466.70
Administratie van finantien	108,000.00	116,790.21 ⁵
Departement van onbeheerde boedels en weezen	17,550.00	16,991.55
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs	40,000.00	45,719.99
Plaatselijke en huishoudelijke kosten	40,000.00	54,090.20 ⁵
Kosten der bevredigde Boschnegers en vrije Indianen	10,000.00	10,085.59 ⁵
Landsgebouwen en publieke werken	38,000.00	35,458.82
Kosten van de geneeskundige dienst	65,000.00	75,637.38 ⁵
Militaire kosten	309,000.00	288,084.24
Kosten der genie, fortificatie-werken en verdere middelen van defensie	60,000.00	57,115.19
Koloniale vaartuigen en het loodswezen	25,000.00	23,796.47
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	69,000.00	84,110.96
Betalingen voor de gouvernements-plantagien	"	18,377.60 ⁵
	f 925,550.00	f 975,722.60

Z
Vers
VI

No. of the Series	Name of the Series	Description of the Series
1	...	...
2	...	...
3	...	...
4	...	...
5	...	...
6	...	...
7	...	...
8	...	...
9	...	...
10	...	...
11	...	...
12	...	...
13	...	...
14	...	...
15	...	...
16	...	...
17	...	...
18	...	...
19	...	...
20	...	...
21	...	...
22	...	...
23	...	...
24	...	...
25	...	...
26	...	...
27	...	...
28	...	...
29	...	...
30	...	...
31	...	...
32	...	...
33	...	...
34	...	...
35	...	...
36	...	...
37	...	...
38	...	...
39	...	...
40	...	...
41	...	...
42	...	...
43	...	...
44	...	...
45	...	...
46	...	...
47	...	...
48	...	...
49	...	...
50	...	...
51	...	...
52	...	...
53	...	...
54	...	...
55	...	...
56	...	...
57	...	...
58	...	...
59	...	...
60	...	...
61	...	...
62	...	...
63	...	...
64	...	...
65	...	...
66	...	...
67	...	...
68	...	...
69	...	...
70	...	...
71	...	...
72	...	...
73	...	...
74	...	...
75	...	...
76	...	...
77	...	...
78	...	...
79	...	...
80	...	...
81	...	...
82	...	...
83	...	...
84	...	...
85	...	...
86	...	...
87	...	...
88	...	...
89	...	...
90	...	...
91	...	...
92	...	...
93	...	...
94	...	...
95	...	...
96	...	...
97	...	...
98	...	...
99	...	...
100	...	...

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

VERSLAG WEGENS CURAÇAO EN ONDER-
HOORIGHEDEN.

Nº. 13.

VERSLAG van het beheer van Curaçao en Onder-
hoorigheden en van den staat waarin de Kolonie
zich bevindt, over het jaar 1851.

EERSTE HOOFDSTUK.

Grondgebied en Bevolking.

A. Grondgebied.

Curaçao is verdeeld in drie divisien: de Oost-, de Midden- en de West-divisie, en elk dezer in drie districten. De stad en hare voorsteden zijn in de Midden-divisie gelegen en vormen een der districten.

B. Bevolking.

I. CURAÇAO.

Op dit eiland bedroeg de bevolking op ultimo December 1851:

vrijen (met inbegrip van het garnizoen)	11,378
niet-vrijen (met inbegrip van 119 gou- vernements-slaven. . . . .)	5,542
Te zamen	16,920

Deze cijfers zijn het resultaat van de jaarlijksche opgaven der wijk- en districtmeesters, die in het begin van elk jaar aan de huizen het getal inwoners opnemen, volgens de door dezen gedaan wordende mondelinge verklaringen.

Van het voormelde getal inwoners waren:

Rooms-katholijk	14,122
Hervormd.	1,943
Israëlitien	855
	16,920

In 1851 zijn te Curaçao

geboren	{ vrijen	474	
	{ niet-vrijen	264	
			— 738
overleden	{ vrijen	305	
	{ niet-vrijen	134	
			— 439
Alzoo meer geboren dan overleden			299

II. BONAIRE.

Aldaar bestond de bevolking op hetzelfde tijdstip uit:

vrijen	1,536
niet-vrijen:	
van particulieren	115
" het Gouvernement	603
	— 718
Te zamen	2,254

waarvan:

Rooms-katholijken	2,138
Protestanten	115
Israëlitien	1
	— 2,254

Gedurende 1851 zijn te Bonaire

geboren	{ vrijen	59	
	{ niet-vrijen	31	
			— 90
overleden	{ vrijen	18	
	{ niet-vrijen	17	
			— 35
Alzoo meer geboren dan overleden			55

III. ARUBA.

Te Aruba bedroeg de bevolking insgelijks op 31 December 1851:

vrijen	2,455
niet-vrijen:	
van particulieren	561
van het Gouvernement	6
	— 567
Te zamen	3,022

verdeeld in:

Rooms-katholijken	2,606
Protestanten	415
Israëlitien	1
	— 3,022

In 1851 zijn aldaar

geboren	{ vrijen	90	
	{ niet-vrijen	23	113
			<hr/>
overleden	{ vrijen	30	
	{ niet-vrijen	6	36
			<hr/>
	Meer geboren dan overleden		77

IV. ST. EUSTATIUS.

Op St. Eustatius was de bevolking onder ultimo December 1851 als volgt:

vrijen	763
niet-vrijen.	1,107
	<hr/>
Te zamen	1,870

verdeeld in:

Protestanten	1,299
Rooms-katholijken	334
Methodisten	335
Israëlitien	2
	<hr/>
	1,870

Er zijn

geboren	{ vrijen	21	
	{ niet-vrijen	24	45
			<hr/>
overleden	{ vrijen	16	
	{ niet-vrijen	15	31
			<hr/>
	Meer geboren dan overleden		14

V. SABA.

Op Saba bedroeg de bevolking, mede op 31 December 1851:

vrijen	1040
niet-vrijen	659
	<hr/>
Te zamen	1699

verdeeld in:

Protestanten	1672
Rooms-katholijken	27
	<hr/>
	1699

Daar zijn:

geboren	{ vrijen	11	
	{ niet-vrijen.	13	24
			<hr/>
overleden	{ vrijen	12	
	{ niet-vrijen.	5	17
			<hr/>
	Meer geboren dan overleden.		7

VI. ST. MARTIN. (*Nederlandsch gedeelte.*)

Aldaar bestond de bevolking op ultimo December 1851 uit:

vrijen	1235
niet-vrijen	1626

Te zamen 2861

waarvan:

Protestanten	1095
Rooms-katholijken	125
Israëlitien	3
Onbekend	12

1235

In 1851 zijn aldaar:

geboren	{	vrijen	23
		niet-vrijen.	54
			— 77
overleden	{	vrijen	16
		niet-vrijen.	14
			— 30

Meer geboren dan overleden. . . 47

TWEEDE HOOFDSTUK.

Middelen van beheer en staat waarin dezelve zich bevinden.

A. Algemeen en gewestelijk beheer.

Geene bijzonderheden vallen hieromtrent mede te deelen.

B. Militaire zaken.

I. GARNIZOEN.

Het personeel van het garnizoen, waarvan de formatie bereids in het vorig Verslag is medegedeeld, heeft over het geheel genomen een goed voorkomen en wordt geregeld in den wapenhandel geoefend. Kleeding, wapening en verdere uitrusting van het garnizoen bevinden zich in goeden staat.

Detachementen van het Curaçaosche garnizoen bevinden zich voortdurend te St. Martin en St. Eustatius.

Naar aanleiding der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128) vervallen zijnde het programma van 10 September 1825, n°. 75, waarnaar in de West-Indien examens voor officieren van gezondheid en apothekers zijn afgenomen, is aan het bestuur te Curaçao toegezonden het door den inspecteur voor de geneeskundige dienst der land- en zeemagt, onder goedkeuring des Ministers van Oorlog, vastgesteld nieuw programma van examen voor de onderscheidene rangen van officieren van gezondheid en apothekers, ten einde de eventueel te benoemen commissien van examinatie te gelasten, zich in het vervolg bij het afnemen van examens daarnaar te gedragen, met bepaling tevens om de processen-verbaal van zoodanige examens op te maken en ter beoordeeling naar Nederland op te zenden.

De bepalingen van het Koninklijk besluit van 20 December 1851, n°. 73, de officieren

bij de landmagt in West-Indie betreffende en hetwelk als bijlage bij het Verslag van Suri-
name over 1851 gevoegd is, zijn eveneens op Curaçao van toepassing.

De sterkte der schutterij was op 1 Januarij 1852 te Curaçao:

<i>Present.</i>	<i>Afwezig.</i>
1 majoor-kommandant (Gouverneur der kolonie), 18 officieren en 416 onder-officieren en manschappen. Alzoo totaal 20 officieren en 663 onder-officieren en manschappen.	1 officier en 247 man.

Die van den landstorm:

<i>Present.</i>	<i>Afwezig.</i>
Dezelfde majoor-kommandant, 11 officieren en 803 onder-officieren en manschappen. Totaal 12 officieren en 1038 onder-officieren en manschappen.	235 man.

De schutterij te Bonaire bestond uit:

1 kapitein-kommandant (gezaghebber des eilands),

<i>Present.</i>	<i>Afwezig.</i>
3 officieren en 138 onder-officieren en man- schappen.	151 onder-officieren en manschappen.

De effectieve sterkte was alzoo 4 officieren en 289 onder-officieren en manschappen.

Te Aruba zijn de manschappen sedert 1816 slechts ingeschreven geworden en is de sterkte
283 man. De schutterij is echter niet georganiseerd, heeft geen kader, noch is dezelve
gewapend, maar elken avond vereenigt zich een gedeelte in het fort, ten einde voor de
handhaving der rust en orde beschikbaar te zijn.

Te St. Martin was de sterkte der schutterij op hetzelfde tijdstip 10 officieren en 139
onder-officieren en manschappen.

Het corps vrijwilligers te paard telde 1 officier en 25 onder-officieren en manschappen.

Te St. Eustatius 4 officieren en 21 onder-officieren en schutters.

Het corps vrijwilligers te paard aldaar bestond uit 28 leden.

II. INRIGTINGEN TOT HET GARNIZOEN BETREKKELIJK.

Reservefonds.

Dit fonds bedroeg op 1 Januarij 1851:

van het bataillon jagers	f	2705.18	
der compagnien artillerie		1445.91	
			f 4151.09

Op ultimo December van dat jaar:

dat der jagers	f	2903.95	
» der artilleristen		1553.91	
			4457.86

alzoo in 1851 vermeerderd met . . . . . f 306.77

Cantinefonds.

Het cantinefonds was op 1 Januarij 1851	f	1350.87
Het bedroeg op ultimo December.		2145.49
en was alzoo toegenomen met	f	794.62

Hospitaal.

Op 1 Januarij 1851 verbleven in hetzelfde.	15	man. (*)
Gedurende het jaar daarin verpleegd	157	"
" " " " overleden.	5	"
Bleven op ultimo December 1851 in hetzelfde	12	"

C. Regtswezen.

I. BURGERREGT.

Te Curaçao is in 1851 aan twee personen, beiden aldaar geboren, het burgerregt verleend.

II. REGTERLIJKE MAGT.

Bij de regtbank te Curaçao zijn in 1851 behandeld:

15 civile en 33 strafzaken, waarvan 18 wegens feitelijke geweldadigheid, 1 wegens het verpanden van eens anders goed, 3 wegens diefstal, 1 wegens het niet-verschijnen tot het geven van getuigenis, 6 wegens belediging, 1 wegens het toebrengen van hindernis in het vervoer van vee, 1 wegens baldadigheid en 2 wegens overtreding van quarantaine-bepalingen.

Bij commissarissen tot de kleine zaken zijn 14 zaken behandeld.

Te St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) zijn in 1851 bij de regtbanken afgedaan 5 strafzaken.

Bij het collegie van kleine zaken zijn geene strafgedingen in 1851 aanhangig geweest.

Te St. Eustatius is in 1851 aanhangig gemaakt en afgedaan,

bij de regtbank:

- 1 civile zaak;
- 1 strafzaak;

bij de regtbank tot de kleine zaken,

- 1 wegens opkoop van ontvreemd suikerriet; en
- 2 wegens feitelijk geweld.

Te Saba, door de gedelegeerde regtbank aldaar:

- 1 wegens diefstal;
- 8 wegens rustverstoringen en feitelijk geweld; en
- 6 civile zaken.

Hier kan nog tot aanvulling van het Verslag van 1849 vermeld worden, dat bij de regtbanken te St. Eustatius en te St. Martin jaarlijks het oudste lid aftreedt, doch weder benoembaar is, en dat in deze zoowel als in andere tusschentijds opkomende vacatures voorzien wordt door eene keuze, onder nadere goedkeuring des Konings, welke door den Gouverneur geschiedt uit de nominatie van een drietal, welke door de gezaghebbers der eilanden aan denzelve wordt ingezonden.

De moeilijkheden welke te St. Martin en St. Eustatius dikwerf ondervonden worden om leden te vinden voor het regterlijk collegie, die elkander niet in eenen verboden graad van bloed- of aanverwantschap bestaan, worden te Saba nog sterker gevoeld, zoodat bij de gedelegeerde regtbank aldaar geene geregelde aftreding kan plaats hebben, en alleen in geval vacature door overlijden als anderszins ontstaan, de aanvulling als te St. Eustatius en te St. Martin plaats heeft.

(*) Volgens het Verslag van 1850 waren op ultimo van dat jaar in behandeling gebleven 23. Omtrent het verschil tusschen deze cijfers is opheldering gevraagd.

III. POLITIE.

§ 1. *Regt van verblijf.*

Te Curaçao is in 1851 admmissie tot inwoning verleend aan twee personen, beiden aldaar geboren.

Te St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) werd gelijke admmissie verleend aan twee personen, afkomstig van het Deensche eiland St. Thomas en uit Noord-Amerika.

§ 2. *Passen voor vaartuigen.*

Zoogenaamde landloopers-passen, welke aan vaartuigen worden uitgereikt om voor den tijd van 3 maanden op de baaijen des eilands te varen zonder uit of in te klaren, zijn in 1851 uitgereikt aan 23 te Curaçao te huis behoorende vaartuigen, gezamenlijk metende 701 $\frac{1}{4}$ ton.

Te St. Eustatius werd een schoener van zeepapieren voorzien.

IV. EENIGE ONDERWERPEN MET HET REGTSWEZEN IN VEREAND STAANDE.

§ 1. *Wees-, onbeheerde- en desolate-boedel-kamers.*

Uit de verantwoordingstukken en rekening der Wees-, onbeheerde- en desolate-boedel-kamers te Curaçao over 1851, is gebleken:

dat op ult. December 1850 het weeskamer-fonds of garantie-kapitaal groot was	f 104,137.96
overwinst in 1851, op garantie-kapitaal gebragt	3,498.20
alzoo bedroeg het garantie-kapitaal op ult. December 1851	f 107,636.16

De kapitalen van particulieren bedroegen op ult. December 1850	f 282,823.53 ⁵
in 1851 ter administratie op de kamer geplaatst	90,089.15
interessen na drie jaren op het kapitaal gebragt	2,563.05

afbetaalde kapitalen	f 375,475.73 ⁵
	43,716.24

Bedrag van particuliere kapitalen op ult. December 1851	f 331,759.49 ⁵
---	---------------------------

Op ult. December 1850 waren er:

hypotheken in faueur der kamer	f 330,292.42
het weeskamergebouw in de Willemstad	6,191.40
verschuldigde interessen aan de kamer	13,169.81
in de reservekas der kamer aanwezig	20,900.00
in de weeskamerkas	20,363.04
	f 390,916.67

Op ultimo December 1851 waren er:

hypotheken ten faeure der kamer	f 404,625.26
het weeskamergebouw	6,191.40

Transporteren f 410,816.66

	Per transport f	410,816.66
verschuldigde interesten aan de kamer		15,981.87
in de reservekas der weeskamer		3,110.00
in de weeskamerkas		12,553.41 ⁵
	f	442,461.94 ⁵
tegen ultimo December 1850		390,916.67
Vershil	f	51,545.27 ⁵

De Israëlitische weeskamer.

Op ultimo December 1851 bedroegen de kapitalen aan hypotheke met een bedrag in kas van f 6,233.42 . . . . . f 43,820.68

terwijl het verschuldigde beliep:

het aan de synagoge behorende garantie-kapitaal groot .	f 26,232.10
aan particulieren	17,558.58
tegen ultimo December 1850	40,505.86
Vershil	f 3,314.82

Bij de wees-, onbeheerde- en desolate-boedel-kamer te St. Martin hebben in 1851 de baten bedragen f 630.50 en de lasten f 616.21, zoodat het saldo op ultimo December 1851 bedroeg f 14.29.

In dat jaar is aan de kamer vervallen en door haar verevend een boedel met een batig slot van van f 241.40, alsmede een desolate boedel.

Te St. Eustatius bedroegen de niet-gereclameerde en in de reserve-kas der kolonie gedeponeerde gelden van verschillende boedels, op ultimo December 1851, f 1,553.41.

Onder het onmiddellijk beheer der kamer aldaar was op ultimo December 1851, in uitstaande obligatiën f 2,466.28.

In den loop van dat jaar zijn aan de kamer vervallen 4 boedels, waarvan 2 zonder saldo's en twee met saldo's, uit welke dividenden zijn betaald, van den eenen 82 $\frac{1}{2}$ per cent en van den anderen 3 $\frac{1}{4}$ per cent.

§ 2 *Gevangenissen.*

In de inrigting of het beheer der gevangenen is in 1851 geene verandering gekomen.

Op 1 Januarij 1851 waren te Curaçao:

13 gevangenen (waaronder 3 militaire gecondemneerden);
gedurende 1851 bijgekomen 24 (waaronder 1 militair gecondemneerde).

Totaal 37

Ontslagen gedurende 1851 27 man.

Bleven op 31 December 10, waaronder 4 gecondemneerde militairen.

Te St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) heeft het aantal gevangenen in 1851 bedragen:

vrijen	36
niet-vrijen	139
	— 175

Op ultimo December bleven er geene in de gevangenis aanwezig.

Op het eiland St. Eustatius zijn gedurende 1851 twee personen in de gevangenis geweest. Op ultimo December bleef er geen in dezelve over.

D. Ecredienst.

I. PROTESTANTSCHÉ.

Bij de vereenigde Protestantsche gemeente te Curaçao is het geestelijk bezoldigd personeel verminderd met den buitengewonen predikant, die naar Suriname is verplaatst tot aanvulling eener aldaar ontstane vacature, en alzoo zijn bij deze gemeente overgebleven 2 predikanten, genietende elk f 3000 tractement en f 360 indemniteit voor huishuur.

De jongste van hen bezoekt van tijd tot tijd de eilanden Bonaire en Aruba, om te doopen, het nachtmaal uit te deelen, leden aan te nemen en te prediken.

Uit de ingezondene staatsrekening, welke zoowel de kerke-, als armenkas bevat, blijkt, dat de uitgaven hebben bedragen, als volgt:

verlies op interessen van eene hypotheek	f	26.64
onkosten voor reparatiën aan den kerktoren, het orgel, de klok, alsmede voor schoonmaken enz.		1073.01 ⁵
tractementen aan beambten		958.18
belastingen op hypotheeken		430.07 ⁵
bedeeling aan de armen (waartoe door het Gouvernement is bijgedragen ⁵ / ₁₀ der armengelden ad f 263.271 ¹ / ₂)		2593.00
	f	5107.91
dat de inkomsten zijn geweest.		4066.25 ⁵
	f	1041.65 ⁵

hetwelk op kapitaal is afgeschreven.

Het kapitaal dezer kerk was op ultimo December 1851 groot f 53,721.061¹/₂, waaronder de kerkhoven dezer gemeente ter somma van f 2574.091¹/₂.

Aan deze gemeente is uit eene toevallige bate, welke aan de drie kerkgemeenten is toegevoerd, verstrekt f 540.

Weezenfonds dezer gemeente.

De <i>ontvangsten</i> hebben bestaan uit interessen van het door collecten bijeengebragte fonds.	f	119.00
Subsidie van het Gouvernement.		1500.00
	f	1619.00

Uitgaven.

Maandelijksche bedeeling aan 31 weezen	f	1020.00
kleeding voor idem		274.49
voor geneeskundige behandeling van idem		30.00
belasting op hypotheeken		19.00
		1343.49
Batig saldo.	f	275.51

Te St. Martin is in 1851 voltooid eene geschikte kerk voor het Methodistisch kerkgenootschap, die in het dorp Philipsburg is geplaatst, op een aan den leeraar dier gemeente door

het Gouvernement afgestaan onbebouwd stuk gronds, en waarvoor de fondsen zijn bijeengebragt gedeeltelijk door vrijwillige bijdragen en gedeeltelijk door eene geldleening.

II. ROOMSCH-KATHOLIJKE.

Het apostolisch vicariaat te Curaçao heeft in 1851 geene verandering ondergaan. Het door het Gouvernement bezoldigde personeel is hetzelfde gebleven. Het onbezoldigde bestond op ultimo December 1851 uit 16 priesters. Het getal der Rozendaalsche zusters van liefdadigheid, was in dat jaar met 2 vermeerderd en bestond alzoo uit 22 personen.

Blijkens de ingediende staatsrekening der Roomsch-katholieke kerk bestond haar kapitaal aan hypotheeken, gebouwen, eene slavin, uitstaande huishuren en een saldo in kas ad f 861.015, uit. . . . . f 11,875.995

af aan eene verschuldigde rekening. 30.41

Saldo, uitmakende haar kapitaal op ultimo December 1851. . . . . f 11,845.585

Roomsch-katholieke Maatschappij van Weldadigheid.

De inkomsten zijn geweest. . . . . f 1,002.51

De uitgaven aan de armen, waarvan door het Gouvernement $\frac{3}{10}$ gedeelten der armengelden is bijgedragen f 157.965 . . . . f 1,113.00

onkosten 34.83

. . . . . f 1,147.83

Alzoo heeft het nadeelig slot bedragen . . . . . f 145.32

Na afschrijving van het gezegde nadeelig slot van f 145.32, bedroeg het kapitaal dezer instelling, bestaande uit 2 hypotheeken met interesten en het saldo in kas op ultimo December 1851 f 1,501.96.

Uit de toevallige bate, hierboven bij de Protestantsche gemeente vermeld, is overigens verstrekt aan den bisschop *Niewindt*, tot uitbreiding van het Christendom onder de slaven, f 500 en aan de Roomsch-katholieke Maatschappij van Weldadigheid voor die gemeente f 324.

III. ISRAËLITISCHE.

Bij deze gemeente is geen rabbijn, maar slechts een voorlezer.

De inkomsten derzelve hebben voor de dienst van 1851 bedragen. . f 7,898.17

De uitgaven. 7,883.115

Latende een voordeelig op kapitaal gebragt saldo van. . . . . f 15.055

Op ultimo December 1850 bedroeg haar kapitaal. 50,505.705

Ontvangene achterstallige rekeningen 153.285

Saldo van de administratie-kas 1851 15,055

. . . . . f 50,676.045

Afgeschreven als oninvorderbare pretentien 1,910.40

Kapitaal op ultimo December 1851. . . . . f 48,765.645

Voor de armen der gemeenten is onder de uitgaven, hierboven vermeld ad f 7,883.115, eene som begrepen van f 2,389.59, waartoe door het Gouvernement van $\frac{2}{10}$ der armengelden is bijgedragen ad f 105,315.

Aan deze gemeente is overigens mede een aandeel afgedragen in de hiervoren aangeduide toevallige baat, ter somme van f 216.

E. Instellingen van liefdadigheid.

Na hetgeen hierboven onder het hoofd »Eeredienst» nopens de armenbedeeling reeds gezegd is, kunnen hier nog alleen in aanmerking komen:

1°. Het lazarus- en krankzinnigenhuis.

In 1851 zijn de verpleegdagen geweest gedurende het 1ste en 2de
 kwartaal 5,539
 In 1851 zijn de verpleegdagen geweest gedurende het 3de
 en 4de kwartaal 5,552
 11,091 verpleegdagen.

daarvoor is betaald:
 voor levensmiddelen . . . . . f 1,859.78
 » kleeding enz. 147.74
 » oppassers, pont en pontvoerders, begrafenis-
 ten enz. 568.47⁵
 f 2,575.99⁵

welke som, verdeeld over de 11,091 verpleegdagen, de kosten gemiddeld voor elken lijder
 heeft doen bedragen 23 cent per dag.

Op ultimo December 1851 bleven in het gesticht aanwezig:
 krankzinnigen 4
 leprozen 12
 met andere kwalen behebt. 11
 te zamen 27

2°. Spaarbank en bank van leening.

Deze instelling heeft in haar tweede huishoudelijke jaar, eindigende met den 30sten
 Junij 1852, weder zeer bevredigende uitkomsten opgeleverd.

Het tegoed van de gezamenlijke inleggers in de spaarbank op 1 Julij 1851 bedroeg:
 aan kapitaal en interesten . . . . . f 23,793.78⁵
 van 1 Julij 1851 tot ultimo Junij 1852, in 768 stortingen belegd. 21,567.07⁵
 te goed gemaakte interesten over datzelfde jaar bedroegen. 901.69⁵

In dit huishoudelijk jaar is uit de spaarbank teruggenomen . . . . . f 46,262.55⁵
 13,750.08⁵

zoodat het tegoed van de gezamenlijke inleggers op 1 Julij 1852, aan
 kapitaal en interest bedroeg . . . . . f 32,512.47

en dus f 8,708.69¹/₂ meer dan op 1 Julij des vorigen jaars. Het aantal stortingen heeft
 in dit jaar 41 meer bedragen dan in het voorafgaande. De stortingen van 50 cents tot en
 met f 10 zijn 37 meer geweest dan in het vorige huishoudelijke jaar, en de gezamenlijke
 beleggingen hebben die over hetzelfde tijdsbestek van het vorige overtroffen met f 1,478.57¹/₂.

De bank van leening, met de spaarbank verbonden, heeft de volgende uitkomsten op-
 geleverd:

op 1 Julij 1851 waren bij de bank aanwezig 716 panden, waarop aan kapitaal en
 interest verschuldigd was . . . . . f 16,489.04⁵
 gedurende de volgende 12 maanden werden bij de bank beleend 1440
 panden met een bedrag van 27,325.00
 de interesten op de gezamenlijke 2156 panden hebben tot en met
 30 Junij 1852 bedragen. 2,018.91
 Te zamen. . . . . f 45,832.95⁵

In den loop van dit 2de huishoudelijke jaar zijn afgelost 1074 panden
 met . . . . . f 22,077.11

verkocht 37 panden, waarop verschuldigd was 267.60⁵
 f 22,344.71⁵

Bleven op 1 Julij 1852 aanwezig 1101 panden, waarop aan kapitaal en
 interesten verschuldigd was . . . . . f 23,488.24

In het vorige huishoudelijke jaar werden gedurende 15 maanden, van 8 April 1850 tot en met 30 Junij 1851, beleend 1247 panden met f 26,121, en gedurende hetzelfde tijdsverloop afgelost 531 panden met f 10,601.491/2.

In de daarop volgende 12 maanden, tot ultimo Junij 1852, zijn beleend 1440 panden met f 27,325, en afgelost 1074 panden met f 22,077.11, zoodat in dit jaar 193 panden meer beleend en 543 panden meer afgelost zijn geworden dan in de vorige 15 maanden, en het bedrag der beleeningen tot ultimo Junij 1852 f 1204 meer beloopt dan dat van die over het 1ste huishoudelijk jaar, en de aflossingen gedurende het afgeloopene jaar f 11,475.615 meer hebben bedragen dan die over de vorige 15 maanden.

Op 1 Julij 1851 had de instelling op hypotheeken en schuldbekentenissen uitstaan aan kapitaal en interesten . . . . . f 6,350.14

Gedurende het afgeloopene jaar uitgezet 3,500.00

Te goed gemaakt aan interesten op hypotheeken en obligatiën 399.21

Te zamen f 10,249.35

Gedurende dat jaar afbetaald aan kapitaal en interesten 3,578.42

Bleef uitstaan op 1 Julij 1852 op 2 hypotheeken en 5 obligatiën . . . f 6,670.93

De interesten van gelden, op panden uitgezet gedurende het afgeloopene jaar, hebben bedragen 2,018.91

Die op hypotheeken uitstonden 250.00

» » schuldbekentenissen 149.21

Opbrengst van 80 zakboekjes 8.00

Te zamen f 2,426.12

De inrigting was op 1 Julij 1851 ten achteren . . . f 64.375

De onkosten aan salaris, drukloon enz. hebben bedragen 833.32

Aan belastingen op hypotheeken is betaald 33.33

De interesten ten laste der instelling hebben bedragen 901.695

Op verkochte panden verloren 26.12

1,858.84

Weshalve de inrigting op den 1sten Julij 1852 een voordeelig saldo heeft van f 567.28

ST. MARTIN.

Aldaar staat het armenfonds onder eene armmeester door het plaatselijk bestuur benoemd en die de administratie van hetzelfde belangloos voert.

De ontvangsten zijn in 1851 geweest f 728.88 en de uitgaven aan bedelingen enz. f 675.53

ST. EUSTATIUS.

De aldaar bestaande kerke- en armenkas, staande onder eenen door het plaatselijk bestuur benoemden administrateur, had met den aanvang van 1851 een saldo groot f 83.27

In den loop des jaars ontvangen, als:

aan regten en achterstallige interesten . . . . . f 1398.015

aan kapitaal 1,750.00

3,148.015

Totaal der ontvangsten f 3,231.285

Transporteren f 3,231.285

	Per transport f	3231.28 ⁵
Uitgegeven aan de armen.	f	546.27
Aan reparaties der kerk en belasting op notariële obligaties		515.95
Uitgezette gelden		1000.00
		<u>2062.22</u>
Saldo in kas op ultimo December.	f	1169.06 ⁵
Deze kas had voorts uitstaande aan kapitaal en interessen		3558.33 ⁵
Zoodat de bezitting op ultimo December 1851 was	f	<u>4727.40</u>

F. Burgerlijke geneeskundige dienst.

De gezondheidstoestand der bevolking is gunstig geweest, daar deze bevrijd is gebleven van de verschillende, op omliggende plaatsen zich vertoond hebbende ziekten.

Bij Koninklijk besluit van 3 Februarij 1851, n°. 50, is goedgekeurd eene publicatie van den Gouverneur van Curaçao van 22 Augustus 1850, waarbij bepalingen worden vastgesteld wegens het houden van quarantaine op het eiland St. Eustatius.

In 1851 waren te Curaçao aanwezig, 2 med. chir. et art. obst. doctores, in Nederland gepromoveerd, en toegelaten tot de genees- en heilkunde 1 op eene vreemde hoogeschool gepromoveerd in de genees- en heilkunde, benevens drie in de genees- en heilkunde, welke van geene diploma's eener universiteit zijn voorzien; en eindelijk de officieren van gezondheid zoo van het garnizoen als der marine van het station, tot en met den rang der 2de klasse.

G. Onderwijs.

Door het Gouvernement is voor het onderwijs in 1851 te Curaçao verstrekt eene som van f 4,734.29, waarvoor op de landsscholen gratis onderwijs, boeken, schoolbehoefden enz.

	Jongens.	Meisjes.
hebben genoten:	200	59
terwijl op de verschillende bijzondere inrigtingen, met inbegrip van bewaar- en zondagsscholen, onderwijs is gegeven aan	420	1195
	<u>Te zamen 620</u>	<u>1254</u>

zijnde een generaal totaal van 1874 kinderen.

	Jongens.	Meisjes.
Te Bonaire is in 1851 op de landsschool onderwijs gegeven:		
van landswege gratis aan	16	9
van particulieren aan.	18	14
	<u>34</u>	<u>23</u>

zijnde een totaal van 57 kinderen.

Te Aruba bestaan 2 scholen: eene landsschool en eene particuliere, meer bepaaldelijk voor de Spaansche taal.

In 1851 hebben aldaar onderwijs genoten van landswege gratis 21.

Op de Spaansche school is het getal niet opgegeven.

De gehouden examina te Curaçao, hebben zeer verschillende uitkomsten in opzigt tot de vorderingen der leerlingen opgeleverd.

Op de publieke scholen zijn met geringe wijzigingen dezelfde resultaten als in de vorige jaren waargenomen. Onder de particuliere scholen waren er twee in alle opzigten aanbevelenswaardig, terwijl op de school der Maatschappij, ofschoon door eene bijkomende omstandigheid vele leerlingen het examen niet hadden bijgewoond, de daar aanwezige kinderen genoegzaam hadden doen blijken, dat zij eene rationele opleiding genoten.

Te Bonaire heeft het gehouden examen alle reden van voldoening gegeven, en wordt met lof gewaagd van den ijver van den aldaar geplaatsten lands-onderwijzer.

Op het eiland Aruba zijn de vorderingen niet bevredigend geweest.

Te St. Martin is 1851 door het Gouvernement voorzien in een ruim en luchtig landschoolgebouw, gelegen in het dorp Philipsburg. Het afgenomen examen op de landsschool heeft voldoende uitkomsten opgeleverd.

In 1851 is aldaar onderwijs gegeven aan	jongens	30
	meisjes	12
		42

Voorts aan jongens waarvoor schoolgeld wordt betaald 20

Te zamen 62 kinderen.

II. Landsgebouwen en openbare wegen.

In het jaar 1851 is te Curaçao een gebouw in het fort Amsterdam, en wel dat gewoonlijk bestemd voor den kommandant van het garnizoen, geheel vernieuwd. De kaai in de Willemstad is almede geheel vernieuwd en zijn de duc d'alves waaraan de schepen gemeerd liggen vervangen door voor de dienst geheel onbruikbare oude stukken geschut.

De herstelling der groote wegen heeft zich bepaald tot dien op den grooten berg en den kleinen berg en een gedeelte in de verlenging van dien weg naar de zuidelijke plantagien in de westelijke districten des eilands gelegen.

Op het eiland St. Martin is, gelijk reeds gezegd is, in 1851 een schoolgebouw daargesteld; overigens is er ten deze in 1851, evenmin daar als te St. Eustatius, eenige verandering in de gebouwen of wegen gekomen.

I. Vervoerwezen.

In 1851 is eene verandering gebragt in de door de Curaçaosche pakketvaart-maatschappij gebruikt wordende vaartuigen, en de dienst 2 malen 's maands verzekerd, waardoor de brieven voor Europa en van daar voor Curaçao bestemd, in verband met de Engelsche pakketten, geregeld van en naar St. Thomas zijn overgebragt geworden.

J. Geldelijk beheer.

§ 1. Muntstelsel en geldsomloop.

Daaromtrent valt niets bijzonders aan te teekenen.

Het saldo dat in de reservekas der Bank op ultimo December 1850 aanwezig was bedroeg f 160,565.74 en bestond:

uit bankbiljetten, ter somme van	f	128,970.00
» vijf-franc-stukken, à f 2.375	f	21,350.00
» gekapt zilver en kleingeld.		10,245.74
		31,595.74
	f	160,565.74

Het fonds der Bank was op ultimo December 1850 of 1°. Januarij 1851, met inbegrip van het bovenstaande gespecificeerde saldo in de reservekas, groot . . f 264,355.00

In 1851 vermeerderd met aangemaakte nieuwe bankbiljetten ter vervanging van oude en onbruikbaar gewordenen en in de reservekas als zoodanig gedeponeerd en buiten circulatie gehouden 36,840.00

en bedroeg alzoo op ultimo December 1851. f 301,195.00

Hieromtrent wordt echter al dadelijk opgemerkt, dat in den loop van 1852 door de directie der Bank van bedoelde onbruikbare biljetten is vernietigd voor eene som van f 59,430.00

Transporteren f 301,195.00

Per transport f 301,195.00

waarvan in het Verslag over 1852 nader zal blijken, en alzoo het opgemaakte fonds der Bank van f 301,195 wederom is verminderd tot op eene som van f 241,765 in bankbiljetten.

Het kapitaal der Bank, voortspuitende uit interesten van beleeningen, disconto's en premien op vreemd geld, bedroeg op ultimo December 1850 of 1°. Januarij 1851 . . . . . f 9,810.74

Vermeerderd door die interesten, disconto's en premien gedurende het jaar 1851, na aftrek der administratie-kosten met 7,731.64
is dat kapitaal op ultimo December 1851 gebragt op 17,542.38

en beliep het fonds der Bank in biljetten met het kapitaal derzelve op ultimo December 1851 . . . . . f 318,737.38

van dit bedrag was op dien datum uitstaande:

op hypotheek gevestigd, op particuliere zoutpannen, rentende 5 per cent 's jaars 2,000.00
op gediscoteerde wissels of acceptatien 129,800.00
op gedeponeerde specie à 1 per cent 's jaars 47,658.75
onder den secretaris der Bank 4,000.00
183,458.75

waardoor het saldo in de reservekas der Bank op ultimo December 1851 bedroeg. . . . . f 135,278.63

hetwelk bestond als volgt:

aan bankbiljetten. . . . . f 119,895.00
» vijf-franc-stukken . . . . . f 15,200.00
» gekapt zilver en klein geld. 683.63
15,883.63
f 135,278.63

In 1850 bleef uitstaande aan gediscoteerde wissels. . . . . f 96,800.00
In 1851 . . . . . 129,800.00
alzo in 1851 meer . . . . . f 33,000.00

Het saldo in de reservekas der Bank bedroeg op ultimo December 1850 f 160,565.74

Op ultimo December 1851. . . . . 135,278.63

alzo minder in de reservekas op ultimo December 1851 . . . . . f 25,287.11

§ 2. Begrooting.

De hierbij gevoegde staten **A**, **B** en **C** wijzen zoowel de begrootingscijfers als de werkelijk ontvangen en uitgegeven sommen aan:

§ 3. Bronnen van inkomsten.

Deze hebben geene wijzigingen ondergaan.

K. Nijverheid.§ 1. *Landbouw.*

CURAÇAO.

De grond van dit eiland is kleigruis en kalkaardig, en op zich zelve droog. De bergen, voor geene bebouwing geschikt, missen dat hooge geboomte met hetwelk dezelve op andere eilanden, voornamelijk op de groote Antilles, prijken, doch zijn veelal met struikgewassen voorzien, welke voor het vee van veel aanbelang zijn.

De valleijen tusschen de bergen of heuvels, en de vlakten, die men aantreft, worden gebezigd voor de verbouwing van de kleine maïs, de pinda's (aardnoten) en verschillende boonsoorten, terwijl het zoogenaamde laag land, waarvan op sommige plaatsen kleine plekken worden aangetroffen die zeer vruchtbaar zijn, gebruikt wordt voor, ooft- of vruchtboomen en rankvruchten.

Met uitzondering van de pinda's, waarvan bij eenen goeden oogst een gedeelte naar Noord-Amerika of St. Thomas wordt uitgevoerd, zijn al de overige voortbrengselen voor consumptie der plaats. De kleine is maïs van dezelve de voornaamste als voedingsmiddel van een groot gedeelte der bevolking, doch over het algemeen is de verkregene hoeveelheid daarvan niet toereikend en moet het ontbrekende van de overliggende vaste kust door groote maïs of Turksch koren worden aangevuld.

Curaçao wordt schaars bedeed met voldoende en tijdige regens, welke echter aldaar onontbeerlijk zijn om eenige voortbrengselen van den grond te verkrijgen. Het is geene overdrijving indien men stelt dat op de 5 jaren slechts twee tamelijk vruchtbaar te noemen zijn.

Het van de bergen afstroomende water wordt door zoogenaamde rooijen of kleine beekbeddingen naar zee afgevoerd, voor zoover het op de plantagien niet wordt opgehouden door dijken of dammen van metselwerk of van aarde.

Het is ook deze afstroming, welke den humus of teelaarde, die zich op de heuvels of bergen heeft bevonden, gaandeweg naar de lager gelegene gronden en valleijen heeft medegevoerd, en dezen daardoor en door bewerking, meer vruchtbaarheid gegeven heeft.

Op dit eiland bestaan de volgende plantagien en tuinen, als:

in de Oost-divisie,

1ste district	25
2de "	43
3de "	42

Totaal Oost-divisie 110

in de Midden-divisie,

1ste district	28
2de "	57

Totaal Midden-divisie 85

in de West-divisie,

1ste district	33
2de "	11
3de "	12

Totaal West-divisie 56

Totaal plantagien en tuinen 251

De nitgestrektheid der plantagien en tuinen kan niet worden opgegeven. Door de ongeregelde en de menigte kronkelingen der grenzen, welke nu eens over steile en ongenaakbare rotsen, dan weder door diepe valleijen loopen, heeft men van de vroegste tijden af, slechts den omtrek gemeten, naar de streek van het kompas. Die lijnen zijn

gewoonlijk en zooveel mogelijk afgezet met omheiningen van cactus of met losse steenen muren. Alle gronden nu welke niet aldus privaat eigendom zijn behooren aan het Rijk. Deze zijn over het algemeen niet onvruchtbaar; op sommige gedeelten echter, vooral op de heuvelen, komt ook met goede regens geen gras voort.

Over het algemeen hebben de plantagien en tuinen veel onvruchtbaar terrein. Slechts het kleinste gedeelte is meer bepaaldelijk voor bebouwing geschikt. Om kudden vee te kunnen aanhouden, zijn die uitgestrektheden van eigen grond echter niet voldoende, en is daarom aan de meeste plantagien het voorregt toegekend om het vee op de rijksgronden te Curaçao, savanen of weiden genaamd, te doen grazen.

Tot bewerking der gronden wordt de zoogenaamde sjap gebezigd. Daarmede worden de gaten geslagen voor de mais en het terrein van onkruid gezuiverd. Men maakt echter tot het losmaken van den anders dikwerf zeer harden grond gebruik van den Curaçaoschen ploeg, zijnde een ploegvormig stuk hout, welks punt voorzien is van een puntig uitlopend ijzer. Deze ploeg, door ossen getrokken, scheurt in den grond eene voor open ter diepte van een halven tot een voet, doch keert de aarde van de voor niet om en doet alzoo het voordeel, dat uit de inwerking van de dampkringslucht op den bovengebragten grond voortspruit, grootendeels missen. In de laatste jaren heeft men beproefd, gezegd gebrekkig werktuig door den Amerikaanschen ploeg te vervangen, doch slechts enkele stukken gronds leenen zich daartoe en wordt alzoo die Amerikaansche ploeg meer bij uitzondering gebezigd.

Bij goede planters, wier plantagien daartoe de uitgestrektheid aan bruikbaar terrein bezitten; worden de gronden, na 4 jaren voor de maïs bewerkt te zijn, braak gelaten en dan voor het vee ten nutte gemaakt.

Het is onder deze omstandigheden van seizoenen en grondgesteldheid niet mogelijk om met eenige juistheid te kunnen nagaan of opgeven, of de grond des eilands in het algemeen, met opzigt tot den cultuurstaat deszelfs, verbeterd is. De opbrengsten derzelfde voortbrengselen blijven onder gelijke omstandigheden meer of minder dezelfde.

De door het Gouvernement beproefde invoering van de nopalplant en de cochenilleteelt heeft op Curaçao slechts bij enkele planters navolging gevonden. De grond is voor genoemde plant niet ongeschikt te noemen, doch ook dit gewas vereischt meer regens dan gewoonlijk vallen, het wordt daardoor in de ontwikkeling gestremd en het insect, dat nu dikwerf het noodige voedsel mist en klein blijft, vindt daarbij eenen geduchten vijand in de schildluis, die in betrekkelijk korten tijd het beste plantsoen vernielt. Met aanhoudende aangewende zorg om de planten af te wasschen en te snoeijen, en vooral om bij groote droogten het insect te behouden voor eene volgende bevolking, is men echter tot hertoe geslaagd de zaak gaande te houden, maar hebben de voordeelen op de gouvernements-etablissemten, welke met gehuurde vrije lieden bewerkt worden, niet aan de daarvan gekoesterde verwachting beantwoord.

BONAIRE.

Dit eiland is steeds als eene plantagie van het Gouvernement beschouwd.

De slavenmagt van het Gouvernement is hoofdzakelijk daar geplaatst.

Gedurende vele jaren is beproefd om de kleine maïs aldaar tot voeding der slaven te bewerken, doch de menigvuldige teleurstellingen hebben moeten doen besluiten de groote maïs tot voeding derzelve van Curaçao uit te voeren.

De beide gouvernements-etablissemten Mexico en Guatemala en eenige kleine stukjes grond, door de slaven en eenige vrije lieden bewerkt, maken het gecultiveerde terrein uit. Het geheele eiland is overigens onbebouwd en met laag houtgewas voorzien, en dient tot weide voor den veestapel.

ARUBA.

De oppervlakte van dit eiland is gedeeltelijk bergachtig en gedeeltelijk vlak. De bergen bestaan hoofdzakelijk uit sycniet, waarin de veldspaat, quartz en glimmer in ongelijke en veranderlijke verhouding voorkomt, en uit groensteen en kalksteen. Eenige bergen zijn geheel en al naakt, andere, en verreweg de meeste, zijn met cactussoorten en struikgewas bezet, hetgeen door den steeds sterk waaijenden schralen oosten wind en de weinige regens, welke daar vallen, in eenen onderdrukten staat van groei verkeert en het vee, vooral het kleine vee zoo als geiten en schapen, zeer te stade komt.

Met verwijzing naar de in dit Verslag voorkomende opgave der uitgegevene concessien van gronden, wordt hier aangeteekend, dat op ultimo December 1851 398 bunders door de ingezetenen grootendeels voor de gewone voortbrengselen van consumtie werden bewerkt, terwijl eenige andere kleine stukken gronds, welke nog niet opgemeten waren, voorloopig waren afgestaan voor den aanleg van nopalplantsoen.

Indien men de geheele oppervlakte van het eiland globaal berekent op 12,000 bunders gronds, dan moet men ten minste 6000 bunders daarvan tellen voor de bergen of, beter gezegd, onvruchtbare heuvels, welke voor den landbouw geheel ongeschikt zijn. De grond van de vlakten tusschen de bergen bestaat voornamelijk uit zwarte tuinaarde met veel zand vermengd, uit klei, verweerden groensteen en kalksteen. Op Aruba bestaat bijna algemeen eene kleilaag, welke, op sommige plaatsen meer op andere minder diep, onder de oppervlakte gelegen is.

Gelijk te Curaçao worden de vlakten op sommige plaatsen door kleine beekbeddingen, mede rooijen genaamd, doorsneden, welke het in den regentijd van de omliggende hoogten afstroomende water naar zee voeren en waarvan de oevers, over het algemeen genomen, het vruchtbaarste zijn.

Behalve de opgegevene concessien van deze gronden, welke door de bevolking worden bebouwd en in stukken van één en meer bunders zijn afgeperkt, bestaan er niet, zoo als te Curaçao, plantagien en strekt het overige gedeelte van den grond, dat niet wordt bebouwd, tot weide voor het vee.

Men teelt te Aruba eene soort van maïs, welke men de zevenweeke noemt, omdat dezelve spoediger dan elke andere maïssoort tot rijpheid komt, ofschoon er tusschen de beplanting en den oogst gewoonlijk wel drie maanden verlopen. De kleine maïs van Curaçao is na herhaalde proeven steeds mislukt. Voorts kweekt men boonen, voornamelijk de witte, Jamaïcasche boonen genaamd, waarvan bij vruchtbare jaren veel naar Curaçao wordt uitgevoerd, en eindelijk nog pinda's.

In de beste oogstjaren strekken deze voortbrengselen echter niet tot geheele voeding der bevolking, en moet derhalve daaraan worden tegemoet gekomen door invoer van de groote maïs, die van Venezuela, meestal van Maracaïbo, wordt aangebragt.

ST. MARTIN (*Nederlandsch gedeelte*) EN ST. EUSTATIUS.

Ten aanzien van den grond op St. Martin kan gezegd worden, dat dezelve bij goede geregelde regensizoenen geschikt is voor den aanbouw van het suikerriet en andere tropische voortbrengselen, evenzeer als het eiland St. Eustatius, alwaar de grond, meer van vulkanischen oorsprong, zeer los is en zich gelijkelijk tot de productie dier voortbrengselen leent.

Te St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) bestaan 15 in bewerking zijnde plantagien, waarvan de oppervlakte niet is opgegeven.

Te St. Eustatius zijn in bewerking 10 suiker-plantagien en 5 zoogenaamde vee- of liever provisie-gronden. De hoofdproducten zijn: suiker, melassie, rum, yams, aardappelen (patates) en grondnoten.

De felle droogte, welke over het algemeen in 1851 op Curaçao, Bonaire en Aruba heeft geheerscht, is wederom oorzaak geweest van eenen nadeeligen oogst der maïs en boonen.

Te Curaçao heeft de oogst van maïs in de Oost- en Midden-divisien niet meer opgeleverd dan het één vierde gedeelte der behoeften voor een jaar. In de West-divisie zijn in het 2de district als uitzondering 3 plantagien welke voor een jaar voeding hebben erlangd, terwijl in het 3de district dier divisie, door tijdige en genoegzame regens, de oogst zeer ruim is geweest.

Het eiland Bonaire heeft bijna geen oogst gehad, en op het eiland Aruba is dezelve zeer onvoordeelig geweest.

In het jaar 1851 is geene verandering gebragt in het getal gouvernementsestabilisementen noch in het aan de nopalcultuur en cochenilleteelt verbonden personeel.

De staten sub litt. D, E en F wijzen echter aan de uitgestrektheid welke op de stabilisementen in bewerking is gebragt, de hoeveelheid der verkregene artikelen en het geldelijk bedrag waarvoor dezelve bij inschrijving aan de meestbiedenden zijn verkocht. De uitkomst is niet voordeelig geweest, uit hoofde van de voortgeduurd hebbende droogte, welke de nopalplanten, vooral te Bonaire, geheel buiten staat heeft gesteld om het insect te voeden, weshalve op dat eiland geen oogst van cochenille is verkregen.

Ter verduidelijking van deze uitkomsten wordt hierbij gevoegd een staat onder lit. G, aanwijzende de uitgaven en opbrengsten der onderscheidene etablissementen op de drie eilanden over 1851, en waaruit blijkt, dat verkregen is:

4,138 $\frac{1}{4}$ oude Amsterd. ponden cochenille, welke hebben opgebracht.	f 9,715.13 en
19,938 " " " aloë, " " "	3,331.08

De oogst van cochenille was voor 1851 geraamd op eene hoeveelheid van 13,750 oude Amsterdamsche ponden voorde drie eilanden, doch heeft slechts opgebracht 4138 en alzoo minder dan de raming 9612 pond.

In de begrooting werd de prijs berekend op het gemiddelde bedrag van f 2.15 per pond. Bij inschrijving is echter verkregen gemiddeld f 2.34 per pond.

De aloë voor de drie eilanden, geraamd op 15,5000 pond à 17 cts. . . . f 2635.00

heeft opgeleverd	19,938 pond.	3831.08
en alzoo	4,438 "	f 1196.08

meer dan de raming, terwijl de gemiddelde prijs bedragen heeft ruim 19 cents.

Van de nopalcultuur, welke door particulieren te Curaçao gedreven wordt, zijn de uitkomsten niet opgegeven, maar dezelve kunnen uit aanmerking van de geheerscht hebbende droogte niet zeer gunstig geweest zijn. De op het eiland Aruba in 1850 genomene proeve om, onder aanmoedigende voorwaarden bij het tijdelijk afstaan van gronden, de ingezetenen tot de nopalcultuur en cochenilleteelt aan te moedigen, heeft in 1851 nog geene dadelijke uitkomst kunnen opleveren. Het is echter opmerkelijk dat onder eene zoo felle ontmoedigende droogte, bij de uiterste beperktheid van geldelijke middelen, velen zijn voortgegaan om gronden voor de cultuur te bereiden of te beplanten, met door het gouvernements-etablissement Canacito gratis verstrekte stekbladeren.

Bij Koninklijk besluit van 23 Julij 1851, n°. 61, zijn bepalingen daargesteld strekkende tot inkrimping der gouvernements-cultures en vermindering van het personeel daarbij werkzaam.

St. Martin (Nederlandsch gedeelte).

Aldaar is in 1851 geproduceerd:

Suiker	64,642 pond;
Rhum	3,446 gallons;
Melassie	1,858 "

eene geldswaarde daarstellende, de suiker berekend ad f 10 per 100 pond, de rhum ad f 1.00 en de melassie ad 45 cents per gallon, van f 10,746.30.

Het seizoen is over het algemeen gunstig geweest voor den suikerbouw, de eenige hoofdcultuur van dat eiland. Daar de planters in den aanvang van het jaar, met aanzienlijke kosten, riettoppen voor nieuw plantsoen van de naburige eilanden hadden doen komen, ten einde zoo mogelijk de productie hunner plantagien te vermeerderen, had men eene betere uitkomst mogen verwachten dan verkregen is. Alle door hen te dezer zake aangewende pogingen hebben wederom schiphreuk geleden op den voortdurenden onwil der negerbevolking tot geregeld en gezet veldwerk.

St. Eustatius.

In 1851 zijn de opbrengsten van den landbouw op dat eiland veel beter geweest dan in het voorgaande jaar, ofschoon dezelve nog niet als zeer voordeelig kunnen worden beschouwd.

Er is gefabriceerd:

Suiker	280,070 oud Amst. pond;
Rhum.	4,396 gallons;
Yams, ingeogst	673,000 oud Amst. pond;
Aardappelen (patates)	1,135 vaten;
Grondnoten	72 "

waarvan het geldswaardig bedrag geschat wordt op f 43,457.85.

§ 2. Verkoop of uitgifte van gouvernementsgronden.

Tot en met 1850 waren er uitgegeven:

op Curaçao	10 concessien, metende	34,985 bunders;
op Aruba	401 " "	723,98 "
	411 " "	758,965 "

waarvan teruggegeven:

op Aruba	8 " "	29,20 "
bleven in 1850 in bewerking	403 " "	729,765 "

in 1851 zijn verleend:

op Curaçao	1 " "	3,62 "
" Bonaire	1 " "	12,445 "
" Aruba.	5 " "	11,36 "

zoodat er op ult. December 1851 bleven uitgegeven 410 " " 757,19 "

terwijl in dat jaar geene concessiebriefen zijn teruggegeven.

De felle droogte heeft ook in 1851 aanleiding gegeven, dat, bij den landbouw geen vruchtgevend werk vindende, sommigen weder tot het goudzoeken hunne toevlugt hebben genomen.

In dat jaar zijn te Aruba 38 permitten à f 1 ter goudwinning uitgereikt tegen 5 permitten in 1850 afgegeven. De uitkomst is niet met juistheid bekend, maar moet zeer gering zijn geweest.

Te St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) zijn tot hiertoe geene gouvernementsgronden in pacht uitgegeven of in eigendom afgestaan.

Op het eiland St. Eustatius zijn in 1851 geene perceelen verhuurd, en wordt deswege verwezen naar in vroegere verslagen gedane opgaven.

§ 3. Vee stapel.

De veestapel van particulieren bedroeg op ultimo December 1851 :

Te	Paar- den.	Ezels.	Muil- ezels.	Rund- vee.	Scha- pen.	Gei- ten.	Var- kens.
Curaçao	419	2,634	9	3,269	36,163	20,785	187
Bonaire	62	162	"	76	1,223	7,071	106
Aruba	61	483	2	375	5,166	12,777	97
St. Martin	163	78	51	529	906	429	100
St. Eustatius.	71	142	124	368	394	250	280

De gouvernementen-veestapel op Bonaire, voor zoover dezelve tam of in zoogenaamde koralen vergaderd is, bestond uit:

SCHAPEN.		Geiten.	Rundvee.	Paarden.
Merinos.	Veredelde.			
74	498	35	76	52

Van de 74 echte en 498 veredelde merinos schapen, zijn in 1851 verkregen 580 oude Amsterdamsche ponden wol.

Onder de geheerscht hebbende droogte heeft het vee veel geleden, ofschoon geene bijzondere ziekte zich onder hetzelfde heeft geopenbaard. Te Curaçao is in het 3de district der West- divisie het getal schapen en geiten zeer verminderd.

Op Aruba is daaronder ook eene aanmerkelijk sterfte waargenomen.

§ 4. Handel en scheepvaart.

CURAÇAO.

Een staat hierbij overgelegd onder lit. III, wijst de voornaamste artikelen aan welke in 1851 zijn ingevoerd.

Door eenen staat onder lit. II worden aangewezen de artikelen welke bepaaldelijk voor doorvoer zijn ingeklaard, terwijl de uitvoer niet bij de uitklaring wordt gespecificeerd.

Het 1 per cent patentregt, dat bij eene juiste opgaaf der waarde van alle ontvangene goederen eenen goeden maatstaf zoude aanbieden van de toe- of afnemning der invoeren, en tot een redelijk besluit zoude kunnen leiden omtrent den voor- of achteruitgang des handels, kan bij eene vrijhaven als die van Curaçao, slechts gedeeltelijk als zoodanig gelden.

De raming van dat patentregt was voor 1851. . . . . f 11,000.00
tegenover die van het vorig jaar ad f 10,000, en heeft opgebracht . . . 15,533.385

tegenover het jaar 1850 ad f 11,430.83½, zoodat meer dan de raming
is verkregen . . . . . f 4,533.385

Deze verbeterde uitkomst is, behalve welligt eenigen meerderen invoer, het gevolg geweest van, in overleg met den handel, door het bestuur der kolonie in de helft van het jaar 1851 provisioneel genomen administrative maatregelen tot betere verzekering van dit regt.

Het haven- en veiligheidsregt berekend van schepen van:

100 ton en daarboven ad	f 25 per ton.
beneden 100 tot 50 ton	20 " "
" 50 tot 25 "	15 " "
" 25 ton	125 " "
was geraamd op.	f 5,000.00
en heeft opgebracht	4,918.015
minder dan de raming.	f 81.985

De invoeren te Curaçao zijn geschied met 729 vaartuigen, metende 42,685 ton, hetgeen, vergeleken met de vaart in 1850, aanwijzende 605 vaartuigen met 31,151 ton, eene vermeerdering doet blijken van 124 vaartuigen met 11,534 ton.

De voornaamste invoeren zijn geschied:

uit Europesche	havens direct met	12	vaartuigen	2,019	ton;
» Noord-Amerikaansche	» » »	41	»	6,673	»
» Zuid-Amerikaansche	» » »	292	»	14,242	»
» West-Indische koloniale	» » »	331	»	15,422	»
			<hr/>	676	vaartuigen 38,356 ton.

Met betrekking tot de vaartuigen uit Europesche havens wordt aangemerkt, dat de hierboven opgevene 12 vaartuigen direct van die havens te Curaçao zijn binnengekomen, doch wanneer men de overige, welke andere plaatsen hebben aangedaan en die als van deze plaatsen komende onder de rubriek van dezelve voorkomen, daarbij rekent, blijkt dat uit Europa zijn ingeklaard 21 vaartuigen, metende 3663 ton en onder deze:

van Amsterdam:

onder Nederlandsche vlag	5 schepen	712	ton;
» Engelsche vlag	1 schip	163	»
» Noord-Amerikaansche vlag	1	»	158
		<hr/>	7 schepen 1,023 ton;

van Rotterdam:

onder Nederlandsche vlag	5 schepen	767	ton;
--------------------------	-----------	-----	------

van Liverpool:

onder Engelsche vlag	7 schepen	1,313	»
----------------------	-----------	-------	---

van Hamburg:

onder Hamburgsche vlag	2 schepen	560	»
		<hr/>	21 schepen 3,663 ton.

De staat, onder lit. J bij dit Verslag gevoegd, wijst daaromtrent meer bijzonderheden aan, en doet de natie-vlaggen met de respectieve tonnematen kennen waarmede de handel op de havens van Curaçao in 1851 gedreven is.

Gelijk reeds is gezegd, kunnen de invoeren niet met juistheid en de uitvoeren in het geheel niet worden opgegeven, ten gevolge van de vrijgevege bepalingen omtrent den handel, welke medebrengen, dat geene gespecificeerde manifesten voor de uitvoeren worden ingediend. Om echter den omzet eenigzins te kunnen nagaan, wordt hier vermeld, dat de uitvoeren naar Noord-Amerika uit Curaçao, welke uit tamelijk zekere bronnen zijn verkregen, in 1851 bedragen hebben:

in het halfjaar eindigende met 30 Junij	doll.	177,575.48
idem in het halfjaar eindigende met 31 December	»	129,504.02
		<hr/>
	doll.	307,079.50
		<hr/>
of	: f	767,698.75
hetgeen, tegen 1850 vergeleken, toen dezelve bedragen hebben . . .	f	900,000.00
		<hr/>
eene vermindering aanduidt van	f	132,301.25

Dit verschil wordt hoofdzakelijk gevonden tusschen de uitvoeren in de eerste en die der

tweede zes maanden van 1851, als aanwijzende ten voordeele van het eerste eene som van doll. 48,071.46 of f 120,178.68.

Het is ook in de helft van dat jaar, dat zich in de stad Coro, in Venezuela, eene vennootschap gevestigd heeft ten doel hebbende om den handel met Noord-Amerika direct te voeren, en de geitenvellen welke door de commissionnairs van Curaçaosche handelhuizen aldaar gewoonlijk ingekocht en naar Curaçao verzonden worden, om als remise naar Noord-Amerika te worden verscheept, aan Curaçao te onttrekken. Hieraan mag derhalve het opgenoemd verschil grootendeels worden toegeschreven.

Blijkens de memorie van den secretaris van Staat van het Departement van Financien, aan het Congres van Venezuela ingediend over het huishoudelijk jaar 1850—1851, waren de invoeren in de verschillende havens dier republiek uit Nederland en deszelfs West-Indische eilanden geweest als volgt:

van Curaçao.	
Goederen vrij van regten voor eene waarde van (Macoquina-daalders)	doll. 216,961.21
Idem naar de waarde belast	13,491.16
Idem specifiek vermeld	224,952.67
	<u>doll. 455,405.04</u>
van Bonaire.	
Goederen vrij van regten	" 42.00
van Aruba.	
Goederen naar de waarde belast	doll. 35.00
Idem specifiek vermeld	" 1,427.25
	<u>" 1,462.25</u>
van Amsterdam.	
Goederen vrij van regten.	doll. 9.00
Idem naar de waarde belast.	" 26.14
Idem specifiek vermeld.	" 14,878.12
	<u>14,913.26</u>
Totaal der ingevoerde waarde doll. 471,822.55	
of in Nederlandsch courant, ad f 2 per Macoquina-daalder.	f 943,645.10
Voor al deze goederen is aan regten betaald eene som van	291,695.56
In 1849—1850	230,407.00
	<u>Alzoo meer in 1850—1851 f 61,207.74</u>
Van Curaçao, Bonaire en Aruba is in 1850—1851, zoo als hierboven is vermeld, ingevoerd voor eene waarde van doll. 456,909.29 of . . . . . f 913,818.58	
in 1849—1850 voor doll. 184,515.45 of . . . . . f 369,030.90	
alzoo meer in 1850—1851. . . . . f 544,787.68	
van Amsterdam werd ingevoerd in 1849—1850 voor doll. 27,322.34 of . f 54,644.68	
in 1850—1851 voor doll. 14,913.26 of 29,826.52	
alzoo minder in 1850—1851 . . . . . f 24,818.16	

De uitvoeren uit die republiek zijn volgens dezelfde hierboven aangehaalde memorie van den secretaris van Staat geweest, als volgt:

Uitvoer 1850—1851.

naar Amsterdam,			
van Laguayra, voor	doll.	57,441.12	f 114,882.24
naar Curaçao,			
van Laguayra	doll.	8,484.39	
» Puerte-Cabello	»	158,070.55	
» Maracaïbo	»	111,497.12	
» Vela de Coro	»	239,663.36	
» Barcelona	»	22,313.34	
» Cumaribo	»	7,323.00	
		547,351.76	1,094,703.52
naar Aruba,			
van Vela de Coro	doll.	104.00	
» Cumaribo	»	416.25	
		520.25	1,040.50
naar Rotterdam,			
van Maracaïbo	»	8,981.02	7,962.04
Totaal uitvoer in 1850—1851	doll.	609,294.15	f 1,218,588.30

Aan zout is van Curaçao uit particuliere pannen naar verschillende havens uitgevoerd 37,218 vaten, waartoe 54 vaartuigen, metende 5731 ton, gebezigt zijn.

BONAIRE.

Bij het reglement van administratie en bestuur op het eiland Bonaire, gearresteerd bij dispositie van den Gouverneur van Curaçao en onderhoorige eilanden, dd. 31 December 1823, en gepubliceerd den 30sten Januarij 1824, wordt, op het beginsel dat Curaçao, Bonaire en Aruba slechts ééne kolonie uitmaken, ten aanzien van Bonaire bij art. 2 bepaald: dat hetzelfde als eene gouvernements-plantagie aangemerkt wordt en dus in dien zin als een eigendom, waarover het Gouvernement hetzelfde regt uitoefend, als de wet aan elk ingezetenen over zijn bijzonder eigendom toekent.

Bij art. 24 wordt de handel met vreemde plaatsen volstrekt verboden en kunnen geene goederen, waren of koopmanschappen, hoe ook genaamd, anders dan van of naar Curaçao worden in- of uitgevoerd; welke uitsluitende handel met Curaçao, met uitzondering van eene belasting op den uitvoer van schapen en geiten, vrij en onbelast is.

Voor alle ter reede komende schepen moet volgens art. 26 een ankergeld worden betaald.

Naar aanleiding der toegenomene scheepvaart op dat eiland, ten jare 1837, tot afhaling van zout, in verband met het belang der ingezetenen, is bij publicatie van den gezaghebber der kolonie, dd. 24/25 Julij 1837, n°. 15 van dat jaar, in bedoeld 24ste artikel van het reglement van administratie eene wijziging gebragt door provisionele bepalingen, waarbij van het stelsel van uitsluiting des handels met vreemde plaatsen werd afgeweken, en aan de op dat eiland van zoodanige vreemde plaatsen aankomende vaartuigen veroorloofd werd, hunne ladingen of een gedeelte derzelve te lossen, hetzij om opgeslagen en verder naar Curaçao vervoerd, of wel te Bonaire gesleten te worden; terwijl bij art. 7 werd vastgesteld, dat alle te Bonaire gelost wordende goederen, welke niet hunne bestemming erlangen naar Curaçao, aan de belasting van een recognitiegeld van 6 per cent onderhevig zouden zijn, berekend volgens een tarief, hetwelk bij § 2 der beschikking van het koloniaal bestuur, dd. 24 Julij 1837, n°. 538, provisioneel werd aangegeven te zijn het voorlaatste tarief van in- en uitgaande regten op het eiland Curaçao, gearresteerd den 15den December 1818, waarnaar alzoo die recognitiegelden berekend worden.

Voorts worden, uit kracht der publicatie van den gezaghebber der kolonie, in dato 6 Augustus 1840, n°. 2, waarbij, met afschaffing van alle vroegere bepalingen, nieuwe verordeningen omtrent anker gelden op de onderhoorige eilanden Bonaire en Aruba werden daargesteld, geheven de anker- en tonnegelden, waarvan het bedrag reeds in het Koloniaal Verslag over 1849 is opgenoemd.

Er kan derhalve van den handel met Bonaire geene sprake zijn dan voor zoover deze provisionele bepalingen tot eenigen invoer van buiten aanleiding geven, en de uitvoeren naar of van Curaçao door geene bijzondere omstandigheden worden uitgelokt.

In 1851 heeft te Bonaire opgebracht:

het ankergeld	f 1155.00
» tonnegeld.	94.40
» recognitiegeld.	1034.15

Op Bonaire zijn in 1851 ingeklaard 372 grootere en kleinere vaartuigen, metende 13,743 ton, waaronder 224 vaartuigen in ballast, als:

onder Nederlandsche vlag.	230
» Venezuelasche vlag.	92
» Noord-Amerikaansche vlag.	29
» Engelsche vlag	19
» Nieuw-Grenadasche vlag.	1
» Noorweegsche vlag.	1

In 1850 waren ingeklaard 295 vaartuigen, metende 8,639½ ton, zoodat in 1851 meer zijn ingeklaard 77 vaartuigen, metende 5,103½ ton.

Het grootste gedeelte der in ballast aangekomen vaartuigen is geweest om zout te halen, en het overige voor de vaart tusschen Curaçao en dat eiland.

Op 1 Januarij 1851 waren te Bonaire van vroegere oogsten calculatief aan zout aanwezig . . . . . 52,811 vaten.

Gedurende dit jaar zijn ingezameld . . . . . 87,072 »

139,883 vaten.

Er zijn afgeleverd in dat jaar . . . . . 93,192 »

Bleven op ultimo December 1851 calculatief aanwezig . . . . . 46,691 vaten.

De uitvoer en opbrengst van dit artikel is te Bonaire geweest, als volgt:

8,453 vaten à 90 cts.	f 7,607.70
84,734 » » 75 »	63,550.50
5 » voor monster naar elders verzonden met onkosten	5.75
<hr/>	f 71,163.95
93,192 vaten.	

De raming is geweest:

60,000 vaten à 90 cts. . . . . f 54,000.00

Dus meer dan de raming:

33,192 vaten. f 17,163.95

Ter verscheping van die hoeveelheid, welke bijna uitsluitend is verzonden naar Noord-Amerika, zijn gebezigd:

56 vaartuigen, metende 9,237 ton,

2 » waarvan de tonnemaat niet is opgegeven.

---

58 vaartuigen en 11 booten.

Behalve het zout, de cochenille en aloë van het Gouvernement, levert Bonaire geene artikelen van inlandsche nijverheid voor den uitvoer op.

Volgens het reglement van administratie en bestuur op het eiland Aruba, dd. ^{31 December 1823} _{30 Januarij 1824}, heeft dit eiland eenigzins meer vrijheid van handel. Koloniale producten alleen kunnen van alle plaatsen aldaar worden ingevoerd, onder betaling der regten en accijnsen alstoen te Curaçao bestaande, maar mogen alleen naar Curaçao worden uitgevoerd, met uitzondering van rhum, papilon (ruwe bruine suiker in brooden), maïs en gedroogd vleesch.

De invoer van elders dan van Curaçao van alle soorten van goederen, waren en koopmanschappen, geene koloniale producten zijnde, is volgens art. 16 stellig verboden.

Het ankergeld, bij art. 22 bepaald, en dat een differentieel regt was, is bij de onder Bonaire aangehaalde publicatie van ^{6 Augustus 1840} _{27 Januarij 1841} n°. 2, opgeheven en door de in die publicatie gemaakte bepalingen wegens ankergeld en tonnegeld dat voor alle vlaggen gelijk is, vervangen.

De regten op den in- en uitvoer zich bepalende tot de West-Indische producten alleen, welke te Aruba van vreemde plaatsen mogen worden ingevoerd, worden geheven volgens het tarief van in- en uitvoer, dd. 5 November 1822 (19 Februarij 1823), hetwelk bij de vrijverklaring der haven van Curaçao voor dat eiland vervallen, doch voor Aruba in werking gebleven is.

Voor den invoer van West-Indische en Noord-Amerikaansche producten zijn de regten daarbij als volgt, vastgesteld:

Invoer.	Recognitie.	Waaggeld.
in Nederlandsche vaartuigen	1 per cent	1 1/2 per cent
in vreemde vaartuigen:		
a. behoorende tot die natien van wier kolonien de producten afkomstig zijn	1 "	1 1/2 "
b. niet behoorende tot die natie van wier kolonien de producten afkomstig zijn.	2 "	1 "

Uitvoer.

In alle vaartuigen naar vreemde landen en kolonien.	6 per cent.
In vreemde vaartuigen naar Nederland, onder borgstelling van 2 of 1 per cent meer, indien de invoer niet in eene der havens van Nederland geschiedt	4 "
Het ankergeld te Aruba heeft in 1851 opgebracht	f 150.00
en de recognitie slechts	72.94

De weinige handel welken dat eiland vroeger had, is geheel verloopen, gelijk het cijfer der recognitie en ankergelden voldingend bewijst. Het verkeer met dat eiland bepaalt zich tot drie kleine vaartuigen, welke behoeften voor de plaats aanvoeren, en waarvan één soms naar Maracaïbo gaat of van daar komende hetzelfde aandoet, zonder iets te lossen, en tot eenige kleine vaartuigen welke van tijd tot tijd naar de bijliggende kust gezouten visch of vruchten gaan afhalen. Overigens wordt in de behoeften der plaats uit Curaçao voorzien, en verloopen er somtijds maanden alvorens zich eene scheepsgelegenheid opdoet om met dat eiland communicatie te kunnen hebben.

Geene vaartuigen eener vreemde natie, welke wegens volkomen reciprociteit, krachtens de nieuwe Nederlandsche scheepvaartwetten, aanspraak op gelijkstelling met Nederlandsche vaartuigen kunnen maken, zijn nog te Aruba aangekomen. Krachtens de daartoe uitgevaardigde bevelen is echter aan zoodanige vaartuigen die gelijkheid verzekerd.

De tijdelijke schorsing der uitvoerregten naar vreemde plaatsen (zijnde die naar Curaçao niet belast) op het vee te Aruba, heeft een voldoende uitkomst opgeleverd, daar, hoe gering het getal ook zij, dezelve aanleiding heeft gegeven tot eenigen uitvoer naar Jamaica, welke sedert eenige jaren geheel had opgehouden.

Te Aruba, zijn in 1851 ingeklaard 77 vaartuigen, metende 1448 ton, waarvan 14 in ballast, als:

Onder Nederlandsche	vlag	50	
» Venezuelasche	»	20	
» Noord-Amerikaansche	»	1	
» Engelsche	»	3	
» Spaansche	»	1	
» Nieuw-Grenadasche	»	2	
		<hr/>	
		77	vaartuigen
tegen in 1850		46	» waaronder 3 in ballast
		<hr/>	
meer in 1851		31	vaartuigen.

ST. MARTIN.

De invoeren bepalen zich hoofdzakelijk tot artikelen van plaatselijk gebruik, terwijl de uitvoer bestaat uit het ingezamelde zout.

De pan in 1851 onvruchtbaar geweest zijnde, heeft de afzet van hetgeen van den vroegeren oogst in 1851 nog voorhanden was, de scheepvaart levendig gehouden.

Er zijn in 1851 uitgevoerd 117,289 1/2 vaten zout, en er bleven op ultimo December van dat jaar nog plus minus voorhanden 25,000 vaten.

De gemiddelde prijs is in 1851 geweest 80 cents per vat, vrij aan boord.

De uitvoer heeft plaats gehad in de navolgende vaartuigen:

onder Nederlandsche	vlag	46, metende tonnen	477
» Noord-Amerikaansche	»	32, " "	5,553
» Engelsche	»	156, " "	7,153
» Zweedsche	»	13, " "	42
» Fransche	»	14, " "	59
» Deensche	»	2, " "	98
» Spaansche	»	10, " "	466
		<hr/>	

vaartuigen 273, metende tonnen 13,848

hetgeen, vergeleken met het jaar te voren, eene vermindering aanduidt van 61 vaartuigen en 10,102 1/2 ton.

Gedurende 1851 zijn te St. Martin ingevoerd 10,861 Amsterdamsche ponden ruwe suiker, 7714 gallons rhum en 4365 gallons melassie.

ST. EUSTATIUS.

De invoer aldaar, hoofdzakelijk bestaande uit behoeften voor de plaats of het eigen gebruik, heeft in 1851 bedragen eene waarde van f 90,000.

Van de inlandsche producten, waarvan de oogst hierboven is opgegeven, zijn uitgevoerd:

suiker, 190,000 oude Amsterdamsche ponden;

melassie, geen;

rhum, 2090 gallons;

yams, 616,965 oude Amsterdamsche ponden;

aardappelen (patates) 1044 vaten;

grondnoten 30 vaten;

waarvan de gemiddelde opbrengst wordt geschat op f 33,366.12 5

In 1851 zijn binnen gekomen en vertrokken:

onder Nederlandsche	vlag	82	vaartuigen,	met.	546	ton;
»	Engelsche	»	233	»	»	4,850
»	Noord-Amerikaansche	»	8	»	»	1,244
»	Fransche	»	9	»	»	211
»	Zweedsche	»	29	»	»	—
»	Deensche	»	3	»	»	240
				—————		
				364 vaartuigen met. 7,091 ton.		
				=====		

Met opzigt tot den handel op en van de eilanden, welke tot het Gouvernement van Curaçao behooren, doen de vorenstaande opgaven zien, dat Bonaire en Aruba, onder bijzondere omstandigheden verkeerende, en uit derzelver betrekking tot Curaçao voortspruitende wettelijke verordeningen, niet in aanmerking komen; dat St. Eustatius met eene verarmde bevolking en gestadigen achteruitgang der waarde van grondbezit en gebouwen, en herhaaldelijk door stormen en orkanen geteisterd, geen anderen handel heeft dan die gevoed wordt door de geringe eigene productie van voor uitvoer geschikte artikelen en benodigdheden voor plaatselijk gebruik; dat St. Martin (*Nederlandsch gedeelte*) deszelfs grootste vertier vindt in de productie van het zout, doch overigens (in 1851 althans) voor den handel van geene beteekenis is.

Het valt moeilijk op te geven, welke de invloed is der nieuwe Nederlandsche scheepvaartwetten op de scheepvaart en handel, die op en van die eilanden gedreven worden. Gaat men echter na den loop des handels te Curaçao; de weder-aanknooping van directe betrekkingen met Engeland en Duitschland; de vaart van Curaçao op Jamaica onder Nederlandsche vlag, welke vóór die nieuwe scheepvaartwetten onder vreemde en in de Engelsche kolonien bevoorregte vlag gedreven moest worden, dan mag men aannemen dat die invloed gunstig is.

Immers zijn thans bepaaldelijk in de vaart op Jamaica de navolgende vaartuigen te Curaçao te huis behoorende:

1 schoenerbrik,	metende	87	ton
1 topzeilschoener,	»	72	»
3 schoeners,	»	respectivelyk	92, 82 en 70 tonnen.

alsmede een schoener nog onder Venezuelasche vlag, waarin de Curaçaosche handel geïnteresseerd is.

Deze vaartuigen worden bepaaldelijk gebezigd tot het vervoer van Pt. Cabello naar Jamaica van ladingen vee, waarmede, op de reis van de eerste plaats, Curaçao wordt aangedaan, en, wat het voor dezen handel benodigde kapitaal betreft, behoort hetzelfde, zoo niet geheel, dan toch minstens voor $\frac{2}{3}$ gedeelten aan ingezetenen van Curaçao.

De vrij-handels-instellingen te Curaçao mogen gezegd worden aan derzelver doel te blijven beantwoorden. Men mag zelfs aannemen dat derzelver bestendiging eene onvermijdelijke voorwaarde is voor de weder ontlukende welvaart van dat eiland, hetwelk, gelijk bekend is, te kampen heeft met de concurrentie van andere omliggende plaatsen, bepaaldelijk van St. Thomas, hetwelk in het bezit is van eenen uitgestrekten handel en groote kapitalen, en daarbij het vereenigingspunt is van alle Engelsche stoempakketten.

Die concurrentie houdt Curaçao, hoezeer het dan ook langzaam vooruitgaat, met goeden uitslag vol, en dit zal gewis nog beteren, wanneer eenmaal dat eiland de zoo zeer gewenschte voordeelen eener geregelde pakketvaart zal bezitten, en van deszelfs uitmuntende ligging een meer algemeen gebruik zal worden gemaakt.

§ 5. *Scheepsbouw.*

In 1851 zijn te Curaçao gebouwd en van stapel geloopen 6 vaartuigen, gezamenlijk metende 332 ton.

L. Slavenbevolking.

In de behandeling en toestand der slaven is geene verandering gebragt.
De manumissien zijn geweest :

te Curaçao, Bonaire en Aruba	95
„ St. Martin (<i>Nederlandsch gedeelte</i>)	18
„ St. Eustatius	14

te zamen 127

De geboorte en sterfte onder de slavenbevolking, in verband van derzelve verhouding tot die bevolking, is in 1851 geweest als volgt:

TE	Aanwezig getal op 1 Januarij.	Geboorte.	Verhouding der geboorte tot het aanwezig getal.	Sterfte.	Verhouding der sterfte tot het aanwezig getal.
Curaçao	5,573	264	4.73 pct.	134	2.4 pct.
Bonaire	740	31	4.18 „	17	2.29 „
Aruba.	602	23	4.0 „	6	1.0 „
St. Eustatius	1150	24	2.08 „	15	1.2 „
St. Martin	1612	54	3.34 „	14	0.87 „

TABELLARISCHEN STAAT der sterfte onder de slavenbevolking op verschillenden
ouderdom over het jaar 1851.

OUDERDOM.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	TOTAAL.
-----------	------------	-------------	---------

Curaçao.

Van 0 tot 3 jaren.	24	20	44
„ 3 „ 9 „	4	—	4
„ 9 „ 15 „	1	—	1
„ 15 „ 23 „	3	3	6
„ 23 „ 30 „	2	3	5
„ 30 „ 35 „	2	1	3
„ 35 „ 40 „	2	2	4
„ 45 „ 60 „	37	30	67

OUDERDOM.	Mannelijk.	Vrouwelijk.	TOTAAL.
-----------	------------	-------------	---------

Bonaire.

Van 0 tot 3 jaren.	2	2	4
" 3 " 9 "	—	1	1
" 9 " 15 "	—	—	—
" 15 " 23 "	—	1	1
" 23 " 30 "	—	2	2
" 30 " 35 "	—	1	1
" 35 " 45 "	—	1	1
" 45 " 60 "	2	2	4

Aruba.

Van 0 tot 3 jaren.	1	—	1
" 3 " 9 "	1	1	2
" 45 " 60 "	1	2	3

St. Eustatius.

Van 0 tot 3 jaren.	3	1	4
" 3 " 9 "	—	1	1
" 9 " 15 "	—	1	1
" 15 " 23 "	—	1	1
" 23 " 30 "	—	1	1
" 30 " 35 "	—	—	—
" 35 " 45 "	—	3	3
" 45 " 60 "	2	2	4

St. Martin.

Van 0 tot 3 jaren.	4	1	5
" 3 " 9 "	—	—	—
" 9 " 15 "	—	—	—
" 15 " 23 "	3	—	3
" 23 " 30 "	—	—	—
" 30 " 35 "	1	—	1
" 35 " 45 "	—	2	2
" 45 " 60 "	3	—	3

Wegens de gesteldheid der slaven valt overigens niets bijzonders op te merken.

Ten slotte wordt hier nog omtrent het in den jare 1849 aan de slaven-eigenaars te St. Martin verstrekte voorschot van f 10,000, het volgende medegedeeld.

Het bedoelde voorschot, na den door de vrijverklaring der slaven op het Fransche gedeelte te weeg gebragten schok aangevraagd en verstrekt, had ten doel de bevordering eener overeenkomst tusschen de meesters en de slaven om derzelver verhouding en den arbeid der laatsten meer stelselmatig te regelen, en zoo doende de plantagien te doen bewerken voor gezamenlijke rekening of wel tegen betaling van een vast te stellen loon.

Die overeenkomst heeft echter nimmer haar beslag gekregen, daar de planters nader de overtuiging erlangden, dat zij slechts aan eene zijde, namelijk van den der kant meesters, verbindend kon zijn, dewijl de slaaf, door overlooping naar het Fransche gedeelte, steeds het middel in handen had om elke verbindende bepaling ten aanzien zijns meesters te ontgaan. Hieruit is genoegzaam af te leiden, dat het verleenen van dien geldelijken bijstand geen doel getroffen heeft.

De desertie onder de slaven heeft voortdurend plaats; als onvermijdelijk gevolg daarvan is ook de landbouw al meer en meer in verval geraakt. De planters bevinden zich daardoor in eenen benarden toestand, hetgeen, gevoegd bij het onvruchtbaar zijn der zoutpan, voor de meesten hunner de teruggave dier gelden, ten minste voor het tegenwoordige, hoogst bezwaarlijk zoo niet ondoenlijk maakt.

De Minister van Kolonien,

CHS. F. PAHUD.

The first part of the document is a letter from the Secretary of the Board of Education to the Board of Trustees of the University of the State of New York. The letter is dated October 10, 1890, and is addressed to the Board of Trustees of the University of the State of New York. The letter discusses the proposed changes to the University of the State of New York and the Board of Education's recommendations.

The second part of the document is a report from the Board of Education to the Board of Trustees of the University of the State of New York. The report is dated October 10, 1890, and is addressed to the Board of Trustees of the University of the State of New York. The report discusses the Board of Education's recommendations regarding the proposed changes to the University of the State of New York.

The third part of the document is a report from the Board of Trustees of the University of the State of New York to the Board of Education. The report is dated October 10, 1890, and is addressed to the Board of Education. The report discusses the Board of Trustees' response to the Board of Education's recommendations regarding the proposed changes to the University of the State of New York.

Oct. 10, 1890.

INHOUD.

EERSTE HOOFDSTUK. (<i>Grondgebied en bevolking</i>).	Blz. 1
A. Grondgebied	1
B. Bevolking	1
I. Curaçao	1
II. Bonaire.	2
III. Aruba	2
IV. St. Eustatius.	3
V. Saba	3
VI. St. Martin.	4
TWEEDE HOOFDSTUK. (<i>Middelen van beheer en staat waarin hetzelfde zich bevindt</i>)	4
A. Algemeen en gewestelijk beheer	4
B. Militaire zaken.	4
I. Garnizoen.	4
II. Inrigtingen tot het garnizoen betrekkelijk.	5
C. Regtswezen en politie.	6
I. Burgerregt	6
II. Regterlijke magt	6
III. Politie.	7
§ 1. Regt van verblijf	7
§ 2. Passen voor vaartuigen	7
IV. Eenige onderwerpen met het regtswezen in verband staande.	7
§ 1. Wees- onbeheerde- en desolate-boedel-kamers.	7
§ 2. Gevangenissen	8

D. Eeredienst	Blz. 9
I. Protestantsche.	” 9
II. Roomsch-katholijke	” 10
III. Israëlitische	” 11
E. Instellingen van liefdadigheid	” 11
F. Burgerlijke geneeskundige dienst.	” 13
G. Onderwijs.	” 13
H. Landsgebouwen en openbare wegen	” 14
I. Vervoerwezen.	” 14
J. Geldelijk beheer.	” 14
§ 1. Muntstelsel en geldsomloop	” 14
§ 2. Begrooting	” 15
§ 3. Bronnen van inkomsten	” 15
K. Nijverheid	” 16
§ 1. Landbouw	” 16
§ 2. Verkoop of uitgifte van Gouvernementsgronden	” 20
§ 3. Veestapel	” 20
§ 4. Handel en scheepvaart.	” 21
§ 5. Scheepsbouw	” 28
L. Slavenbevolking.	” 29

*Verslag van het beheer en den staat der Koloniën
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE A.

N°. 14.

STAAT

DER

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

VAN DE EILANDEN

CURAÇAO, BONAIRE en ARUBA,

OVER 1851,

vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD	WERKELIJK
	BEDRAG.	BEDRAG.
Belasting op grondeigendommen, hypotheken en slaven	f 39,000.00	f 39,303.16
Idem op het personeel en mobilair	6,500.00	6,534.40
Zegelregt.	7,500.00	7,510.60
Accijns op ingevoerde goederen	11,000.00	19,200.005
Patenten	4,336.00	4,500.00
Venduregten	3,000.00	1,974.055
Belasting op de erfvolging of collaterale successie.	300.00	516.71
Id. » den verkoop en alienatie van slaven	600.00	1,684.40
Id. » den uitvoer van slaven	40.00	26.67
Id. » huisbedienden.	400.00	370.00
Huur van 's Lands slaven.	72.00	48.00
Belasting op het slagten vreemd horenvee	300.00	342.00
Inkomsten van de vleeschhal.	3,000.00	4,444.40
Haven- en veiligheidsregt	5,000.00	4,918.015
Leges, meetloon van vaartuigen, boeten, briefporten en verkoop van havenreglementen	700.00	843.96
De 50ste penning.	2,400.00	2,708.08
De 40ste penning.	2,000.00	3,917.96
Contributie tot instandhouding der schutterij	5,500.00	5,316.00
Agio's van verkochte wissels.	3,750.00	8,189.25
Belasting op loterijen	200.00	»
Opbrengst van vergunde zoutpannen	100.00	165.04
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen.	8,000.00	9,264.125
Renten van het kapitaal, vroeger op het grootboek der nationale schuld ingeschreven ten name van het voormalig West-Indisch pensioenfonds	5,473.64	5,473.62
Restitutie van verplegingskosten ten laste van 's Rijks marine, alsmede voor aan 's Rijks schepen te leveren medicamenten.	3,000.00	2,019.115
Diverse inkomsten	90.00	116.70
Netto opbrengst der producten	8,402.50	4,700.655
Inkomsten van het eiland Bonaire	73,950.00	88,904.725
Id. » » » Aruba	10,150.00	8,793.355
	f 206,764.14	f 231,785.00

Kost
Depa
Depa
Kost
Plaa
Kost
Kost
Milit
Kost
Kost
Uitg
I
Buit

UITGAVEN.

O M S C H R I J V I N G.

O M S C H R I J V I N G.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
Kosten van algemeen bestuur	f 22,090.00	f 22,090.00
Departement van politie en justitie	21,653.00	21,458.40 ⁵
Departement van finantien	34,591.95	34,591.95
Kosten van de eeredienst en het lager onderwijs	25,877.76	25,442.96
Plaatselijke en huishoudelijke kosten	16,000.00	16,000.00
Kosten van 'sLands gebouwen en eigendommen	14,000.00	12,607.64
Kosten van de geneeskundige dienst	14,096 00	12,521.98
Militaire kosten	138,000.00	138,000.00
Kosten der genie, fortificatien en middelen van defensie	8,346.70 ⁵	3,956.88
Kosten ter bevordering van nieuw ingevoerde cultures	12,050.12 ⁵	9,278.24
Uitgaven van het eiland Bonaire	49,292.10	55,613.24
Id. » » » Aruba	15,019.75	14,601.36
Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	10,000.00	8,472.47
	f 381,017.39	f 374,635.12 ⁵

ZITTING 1853 — 1854. — (XXXVI.)

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **B.**

N°. 15.

STAAT

DER

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

VAN HET EILAND

St. EUSTATIUS,

OVER

1851,

vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
Belasting op producten van suikerplantagien	f 500.00	f 708.5
" " het vee	50.00	93.5
" " de huishuren	300.00	294.5
" " hypotheken en notariale obligatien	900.00	254.5
" " den verkoop van slaven.	20.00	10.0
Contributie voor de schutterij	400.00	310.0
Grondregten	600.00	128.1
Patentregten	700.00	471.0
Zegelregt	500.00	413.2
Venduregten	150.00	134.7
De 50ste penning	30.00	"
De 40ste penning	10.00	44.0
Regt op de collaterale successien	25.00	157.9
Zeebrieven	12.00	"
Leges.	200.00	128.5
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren, wegens pensioen.	1,100.00	971.6
	f 5,497.00	f 4,120.2

UITGAVEN.

	O M S C H R I J V I N G.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
08.5	Kosten van het algemeen bestuur	f 6,944.00	f 6,891.93
03.5	Kosten van politie en justitie	3,520.00	3,297.92
04.5	Departement van finantien	11,004.93	7,068.97
54.5	's Lands gebouwen en eigendommen	500.00	448.98
10.0	Kosten der schutterij	700.00	344.74
10.0	Militaire kosten	10,981.14 ⁵	8,377.13
28.1	Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspoeden	800 00	1,320.02 ⁵
71.0			
13.2			
34.7			
44.0			
57.9			
28.5			
71.6			
20.2		f 34,450.07 ⁵	f 27,749.70 ⁵

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1911

1912

1913

1914

1915

1916

ZITTING 1853 — 1854. — (XXXVI.)

*Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **C.**

N°. 16.

STAAT

DER

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

VAN HET EILAND

St. MARTIN,

OVER

1851,

vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

O M S C H R I J V I N G.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
Inkomende regten.	f 7,000.00	f 6,042.1
Uitgaande regten en vlaggelegden.	18,000.00	14,037.5
Zegelregt	575.00	882.7
Belasting op den verkoop van slaven.	"	46.0
De 50ste penning	175.00	460.4
De 40ste penning.	"	46.4
Leges van diverse kantoren	30.00	"
Admissie-ceelen tot den verkoop van sterkendrank	250.00	248.2
Venduregten	300.00	208.1
1 per cent op hypotheeken ten voordeele van vreemden en non-residenten.	15.00	"
Successie regten	50.00	"
Lastgelden op vaartuigen.	"	10.8
Kortingen op de inkomsten van ambtenaren wegens pensioenen	2,000.00	2,388.5
Diverse ontvangsten.	"	297.4
	f 28,395.00	f 24,668.3

UITGAVEN.

L.J.	O M S C H R I J V I N G.	GERAAMD BEDRAG.	WERKELIJK BEDRAG.
2.1	Kosten van het algemeen bestuur	f 5,800.00	f 5,606.60
37.5	Kosten van politie en justitie	6,424.00	6,424.00
32.7	Departement van finantien	10,360.00	8,615.12
16.0	Militaire kosten	13,329.96	9,932.13
30.4	Landsgebouwen en eigendommen	1,750.00	945.73
16.4	Kosten van de eeredienst en het schoolwezen.	1,240.00	1,240.00
	Buitengewone uitgaven en onvoorziene tegenspøeden	1,500.00	7,159.18
18.2			
08.1			
10.8			
38.5			
07.4			
38.3		f 40,403.96	f 39,922.76

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **D.**

N°. 17.

OPGAVE der Gouvernements-cultures op het eiland
Curaçao, over het jaar 1851.

NAMEN DER ETABLISSEMENTEN.	Getal bunders.	Soort van product.	Hoeveelheid producten geleverd gedurende 1851.	Geldswaardig bedrag der producten.	<i>Aanmerkingen.</i>
Plantersrust	"	"	"	"	
De Hoop	7	Cochénille,	1118 $\frac{1}{4}$ Ned. pond.	f 2,641.32 ⁵	
Idem	8 á 9	Aloë,	2770 " "	609.40	
Fortuin	4	Cochénille,	594 $\frac{1}{2}$ " "	1,406.43	
			Totaal . . .	f 4,657.15 ⁵	

Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE E.

N°. 18.

OPGAVE der gouvernements-cultures op het eiland
Bonaire over het jaar 1851.

NAMEN der ETABLISSEMENTEN.	Getal bunders.	Soort van product.	Hoeveelheid producten geleverd gedurende 1851.	Geldswaardig bedrag der producten.	Aanmerkingen.
Guatemala	"	"	"	"	
Mexico	"	"	"	"	
Fontein	"	"	"	"	
Amboina	"	Aloë.	12,581 pond.	f 2,396.02	
			TOTAAL	f 2,396.02	

... ..
... ..
... ..

ORDRE DE PAYSAN

ARTICLE 1

...

ORDRE DE PAYSAN

...

...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...

Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.

CURACAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE F.

N°. 19.

OPGAVE der gouvernements-cultures op het eiland
Aruba over het jaar 1851.

NAMEN der ETABLISSEMENTEN.	Getal bunders.	Soort van product.	Hoeveelheid producten geleverd gedurende 1851.	Geldswaardig bedrag der producten.	<i>Aanmerkingen.</i>
Canachito	26	Cochenille.	2,425½ pond.	f 5,667.375	
Idem	"	Aloë.	4,587 "	825.66	
Socotora	"	"	"	"	
			TOTAAL	f 6,493.035	

ZITTING 1853—1854.—(XXXVI.)

---

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **G.**

N°. 20.

GENERALE STAAT

VAN

UITGAVEN EN OPBRENGSTEN

aan Cochenille en Aloë

DER ONDERSCHIEDENE ETABLISSEMENTEN VAN CULTUUR

OP DE EILANDEN

CURAÇAO, BONAIRE en ARUBA,

OVER HET DIENSTJAAR 1851.

Uitgaven.

EILAND.	N A M E N der ETABLISSEMENTEN.	Inspectie- en directie-kosten, zoome de tractementen der opzigters.	Arbeidsloon en verdere uitgaven.	TOTAAL.	Generaal totaal van elk eiland.
Curaçao	{ de Hoop . . . . . Fortuin	f 1,900.00	f 3,941.75 ⁵	f 5,841.75 ⁵	
		1,780.00	1,565.23 ⁵	3,345.23 ⁵	
		f 3,680.00	f 5,506.99	f 9,186.99	f 9,186.99
Bonaire	{ Guatemala . . . . . Mexico . . . . . Fontein . . . . . Amboina	f 5,800.00	f 406.04 ⁵	f 6,206.04 ⁵	6,206.04 ⁵
Aruba	{ Canachito	f 2,080.00	f 5,053.17	f 7,133.17	7,133.17
Gezamenlijk bedrag der uitgaven voor de drie eilanden					f 22,526.20 ⁵

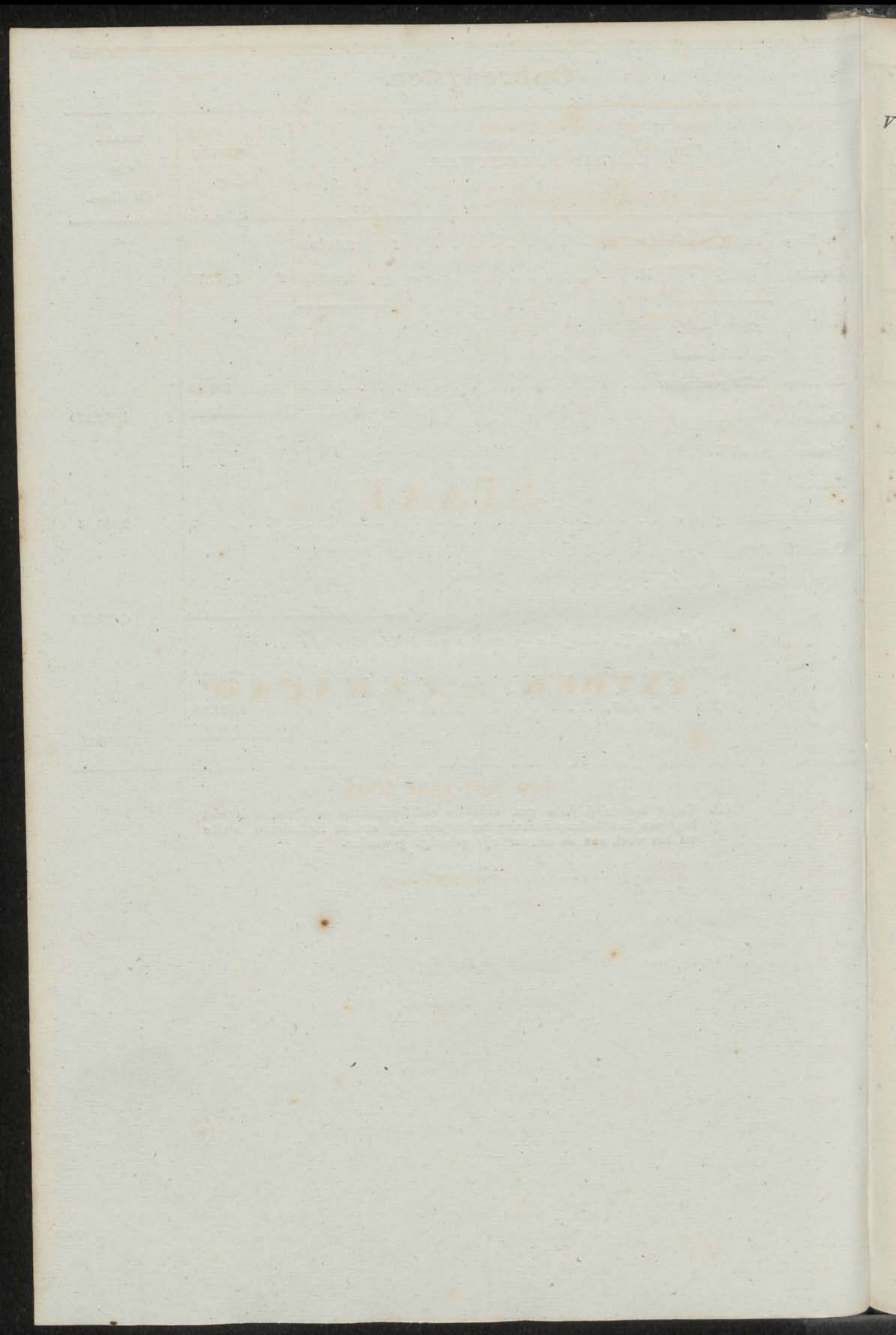
R E C A P I T U L A T I E.

	UITGAVEN.	OPBRENGSTEN.	M E E R D E R E	
			UITGAVEN.	OPBRENGSTEN.
Curaçao	f 9,186.99	f 4,657.15 ⁵	f 4,529.83 ⁵	"
Bonaire	6,206.04 ⁵	2,396.02	3,810.02 ⁵	"
Aruba	7,133.17	6,493.03 ⁵	640.13 ⁵	"
	f 22,526.20 ⁵	f 13,546.21	f 8,979.99 ⁵	"

Opbrengsten.

HOEVEELHEID PRODUCTEN.		Geldswaardig bedrag.	TOTAAL van elk eiland.
De Hoop	1118 ¹ / ₄ pond cochenille	f 2,641.32 ⁵	
Fortuin	594 ¹ / ₂ " id.	1,406.43	f 4,047.75 ⁵
	1712 ³ / ₄ pond.		
De Hoop	2770 pond aloë.		609.40
Guatemala	} nihil.		f 4,657.15 ⁵
Mexico			
Fontein			
Amboina	12,581 pond aloë.		2,396.02
Canachito	2425 ¹ / ₂ " cochenille	f 5,667.37 ⁵	
	4587 " aloë	825.66	f 6,493.03 ⁵
			6,493.03 ⁵
Gezamenlijk bedrag der opbrengsten van de drie eilanden voor:			
	4,138 ¹ / ₄ pond cochenille	f 9,715.13	
	19,938 " aloë.		3,831.08
			13,546.21

NB. Onder het arbeidsloon enz. voor de etablissementen te Bonaire is niet begrepen het bedrag der voeding en kleeding van de landsslaven, welke tot het werk aan de cultuur zijn gebezigd geworden.

ZITTING 1853 — 1854. — (XXXVI.)

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **H.**

N°. 21.

STAAT

VAN DEN

INVOER OP CURAÇAO

over het jaar 1851.

Ossenhuiden.	39,080
Pakken à 50 geitenvellen.	3347
Vaten en zakken koffij.	1370
Zakken kakao.	103
Ceroenen en indigo.	"
Okshoofden, pakken, vaten en vaatjes tabak.	1059
Okshoofden, vaten, pakken en kisten suiker.	5224
Okshoofden, pijpen en vaten rhum.	285
Tonnen verwhout.	1696
Kisten, balen, pakken, vaten enz. stukgoederen.	82
Kisten, balen, pakken, vaten, stukken enz. koopmanschappen.	262,076
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. drooge provisie.	17,243
Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz. natte provisie.	37,488
Okshoofden, vaten, pijpen en kelders jenever, brandewijn en andere sterke dranken.	1957
Okshoofden, pijpen, vaten, kisten wijn in soorten.	77
Blokken en stukken mahonij- en ander hard hout.	2432

NB. Onder de hierna te noemen rubrieken worden

Provisie.

Amandelen.

Beschnit.

Boonen.

Erwtten.

Gort en gepelde garst.

Kassave-koecken.

Rijst.

Specerijen.

Stijfsel.

Thee.

Vermicelli.

Zaden.

Aardappelen.

Appelen.

Azijn.

Boter.

Hammen.

James.

Kaarsen.

Korenten.

Mosterd.

Olie (raap-, lijn- en olijf-)

Reuzel.

Rolpens.

Rozijnen.

Spek.

Tongen.

Uijen.

Vleesch.

Visch.

Vruchten (ingelegd en gepek.)

Worst (pekel- en rook-)

Zeep.

Balen, vaten, pakken enz., inhoud onbekend.	70,892
M. v. timmerhout.	534
Stuks scheepstimmerhout.	2893
Stuks scheepsronthout.	125
Stuks sparren.	528
Vaten pek, teer, harpuit en smeer.	4061
Schepels mais.	48,438
Okshoofden, vatenmeelin soorten.	1919
Kisten, kistjes en stukken kaas.	3242
Pond staaf-, band- en bladijzer.	27,750
Pond staaf-, band- en bladkoper.	8150
Pakken hoedenstroo.	3726
Vaatjes buskruid.	738
Vaten, balen en zakken wol.	833
Vaten zout.	"
Tonnen watapana-penl.	31
Kisten en kistjes sigaren.	483

begrepen de artikelen onder elk staande, als :

Koopmanschappen.

Aarde-, porselein- en glaswerk.	Kurken.	Salsaparille.
Borstelwerk.	Leder.	Schilderijen.
Dakpannen.	Leijen.	Schoenen en Laarzen.
Duigen.	Lakmoes-mos.	Slijpsteen.
Garens.	Matten. (vloer-)	Spiegels.
Hoeden.	Meubelen.	Stoelen.
Hoepels. (houten)	Medicijnen.	Touwwerk.
Kanapés.	Papier.	Verwwaren.
Klinkers.	Pomade.	IJzerwaren.
Kolen. (smits-)	Reukwater.	

Stukgoederen.

Lakens en andere wollen stoffen.	Zeildoek.
Lijnwaden. (katoenen)	Zijden stoffen.
Linnen. (alle soorten)	

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Ver

ZITTING 1853 — 1854. — (XXXVI.)

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE I.

N°. 22.

STAAT

VAN DEN

DOORVOER op CURAÇAO

over het jaar 1851.

4500	Ossenhuiden.
222	Vaten en zakken koffij.
480	Zakken kakac.
20	Okshoofden, pakken, vaten en vaatjes tabak.
152	Okshoofden, pakken, vaten en kisten suiker.
26	Okshoofden, pijpen en vaten rhum.
219	Tonnen verwhout.
1203	Kisten, balen, pakken, vaten en stukgoederen.
60,592	Kisten, balen, pakken, vaten enz., koopmanschappen.
50	Vaten, kisten, vaatjes, kistjes, stukken enz., drooge provisie.
1745	Idem, natte provisie.
411	Okshoofden, pijpen, vaten, kelders jenever, brandewijn en andere soorten van sterke dranken.
637	Okshoofden, pijpen, vaten, kisten wijn in soorten.
624	Blokken en stukken mahonij- en ander hard hout.
4901	Balen, vaten, pakken enz.; inhoud onbekend.

9	M. v. timmerhout.
61	Stuks scheepstimmerhout.
8	Stuks sparren.
60	Vaten pek, teer, harpuit en smeer.
4400	Schepels maïs.
1187	Okshoofden en vaten meel in soorten.
4	Kisten, kistjes en stukken kaas.
30,728	Ponden staaf-, band- en bladijzer.
5	Pakken hoedenstroo.
465	Vaatjes buskruid.
104	Vaten zout.
3	Tonnen watapana-peul.
363	Kisten en kistjes sigaren.
443	Ponden staaf-, band- en bladkoper.

*Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

CURAÇAO EN ONDERHOORIGHEDEN.

BIJLAGE **J.**

N°. 23.

STAAT,

aantoonende het getal Vaartuigen en derzelve Tonne-
maat, welke gedurende het jaar 1851 in de
haven van Curaçao zijn binnengevallen.

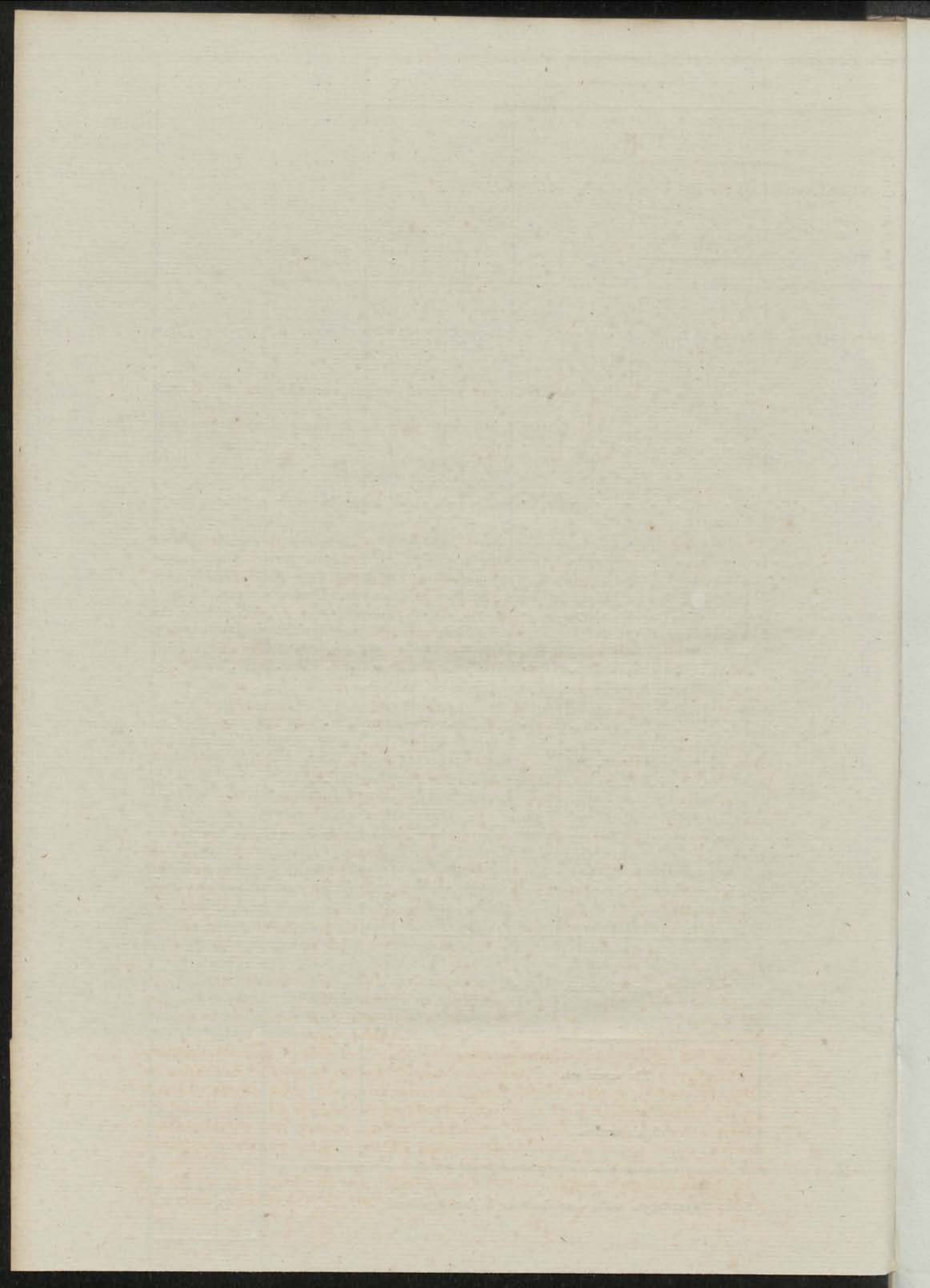

Opgemaakt uit de Staten van In- en Doorvoer.

STATEN.												UIT WEST-INDISCHE KOLONIALE HAVENS.												TOTAAL.		Aanmerkingen.				
Van Nieuw Grenada.			Van Haiti.			Van Dominica.			UIT NEDERLANDSCHE.				Van Spaansche.		Van Engelsche.		Van Fransche.		Van Deensche en Zweedsche.		Met avarij.		Van zee.							
Van Suriname.	Van St. Eustatius en St. Martin.		Van Aruba.		Van Bonaire.																									
10	408	5	224	12	334	4	225	4	348	29	346	121	994	8	309	13	999	3	99	45	2659	1	10	2	215	376	12,433			
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	20	1847	"	"	"	"	1	108	1	103	"	"	25	2,425			
"	"	"	"	"	"	"	"	1	21	1	27	"	"	"	"	11	1270	"	"	3	90	"	"	"	"	26	3,198			
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	74	"	"	"	"	2	248			
"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	332	12	2106	1	187	3	436	"	"	"	"	60	10,020			
4	226	"	"	1	33	"	"	"	"	2	64	24	700	"	"	17	1775	"	"	2	153	2	121	"	"	165	9,160			
7	420	"	"	9	216	"	"	"	"	1	110	"	"	"	"	1	112	"	"	"	"	"	"	"	"	20	916			
"	"	"	"	3	157	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	31	"	"	"	"	5	263			
"	"	"	"	3	142	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	3	142			
21	1054	5	224	28	882	4	225	5	369	33	547	145	1694	30	2488	54	6262	4	286	56	3551	4	234	2	215	682	38,805			
187 vaartuigen. 2835 tonnen.																														
331 vaartuigen.																														
15,422 tonnen.																														
Komt bij vaartuigen welke voor doorvoer hebben ingeklaard																								47	3,880					
TOTAAL in 1851.																								729	42,685					
TOTAAL in 1850.																								605	31,151					
MEER in 1851 dan in 1850.																								124	11,534					

*Verslag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

VERSLAG WEGENS DE KUST VAN GUINEA.

N°. 24.

VERSLAG van het beheer onzer bezittingen ter Kuste
van Guinea en van den staat waarin dezelve zich
bevinden, over het jaar 1851.

Over het jaar 1851 kan het volgende betrekkelijk de Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea worden medegedeeld.

De bevolking is rustig geweest. Een tusschen de kwartieren 4 en 7 van Elmina gerezen twist had geene gevolgen en werd met eene geldboete gestraft.

Op den 6den April woedde te Accra een brand, waardoor het grootste gedeelte der woningen vernield werd en 8 personen het leven verloren. Bij deze gelegenheid kwam de fungerende kommandant van het Engelsche fort Christiaansburg met eenige zijner onderhebbende militairen de onzen te hulp.

Ook te Elmina had op den 16den derzelfde maand een brand plaats, die vele huizen beschadigde, doch waarbij het verlies van menschenlevens niet te betreuren was.

Het schoolonderwijs was niet vooruitgaande en het getal kinderen die de school bezochten verminderd.

Het ambtelijk personeel ter Kuste leed in 1851 het verlies van een van deszelfs leden, zijnde de adsistent *A. J. Runckel*, die den 10den Junij overleed.

De getalsterkte van het garnizoen leverde geen noemenswaardig verschil met het voorgaande jaar op.

In 1851 zijn eenige pakken tabak, voor gouvernementen-rekening ter Kuste van Guinea geteeld, in Nederland ontvangen. Die tabak is aan het onderzoek van deskundigen, zoo te Amsterdam als te Rotterdam, onderworpen. Het oordeel, hoewel niet zoo gunstig als gewenscht werd, kwam echter daarop neder, dat het goede tabak was, hoewel niet onder de edele soorten te rangschikken en daarom slechts gedeeltelijk voor sigaren-dekblad geschikt. Men was echter van gevoelen, dat de soort voor veredeling vatbaar is wanneer er de noodige zorg aan besteed wordt. De daaruit vervaardigde sigaren werden goed van smaak en lucht bevonden.

Op den 13den Julij werd tabaks- en katoenzaad van Bahia te Elmina aangebragt. Het katoenzaad was bij ontvangst bereids tot bederf overgegaan, doch het tabakszaad bevond zich in goeden staat. Een en ander werd aan den adsistent *C. Meeuwssen* te Simbo, tot het nemen van proeven, toegezonden.

De wensch om de Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea door den landbouw op te beuren, en zoo doende bij te dragen tot maatschappelijke en zedelijke beschaving der Afrikanen, heeft de Regering de aandacht doen vestigen op een ander product, hetwelk aan het klimaat geëigend is en er zelfs in het wild groeit, namelijk de katoenplant.

Ook op de nabij gelegen Engelsche bezittingen werden proeven met den katoenbouw genomen, en aan het in Engeland uit het daarvan verkregen katoen vervaardigde lijnwaad was eene vrij gunstige beoordeeling te beurt gevallen.

Bij Zijner Majesteits besluit van 15 October 1851, n°. 62, werd dien ten gevolge magtiging verstrekt om op de begrooting der uitgaven voor de Nederlandsche bezittingen

ter Kuste van Guinea over het jaar 1852, eene som van f7000 te bestemmen tot het nemen eener proeve met de katoen-cultuur op gemelde bezittingen.

In 1851 ankerden ter reede van Elmina 65 schepen, als:

- 6 Nederlandsche;
- 18 Engelsche;
- 12 Amerikaansche;
- 9 Fransche;
- 12 Sardinische;
- 5 Portugesche, en
- 3 Hamburgsche.

65

Onder dit getal zijn twee Nederlandsche en 3 vreemde oorlogsschepen begrepen.

Aan de bovenkust te Chama, Jaccondée, Adsua en Boutry bepaalt zich de handel grootendeels tot het ruilen van goederen voor palm-olie, een artikel dat men aan de Benedenkust voor cauris zeer duur betaalt.

Het is niet ondienstig hier te vermelden, dat de cauris, uit onze Oost-Indische bezittingen ter Kuste van Guinea aangebragt, niets te wenschen overlaten. De prijs schijnt echter, in verhouding tot die welke door de Hamburger schepen van Zanzibar worden aangevoerd, te hoog.

De Engelsche schepen voeren hoofdzakelijk manufacturen aan. De Fransche voorzien onze etablissementen van artikelen van weelde, terwijl de Sardinische en Portugesche schepen meestal aquadente en rollen tabak van Bahia aanbrengen.

De Amerikanen voorzien onze bezittingen ter Kuste in den regel van rhum, tabak in bladen en verdere provisien.

De Nederlandsche schepen voeren steenkolen, tabak, aquadente, manufacturen, cauris, kruid, lood, jenever, geweren, diverse provisien, steen- en glaswerk enz. aan.

De Hamburger schepen hebben gewoonlijk cauris geladen en zijn meestal voor de Benedenkust bestemd.

Bij dit Verslag is een staat van de ontvangsten en uitgaven voor de Kust van Guinea voor 1851 gevoegd.

De Minister van Kolonien,

CHS. F. PAHUD.

ZITTING 1853—1854. — (XXXVI.)

---

*Verlag van het beheer en den staat der Kolonien
over 1851.*

BIJLAGE. (KUST VAN GUINEA.)

N°. 25.

STAAT

D E R

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

VOOR DE

NEDERLANDSCHE BEZITTINGEN

TER

KUSTE VAN GUINEA,

OVER 1851,

vergeleken met de raming van dat jaar.

ONTVANGSTEN.

O M S C H R I J V I N G.	B E D R A G.	
	GERAAMD.	WERKELJK.
Ankergeld	f 1,200.00	f 1,680.00
Boeten.	1,000.00	3,687.25
Boeigelden	400.00	247.50
Diverse ontvangsten	200.00	734.62 ⁵
Netto opbrengst van 5 pakken tabak	"	69.09
" " " oud en onbruikbaar metalen geschut en oude metalen klokken.	"	11,145.61
Transporteren	f 2,800.00	f 17,564.07 ⁵

OMSCHRIJVING.	BEDRAG.	
	GERAAMD.	WERKELIJK.
<p>★</p> <p>UITGAVEN TER KUSTE.</p> <p><i>Personeel der civile ambtenaren.</i></p>		
Tractement van den Gouverneur	f 5,000.00	f 5,000.00
" " " boekhouder en officier van justitie, tevens belast met de functien van secretaris en kassier	2,400.00	2,400.00
" " drie residenten à f 1200 's jaars	3,600.00	1,200.00
" " zes adsistenten 900 "	5,400.00	5,100.00
" " den fabriek- en magazijnmeester, tevens belast met de functien van opzigter van den trein	900.00	939.46
" " een schoolonderwijzer	900.00	900.00
" " " folk voor de Fantijnsche taal	500.00	500.00
Tafelgeld voor den Gouverneur	640.00	640.00
Reis- en verblijfkosten der ambtenaren	700.00	753.12
<p><i>Militaire tractementen en soldijen.</i></p>		
Een officier van gezondheid der 1ste klasse. tevens belast met de administratie der apotheek.	2,100.00	2,100.00
" officier van gezondheid der 2de klasse (5 maanden)	416.65	388.59
" 2de luitenant, fungerend kommandant der bezetting.	1,000.00	1,156.58
Toelage voor idem	300.00	225.00
Een adjudant-onder-officier	400.00	116.67
Toelage voor idem	300.00	
Zes sergeanten à f 13 's maands	936.00	10,245.70
Twaalf korporaals à 11 "	1,584.00	
Vijf horenblazers à 8 "	480.00	
Twee tamboers à 8 "	192.00	
24 Tapoeijer-soldaten à 8 "	2,304.00	
78 Neger-soldaten à 7 "	6,552.00	
Transporteren	f 36,604.65	

UITGAVEN.

O M S C H R I J V I N G.	B E D R A G.	
	GERAAAMD.	WERKELIJK.
Per transport	f 36,604.65	f 31,665.12
<i>Pensioenen, gagementen en onderstandgelden.</i>		
Pensioen aan den gewezen adsistent Chr. Rühle	500.00	500.00
” ” ” ” ” Cl. Rühle	420.00	420.00
” ” ” ” ” fabriek- en magazijnmeester H. Varlet	800.00	800.00
Gagementen aan gewezen militairen der bezetting en pensioenen aan landswerklieden .	365.00	310.07 ⁵
Gagement aan op Java gediend hebbende Afrikanen	4,800.00	6,638.10 ⁵
Gratificaties aan gepasporteerden	400.00	2,096.00
” bij de uitreiking van medailles.	36.00	24.00
Ridder-soldijen	”	82.98
Onderstand aan de Negerhoofden van Elmina en de Acht Kwartieren . . .	925.00	915.12
Onderstand aan den Vorst van Ashanty	775.00	830.50
<i>Uitgaven van verschillenden aard.</i>		
Arbeidsloon aan gouvernements-werklieden	3,400.00	3,308.90
Idem voor de houtzagerij	1,455.00	”
Kanoloonen	500.00	240.55
Onderhoud van gevangenen.	250.00	216.35
Voor Negerfeesten, Zondags- en yamscostumen	300.00	529.37 ⁵
Onderhoud der forten en gebouwen	1,500.00	1,060.08 ⁵
Aankoop van kano's	200.00	60.00
” ” meubelen en tafelgereedschap	400.00	632.00
” ” palm-olie ter verlichting der forten	400.00	214.12 ⁵
Toelagen aan schrijvers	400.00	400.00
een opzigter bij den trein.	240.00	240.00
” ziekenvader	96.00	95.98
” hulponderwijzer.	100.00	100.00
” bode bij de regtbank	180.00	180.00
Transporteren	f 55,046.65	f 51,565.26 ⁵

ONTVANGSTEN.

OMSCHRIJVING.	BEDRAG.	
	GERAAMD.	WERKELIJK.
Per transport	f 2,800.00	f 17,564.07 ⁵
Totaal	f 2,800.00	f 17,564.07 ⁵

UITGAVEN.

O N S C H R I J V I N G.	B E D R A G.	
	GERAAMD.	WERKELIJK.
Per transport	f 55,046.65	f 51,565.26 ⁵
Schrijfbehoeften	600.00	333.40
Kleine huishoudelijke onkosten	455.00	2,161.81
Onvoorziene uitgaven.	250.00	1,417.75
<i>Uitgaven in Nederland.</i>		
Pensioen aan den gewezen gouverneur H. Bosch.	1,200.00	1,200.00
" " " resident N. B. Groen	651.00	651.00
" " de weduwe Pignari, geb. Grossi	400.00	400.00
" " de dochter van wijlen den generaal-majoor Verveer	1,800.00	1,800.00
" " den gewezen kapitein D. Stander	800.00	800.00
Verlofractement aan den boekhouder en officier van justitie W. G. T. Derx.	"	1,200.00
" " " resident H. S. Pel	"	800.00
Wachtgeld aan den gewezen secretaris der missie naar Coomassie, onder wijlen den generaal-majoor Verveer	1,095.00	1,095.00
Kosten der uitzending van ambtenaren	800.00	1,725.00
Benodigdheden voor de dienst ter Kuste	9,662.35	7,150.16 ⁵
Onvoorziene uitgaven.	540.00	1,356.58
Totaal	f 73,300.00	f 73,655.97 ⁵

